Kongreya FKKS ya 25 em pîroz be!

Şermîn Aycan Bozarslan
Seroka FKKSê

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) di 19 yê Gulanê de 25emîn kongreya xwe li dar dixe. FKKS 31 sal in li Swêdê bi giştî bo ziman, nasname û çand, bo nasandina pirsa kurd û piştgirîya mafên bingêhîn yên kurd kar dike.

Federasyon, dezgeheke girîng û naskirîye. Tê da kurd ji her beşên Kurdîstanê bi hev ra kar dikin. Em ji hebûna dezgeheke weha Kurdîstanî serbilind in..

Me ji kongreya 24 emîn vir da, li gor îmkanên xwe heta ji me hat bo bicîhanîna amanca Federasyonê gelek çalakî pêkanîn. Me çendin xwepêşandanan amade kirin, di gelek xwepêşandanan da beşdar bûn. Me çendin daxûyanî belav kir. Piştgirîya penaberên kurd kir, proje bo ciwanên ku bi serê xwe hatinê Swêdê meşand, rojek bo ressamên kurd û rojek bo zimanê kurdî amade kir. Du bîranîn bo şehîdên Halepçe û du pîrozbahîyên Newrozê amade kir. Konferans bo nasandina Enfal, konferans bo piştgiriya girtîyên siyasî li Iranê amade kir. Serokên partiyên swêdî di nav van da; Jan Björklund, Mona Sahlin, Lars Ohly, Åsa Ramson, Jonas Sjösted û Stefan Löfven, di Newrozên Federasyonê da beşdar bûn. sekretera Partiya Sosyal Demokratan Carin Jämtin, Wezîrê entegrasyonê Erik Ullenhaag, Wezîra demokratî û Yekitiya Ewrûpa Birgitta Ohlsson, parlamenter û serokê tora Swêd û Kurdistan li Parlamentoya Swêdê Fredrik Malm, parlamenter ji partiya Hristîyanan Desireê Pethrus û Margareta Cederfeldt, ji partiya Muhafazakaran, parlamenter Îsmail Kamil, ji partiya gel û çendin dostên me bi beşdarîya xwe di bîranîn, pîrozbahî, kongre an jî xwepêşandanên me da, me bi tenê nehiştin. Em spasîya wan dikin. Em pê serbilind in ku li parlamentoya Swêdê du sal ser hev bi hevkariya Federasyonê bîranîna şehîdên Halepçeyê tê bibîranîn û ev yek dê wek tradîsyon bimîne.

Me Hevkarî û hevxebat digel Komîteya Hevkarî, Encûmena kurd li Sûriye, Rêxistina Qandîl, SIOS, Kitêbxaneya kurdî, Komeleya Nivîskarên Kurd, Folksam, Begravningsförbundet û Skyddsvärnet kir. Li SIOS, Konfederasyona biyaniyan û li Kitêbxaneya Kurdî FKKS çalak e. Li rêxistina Qandîl ku projeyên curbecur li Iraqê û Kurdîstanê pêktine, em wek Federasyon, endam in. Hêvîdarin hevkarîya me di dema pêş da jî berdewam be û her xurttir bibe. Pêwîst e Federasyon hewl bide ku ji bo armancên hevbeş digel rêxistinên akademîsyen, jin, ciwan û pîşeyî ku hene, hevkarîyê bike.

FKKS du car bi riya wezareta kar, li Parlamentoya Ewrûpa, li Bryssel beşdariya civînên

navnetewî bûye, behsa xebat û çalakîyên xwe kiriye, dîtinên xwe pêşkêş kiriye.

Komela Ciwanên Kurd li Stockholmê ku nû ava bûye û endamê Federasyonê ye, xebatên berbiçav û nûjên dike. Di komeleyên me da hejmara endamên ciwan zêdetir bûne. Em bi vê kêfxweş in. Ez geşbîn im. Ciwanên kurd, di civata Swêdê da, dê bibin hêzeke mezin û girîng. Gelek girîng e ku ciwan xwe bi rêxistin bikin û bi taybetî bo ziman, nasname, çand û herweha bo ciwanên kurd li Swêdê kar bikin, bi kêmasî ciwanên kurd bînin ber hev.

Digel karên baş hin kêmasî jî hene helbet. Em kar dikin, lê karên me kêm belav dibin, di wextê xwe da amadekirin û belavkirina nûçe, agahîyan da, bikaranîna îmkanên teknîka dawî, medyayên sosyal li ser internetê, agahî û rapportên pêwîst ji komelan bo me û di hin warên dî da kar bi profosyonelî nameşe. Wek hemî rêxistinên idêel, di Federasyonê da jî , kêm kes kar dikin, barê giran li ser milê wan dimîne.

Ez ne digel im ku di rêxistinên sivîl da endamên K.Karger him bibin karmend û him jî bibin karbidest. Bi gotineke dî, ji alîyê aborîyê ve muhtacî rêxistinê bibin. Dema rewşek weha hebe, dê ew ji tirsa ku kar ji destê wan biçe, nikaribin bi azadî dîtin û ramanên xwe pêşkêş bikin.

Divê di Federasyonê da, bi kêmasî 2-3 kes bi ragihandin, arkîv, tanzîmkirina proje, protokol, listeya endaman, alîkarî û têkilî digel komeleyên endam kar bikin. Ew dem kar dê profesyonel bimeşe û barê Komîteya Karger kêmtir bibe.

Federasyon divê hê jî zêdetir giranî bide ser pirsên civakî û têkilî digel komeleyên xwe. Komeleyên me divê zêdetir karên perwerdeyî li hember bikaranîna şiddet di nav malê û civatê da, li ser mafên mirovî û demokratîyet û yeksanî bikin.

Ez spasiya endamên Komîteya Karger, komîteya Giştî, endamên komîteyên karger yên komeleyên me dikim, ji ber ku bo xebatên komeleyatî bi sedan, bi hezaran saetên xwe dane , fêdekarî kirine, xizmet kirine. Hûn bê menfaet, bê ku tu tişt di şûn da wergirtine, kar kirine. Komeleyên me yên endam ku çalak in, karên girîng bo malbatan, bo zarok û ciwanan dikin hene. Hûn her bijîn. Hûn di komeleyên xwe da, di bajarên xwe da Federasyon bi xwe ne!

Bi hêvîya li bakûr, rojava û rojhelatê welatê me bi fermî , ziman, nasname û mafê çarenûsî bibe para gelê me, başûrê welat hê xurttir bibe, hê pêşta biçe, serkeftin bo we hemûyan dixwazim.

Ez hêvîdar im Federasyon her xurttir û serketîtir bibe.

Roja resamên Kurd li Stockholmê

Di 19ê Çiriya Paşîn a 2011ê de li Stockholmê li Kitêbxaneya Kurdî pêşengeha resamên kurd hat lidarxistin. Pêşengeh ji aliyê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê, Kitebxaneya Kurdî li Stockholmê û Komeleya Nivîskarên Kurd hat amadekirin. Resamên kurd Zaria Zerdest, Siyamend Kaya, Mahmud Al û Mihamed Seyda tevî tabloyên xwe bêşdarê pêşengehê bûn

Şermîn Bozarslan li ser navê FKKSê, Newzat Hirorî li ser navê kitêbxaneya kurdî, Pasa Uzun li ser navê Komeleya Nivîskarên kurd axaftin; xêrhatine dan mêvanan û girîngiya rojek weha bo hûner û hunermendan anîn zimên. Resamên Kurd Zaria Zardasht, Siamend Kaya, Mahmut Al û Mohammed Seyda xwe dan nasandin, behsa hûnera xwe kirin û spasîya her sê rêxistinên Kurd kirin ku ev pêşengeh organîzekirine

Pêşengeh di seat 13:00 dest pê kir heta 17:00 ajot gelek kes beşdar bûn, bi dilxweşî tabloyên ressaman nêhirtin, ji wan agahdarî wergirtin.

Serdana şandeya Parlamentoya Herêma Kurdistanê

Di 15. 12. 2011 an de şandeya parlemanterên Parlamentoya Kurdistanê ku ji hemû fraksîyonan pêk dihat serdana Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) kirin.

Di 15. 12. 2011 an de şandeya parlemanterên Parlamentoya Kurdistanê ku ji hemû fraksîyonan pêk dihat serdana Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) kirin.

Şandeya Parlamentoyê ku ji 8 parlamenteran pêk dihat, ji aliyê organên FKKS ve bi germî hat pêşewazîkirin.

Di serdanê de ji bilî endamên Komîteya Karger û hin endamên Komîteya Giştî yên FKKSê, nûnerên Komîteya Hevkarî, nûnerên Encumena kurd li Suriye û nûnerên Yekitiya Jinên Kurdistanê jî amade bûn.

Di vê hevditînê de her alî ji hev re li ser kar û xebatê xwe agahdarî dan hev. Şandeya Parlamentoyê logoya Parlamentoya Herêma Kurdistanê diyariyê FKKSê kirin.

Herweha FKKS ji bona şanda Parlamentoya Herêma Kurdistanê di 18.12.2011ê de li Stockholmê semînerekê lidarxist.

Di ’Roja Zimanê Zikmakî’ de çar nivîskar li Stockholmê hatin bibîranîn

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê, Komeleya Nivîskarên Kurd û Kitêbxaneya Kurdî bi minasebeta roja zimanê zikmakî, di 18ê Sibat a 2012ê de li Stockholmê li Kitêbxaneya Kurdî çalakiyeka taybet li dar xistin..

Di çalakiyê de, nivîskarên kurd Cegerxwîn, Kerîmî Husamî, Mahmud Baksi û Mehmed Uzun yên ku li Swêdê dijiyan û berhemên xwe bi kurdî afirandine hatin bibîranîn û spaskirin.

Ev çalakî wek hurmetgirtinekê bû bo wan herçar nivîskaran û ked û xebata wan ya nivîskariyê ya domdirêj û berhemdar. Her yekî ji wan herçar nivîskaran jî beşek ji jiyana xwe li Swêdê derbas kiribû û sirgûn û xerîbî nebûn asteng di rêya qelem û berhemdariya wan ya bi kurdî de.

Şermîn Bozarslan li ser navê Federasyonê, Newzad Hirorî li ser navê Kitêbxaneyê û Xelîl Duhokî li ser navê Komeleya Nivîskaran bixêrhatin li mêhvanan kir.

Ji malbatên herçar nivîskaran axiftin li ser jiyan û kesatiya wan hat kirin; Azad Cegerxwîn li ser babê xwe Cegerxwînî, Lutfî Baksî li ser birayê xwe Mehmûd Baksî, Cefer Marûfî li ser xalê xwe Kerîm Husamî û li ser Mehmed Uzunî xanima wî Zozan û Paşa Uzun axivîn.

Serokê Komeleya Nivîskarên Kurd Paşa Brodirêj jî daxuyaniya hevbeş ya hersê saziyan ya bi minasebeta roja zimanê zikmakî xwend.

Ev çalakî di rêzeçalakiyên ku bo roja zimanê zikmakî ku ji aliyê van hersê saziyan ve tên kirin çêbû û gelek kurdên Stockholmê tê de beşdar bûn. Herweha plakatê her nivîskarekî wek diyariyeka sembolîk ji malbata her yekî ji wan re hat pêşkêşkirin. Hunermendê navdar Ferîborzî bi klarnêta xwe di du navbirran de du awazên kurdî yên xweş û bi coş pêşkêş kirin.

Beyana muşterek

Bi minasebeta Roja Zimanê Dayikê: **Em zimanê xwe dixwazin!**

UNESCOyê di sala 1999an de 21ê sibatê bi ”Roja Zimanê Dayikê ya Navneteweyî” qebûl kir û ew ji 2000an vir de hersal vê rojê pîroz dike.

Armanca vê rojê ew e ku bala dêûbav, siyasetvan û perwerdekaran bikşîne ser giringiya zimanê dayikê û weha bike ku her kes ji aliyê xwe ve hewil bide li zimanê dayikê xwedî derkeve û wî biparêze. Armanc ew e jî ku bala mirovan bikşîne ser wezîfeya wan ya hezkirin, pêşdebirin û parastina zimanê dayikê.

Zimanê dayikê di pêkanîna şexsiyeta mirovan de xwedî roleke herî giring û bingehî ye. Mirov her tiştî bi zimanê dayikê difikire, hîn dibe û dinirxîne. Mirov dikare hînî zimanên din bibe û pê pêwendiyan dîne, lê ew ziman tu carî nikarin şûna zimanê dayikê bigirin. Ji ber vê yekê ye ku zimanê dayikê mafekî herî bingehî yê her kesî ye. Pêşîlibergirtina vî mafî gunehkarî û sûçekî herî mezin yê mirovatiyê ye. Astengkirina vî mafî tesîreke piralî li ser tevahiya civakê dike, lê yên herî tesîr lê dibin zarok in.

Li gor aghadariyên UNESCOyê, li dinyayê 2 500 ziman li ber wendabûnê ne çunkî di dibistanan de wek zimanê perwerdeyî, di civatê de, di bazarê de û bi taybetî di nav zarokan de nayên bi kar anîn. Mixabin, kurdiya zazakî yek ji wan e. Zimanên weha, dûr yan nêzîk dê ji holê rabin.

Wek tê zanîn, miletê kurd, ji derveyî beşê başûrê Kurdistanê, ji hemû mafên xwe yên neteweyî, demokratîk, kulturî û perwerdeya bi zimanê dayikê bêpar e. Li Sûriyeyê, nivîsîn û perwerdeya bi zimanê kurdî qedexe ye û tenê erebî zimanê resmî yê dewletê ye. Ciwan û rewşenbîrên kurd materyalên dersan bi kurdî amade dikin û bi dizî li malan kursan çêdikin. Li Îranê, weşana bi zimanê kurdî ne qedexe ye, lê perwerdeya bi zimanê kurdî nîne û hikûmet hîç rê nade ku zarokên kurd li dibistanan bi zimanê dayika xwe bixwînin.

Li Tirkiyeyê, kurdî di demekê dirêj de zimanekî qedexe bû û kurdan ji ber wê qedexeya dijwar gelek êş, kul û ezîyet dîtin. Di van salên dawiyê de, qedexekirina zimanî sist bû û hikûmeta Tirkiyeyê kanaleke televizyonê ya bi kurdî vekir û li hin zanîngehan beşên kurdî vekirin. Lê ji hêla resmîkirina zimanê kurdî û perwerdeya li dibistanan, tu guherandin û reform nehatine çêkirin û ew bendên qanûnan yên ku pêşiyê li vê yekê digirin her li cihê xwe ne. Weha dixuye ku desthilatdarên Tirkiyeyê naxwazin siyaseta nijadperistiyê berdin. Wan heta niha gavên cidî di warê mafên zimanî û kulturî yên kurdan û mînortîeyên din de ji bo pêkanîna mercên endambûnê di Yekîtiya Ewropayê de neavêtine û niyeta wan heye ku di qanûna bingehîn ya nû ya Tirkiyeyê de, ya ku tê minaqeşekirin, rê nedin resmîkirina zimanê kurdî û bikaranîna wî di sîstema perwerdeyê de. Cêgirê serokwezîrê Tirkiyeyê Bulent Arinç di vê pirsê de bi mentalîteya xwe ya kolonyalîst dibêje ku kurdî nikare bibe zimanê perwerdeyê çunkî ew ne zimanê medeniyetê ye.

Em Roja Zimanê Dayikê ya Navneteweyî li hemû kurdan pîroz dikin. Bi vê minasebetê, em banga xwe digehînin dêûbavan ku ew bi zarokên xwe re li malê bi kurdî biaxivin û wan ji zimanê dayikê û kultura kurdî bêpar nekin. Hêviya me ji siyasetvan û rewşenbîran ew e ku ew li ser daxwaza resmîkirina zimanê kurdî û bikaranîna wî di perwerdeyê de biîsrar û berdewam bin.

Di heman demê de, em bêdengiya UNESCO, Yekîtiya Ewropa û Neteweyên Yekbûyî rexne dikin ji ber ku dewletên kolonyalîst li pêş çavê wan siyaseta jiholêrakirina zimanê kurdî bêperwa dimeşînin.

Em dixwazin her yek ji me, çi kes û çi rêxistin, dengê xwe bigehîne UNESCO, Yekîtiya Ewropa û Neteweyên Yekbûyî û jê bixwaze ku ew dawî li vê bêdengiya xwe bînin, li mafên kurdan xwedî derkevin û hikûmetên Tirkiye, Sûriye û Îranê mecbûr bikin ku zimanê kurdî bikin zimanekê resmî û zimanê perwerdeyê.

21ê sibatê, roja zimanê dayikê pîroz be!

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê

Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê

Kitêbxaneya Kurdî ya Stockholmê

”Zarok pêşeroja me ye, zarokên kurdan bê kurdî nehêlin!”

Ev daxuyanî bi minasebeta Konferansa Kurdistanê di 17-18 Îlona 2011ê de li Diyarbekirê li dar ket hat belavkirin. Seroka FKKSê Şermîn Bozarslan di konferansê de beşdar.

Di vê dema ku rojhilata navîn bi bûyerên mezin dikele û nexşeya vê heremê ya siyasî ji nû vê tê neqişandin, neteweyê kurd, ji derveyî beşê başûrê Kurdistanê, ji hemû mafên xwe yên neteweyî, demokratîk û kulturî bêpar e. Ev trajediyeke mezin e; ji bo dinyaya medenî rûreşiyek e ku nayê qebûl kirin. Wek her neteweyî, mafê neteweyê kurd jî heye ku qedera xwe bi destê xwe tayin bike, li ser axa welatê xwe bi ziman û kultura xwe zarokên xwe perwerde bike. Mafê tu dewlet, tu rêxistin û tu kesan tuneye ku vî mafê bingehîn û rewa ji destê neteweyê kurd bigire.

Wek tê zanîn neteweyê kurd li bakurê welatê xwe ji mafê perwerdeya bi zimanê dayikê bêpar e. Demek e dirêj, zimanê kurdî li gorî qanûnên Tirkiyeyê qedexe bû û kurdan ji ber wê qedexeya dijwar gelek êş, kul û azar dîtin.

Di van salên dawiyê de, benda qanûnê ya qedexeyê hat rakirin. Hikûmeta Tirkiyeyê ya li ser kar, kanaleke televizyonê ya bi kurdî vekir û li hin unîversîteyan beşên kurdî vebûn. Ji bilî van gavan, ji hêla resmiyeta zimanê kurdî û perwerdeya li dibistanan tu guherandin û reform nehatin çêkirin; bendên qanûnan yên ku pêşiyê li vê yekê digirin her li cihê xwe ne. Di vê dema ku guherandina qanûna esasî ketiye rojevê, giringiya vê pirsê hê bêtir derdikeve holê.

Tirkiyeyê heta niha gelek peymanên navdewletî yên di warê perwerdeya bi zimanê dayikê û mafên zarokan de îmze kirine. Lê çi mixabin e ku ji ber siyaseta xwe ya asîmîlasyonê, hinek xal û bendên di vî warî de îmze nekirine, ji ber ku, li gorî dewletê, qebûlkirina van xalan dikare rê bide perwerdeya bi kurdî.

Tirkiye berendama Yekîtiya Ewropayê ye û ji bo endametiyê muzakere berdewam in. Dewletek ku berê xwe daye Ewropayê û dixwaze bibe parçeyek ji Ewropayê, çi mixabin ku hîn jî perwerdeya bi zimanê dayikê ji bo ”yekîtiya dewleta” xwe tehluke dibîne. Bi rastî, di serdema me de, di sedsala 21an de, ev mentalîte û siyaseta hikûmetên Tirkiyeyê nayê fam kirin. Em ji Yekîtiya Ewropayê daxwaz dikin ku bi awakî cidî li ser meseleya perwerdeya bi kurdî li Tirkiyeyê raweste.

Li Ewropayê û li gelek welatên din, dewletin hene xwediyê gelek zimanên resmî ne û bi wan zimanan li dibistanan perwerde dibin. Li dewletên wek Kanada, Swîsre, Îspanya, Hindistan, Iraq, Rûsya û gelekên din çendîn ziman resmî û zimanên perwerdeyê ne.

Ji danîna komara Tirkiyeyê heta niha, kurdan hertim doza mafên neteweyî û zimanê xwe kiriye, ji hemû îmkan û derfetan îstîfade kiriye ku zimanê xwe bi kar bînin, xurt bikin û geş bikin.

Ji bilî xebata edebî û çandî, bê guman hewcedarî bi perwerdeya zimanê zikmakî ango zimanê dayikê heye. Hewcedarî bi dezgehên ziman û parastina zimên heye. Lê divê em dest nîşan bikin ku di dema me de êdî tu zimanek nikare li ber pêla zimanên din xwe dûr û dirêj biparêze, heke ew ziman bi dezgehên çandî, perwedeyî û dewletî neyên parastin. Lewre, divê em kurd li ser daxwaza xwe bi îstîqrar bin û pêyan bidin erdê da dewlet neçar bimîne ku mafê perwerdeya bi zimanê zikmakî qebûl bikin.

Ji bo bidestxstina mafê perwerdeya bi zimanê dayikê, pêwîstî bi piştgirî û xebateke xurt him li welêt him jî li derveyî welêt heye. Divê hemû rêxistinên neteweyî, demokratîk û kulturî yên kurdan bi xebat, hewildan û çalakiyên cihêreng vê xebatê dewlementir û geştir bikin

Zarok pêşeroja me ye, zarokên kurdan bê kurdî nehêlin!

Stockholm 2011.09.17
Federasyona Komeleyê Kurdistanê li Swêdê
Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê
Kitêbxaneya Kurdî li Stockholmê

Panela Ferhengên Kurdî

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê, Kitêbxaneya Kurdî ya Stockholmê û Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê di 26.02.2012 de li Kitêbxaneya Kurdî panelek li ser ferhengên kurdî çêkir. Panel bi minasebeta roja zimanê dayikê ya navneteweyî hat kirin û Golbar Emîn, Malmisanij û Reşo Zîlan beşdar bûn.

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê, Kitêbxaneya Kurdî ya Stockholmê û Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê di 26.02.2012 de li Kitêbxaneya Kurdî panelek li ser ferhengên kurdî çêkir.

Panel bi minasebeta roja zimanê dayikê ya navneteweyî hat kirin û Golbar Emîn, Malmisanij û Reşo Zîlan beşdar bûn.

Malmisanij di beşê yekê de li ser tecrubeya xwe di warê ferhengsaziyê û Grupa Xebatê ya Vateyî ya termînolojiya kirmanckî sohbet kir, paşî Golbar Emînî behsê xebata beşê kurdiya soranî yê grupa ferhenga tercumanan ku bi swêdî dibêjinê 'Ordlista för tolkar' ku ew jî di wê grupê de bû kir û li dawiyê Reşo Zîlan li ser grupa Kurmanciyê û kar û xebatên wê axift.

Beşê duyê jî pirsiyar û bersiv û gengeşe bû û tê de gelek pirs û babet hatin livandin. Gelek kurdên Stockholmê di vê panelê de amade bûn û eleqeyeke mezin nîşan da.

Moderatorê panelê Sidqî Hirorî bû. Serdar Budak di navbirrekê de hem CDya xwe da nasandin û hem jî bi dengê xwe du parçeyên du stiranan, yek bi kirmanckî û ya din jî bi kurmancî pêşkêş kirin. Pirtûkek ji aliyê hersê saziyên amadekar wek diyariyeka sembolîk bo her yekî ji beşdarên panelê hat pêşkêş kirin.

FKKS bêşdarê Kongreya Partiya Çep bû, sipasiya Ohly kir û ji Sjöstedt re serkeftin xwest

Şandeyek ji Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) ku ji Sermin Bozarslan, Selam Ciziri, Felemez Akad û ji Komeleyên endam yên li Uppsalayê Shwan Kareem û Huseyin Lezgin pêk dihat, di 6ê Çileya Paşîn a 2012ê de li Uppsalayê bêşdarê Kongreya Partiya Çep (V) bûn.

Şanda FKKSê bo piştgiriya wî bo kurdan bi giştî, bo hevkariya wî yê nêzik di gel Fedarasyonê, bo xebata wî ya çareseriya pirsa kurd bi riya aşitî, bo beşdarîya wî di xwepêşandanên Fedarasyonê de, di bîranînên şehîdên Halepçeyê de û di şahiyên Newrozên FKKSê de û herweha ji bo xebata wî ya îlankirina 16ê Adarê li dij bikaranîna çekên kîmyewî sipasiya serokê berê yê Partiya Çep Lars Ohly kirin û diyariya Federasyonê taqdîmê wî kirin.

Herweha şanda FKKSê serokê nû yê Partiya Çep Jonas Sjöstedt ku di kongreyê de hat hilbijartin pîroz kirin û bi hêviya hevkarî û tevkariya wan dom bike, jê re serkeftin xwestin.

Şanda FKKSê sipasiya serokê berê yê Partiya Çep Lars Ohly kirin û diyariya Federasyonê taqdîmê wî kirin.

Şanda FKKSê serokê nû yê Partiya Çep Jonas Sjöstedt ku di kongreyê de hat hilbijartin pîroz kirin û bi hêviya hevkarî û tevkariya wan dom bike, jê re serkeftin xwestin.

”Federasyon, siwanek fireh e bo kurdan”

Boniye-Sûad Cegerxwîn

Ez xebata 30 sal ya Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê pîroz dikim!

Rûgeş û dilxweş min diyariya xwe ji destê seroka Federasyonê hevala Şermin Bozarslan wergirtim. Min pirr dixwest di şahîya 30 saliya FKKS de beşdar bim, lê mixabin ji ber ku li welat bûm, nikaribûm beşdarî bikim.

Bi rastî ev diyarî ez kêkxweş kirim û ez vegerandim paş û li bîranînên min yên girîng û hêja di jîyana min de. Ji welatekî ku em tê de blindest û nerehat hatibûm welatekî serbest û azad . Her es karibû li gor daxwaza xwe bijî û xwe pêşbixe. Ev yek bo min guhertinek pirr mezin bû. Min digel xwe gelek daxwaz û hêvî anîbû. Li vir derfetên baş hebûn ku ez tevli civata xwe ya kurdî bibim.

Di vê civata nû de dive tirs û nexweşî ku di nav me de cî girtibûn dive em ji ser xwe biavêtana. Ev zordarî û bindestiya dagirkerên welatê me ku bi salan bandore xwe li ser me hiştibû winda bibûya. Min bi dilekî xweş xwe tevli civata kurdî bûm da ku daxwazên xwe pêşve bibim û xizmetek bo gelê xwe bikim.

Ez bi serbilindî behsa çar karên girîng û hêja di jîyana xwe de dikim. Yekemin eve ku min di hêlina kurdî ku di cîhanê de yekemîn helîna kurdî bû digel zarok û malbatên kurd ji çar alî Kurdistanê re kar kir.

Karê min ya duwêm ku ez pê serbilind im di nav Komeleya Demoqrat a Jinên Kurdistanê de bû. Min di nav komîteya karger de çend sal kar kir. Karê min ya sêyêm ku pê serbilindim ev e ku ez, ji avakirinê tevli Yekitiya Jinên Kurdistanê bûm û min çend sal serokatiya vê rêxistinê kirim.Karê min ya çarêm ku bi serbilindî behs dikim ev e ku min çend sal endametîya komîteya karger û komîteya giştî ya Federasyona Komeleyên Kurdistanê kirim.

Çiqas encamên van karên min hendik bibe jî, bêguman ji min re dilxweşî û rehatî çêkir ku min jî kevirek li ser bigeha avahîya civata kurdî li Swêdê danî. Ez ji van karên xwe gelek tişt fêr bûm. Agahîyên giştî li ser çand û zarawayên kurdî ji çend alîyê Kurdistanê ji xwe re wergirt. Min keseyatîya xwe wek mirov, wek jin bi hêz kir.

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê bi minasebeta pîrozkirina 30 yê min salvegera FKKS de gavekî pîroz avet. Gelek ji endamên organên Federasyonê civandin, ji wan re spasîya xwe pêşkêş kirin, diyarî ji wan re dan. Ev tê maneyê ku Federasyon, kesên ku di salên pêş de xebitîne bibîrtîne û kiymetek dide karên wan, rêz li karên wan digre.

Îro Federasyon, siwanek fireh e bo kurdan. Spas ji Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê re. Spas ji bo karên wan yên girîng û hêja.

Spas ji bo hemû rêxistin û komîteyên ku bo civata kurd kar û xebat dikin. Serkeftin û serfirazî ji gelê me re.

Şehîden Helepçe bi girseyî hat bibîranîn

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) di 16ê Adarê 2012ê de li Stokholmê li Adolf Fredriks Kyrka şehîdên Helepçeyê bi bîr anî. Di merasimê de nûnerên partiyên Kurd û Swêdî bêşdar bûn û axaftin. Girseyekî mezin Kurd bêşdarî civînê bûn. Film hat nişandan, Feriborz bi bilûra û Rekes bi tambura xwe muzika matemî sitirîn û ji aliyê bêşdarvanan ve mûm hatin vexistin.

Program ji aliyê Kurdo Baksî û şanogerê Ingela Karlson hat birêvebirin. Piştî deqîqeyek rawestandin ji bona şehîdên Helepçeyê li ser navê FKKSê seroka wê Şermîn Bozarslan, Nunerê Hukûmeta Herêma Kurdistanê li Skandinavyayê Kerish Khola, li ser navê Hevkariya Hêzên Kurd û Kurdistanê li Swêdê Zagros Kosrevî, Serokê Berê yê Partiya Çep Lars Ohly, Wezîra Yekîtiya Ewrûpayê ya Hukmeta Swêdê Brigitta Ohlsson, Sekretera Partiya Sosyaldemokrat Carin Jämtin, Hevseroka Partiya Hawidor Asa Ramson axaftin. Nivîskar Ann-Catrin Emanuelsson beşek ji kitêba xwe li ser Helepçeyê xwend û şanoger Ingela Kalsson starenek li ser aştiyê ji bona şehîdên Helepçeyê stirî.

Seroka FKKSê Şermin Bozarslan di axaftina xwe de daxwaz kir ku 16 Adarê bibe rojek navnetewî li hember bikaranîna çekên kimyevî û enfal wek komkûjî bê nasandin. Herweha axafêrên din li ser karesata Helepçeyê sekinin, piştgiriya xwe ji gelê kurd re anîn zimên.

Li Parlamenetoya Swêdê bîranîna Helepçe

Herweha di 15ê Adarê de jî, li Parlamentoya Swêdê bîranîna şehîdên Halepçeyê ji aliyê Hevkariya Parlamenteran Kurdistan-Swêd bi Hevkariya Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê civîneka bîranînê hat lidarxistin Di bîranînê de serokê Hevkariya Parlamenteran Kurdistan-Swêd Fredrik Malm daqîqeyek bi rêzgirtina şehîdan û pêxistina mûm bîranîne vekir. Seroka FKKSê Şermin Bozarslan axaft û daxwaz kir ku 16 adarê bibe rojek navnetewî li hember bikaranîna çekên kimyevî û enfal wek komkûjî bê nasandin.

Li ser navê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Herish Khola, li ser navê Hevkarî ya hêzên siyasî yên kurd û Kurdistanê Şefik Kaya axaftin.

Di dawîyê de Parlamentera ji Sosya Demokratan Anna Lena Sörensson axaft, bahsa gera grûba parlamenteran bo Kurdistanê kir û serpêhatiyên xwe ji Halepçeyê bi beşdaran parve kir.

Grûba parlamenteran soz dan ku dê her sal li Parlamentoyê Swêdê bo şehîdên Halepçeyê bîranîn amade bikin.

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) di 16ê Adarê 2012ê de li Stokholmê li Adolf Fredriks Kyrka şehîdên Helepçeyê bi bîr anî.

Agirê Newrozê li Eggebygårdê gurr bû

Komeleya Kurd li Spångayê bi hevkariya Federasyona Komelên Kurdistanê li Swêdê di 20 Adar a 2012 saet 18:00 de li Eggebygård- Spånga bi bêşdariya Şaredera Spångayê Ann Catrin Åslund agirê Newroza 2012ê vexist.

Agirê Newrozê ji aliyê Şaredera Spångayê Ann Catrin Åslund û Seroka FKKS Şermîn Bozarslanê ve bi hevre hat vêxistin.

Şaredera Spångayê Ann Catrin Åslund û Seroka Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) Şermîn Bozarslan li ser girîngiya rojê axaftin.

Li derdora 500 kesî di şahiya agirê Newrozê de bêşdar bûn û govend gerandin.

Agirê Newrozê ji aliyê Şaredera Spångayê Ann Catrin Åslund û Seroka Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS)Şermîn Bozarslan ve bi hevre hat vêxistin.

Stefan Löfven

Fredrik Malm

Margareta Cederfeldt

Newroza 2012

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê(FKKS) di 24.03.2012ê de li Stockholmê Solnahallenê Newroz pîroz kir. Di Newrozê de serok û nûnerên Partiyên Swêdê bêşdar bûn û peyamên partiyên xwe ragîhandin civata kurd ya Swêdê.

Serokê Partiya Sosyaldemokrat Stefan Löfven, Serokê Partiya Çep Jonas Sjöstedt, Wezîrê Hukmetê yê Integrasiyonê Erik Ulenhag(fp), Serokê Tora (netverk) Parlamentoya Swêd- Kurdistan Fredrik Malm, Parlamentera Partiya Muhefezekar Margareta Cederfeldt, Parlamenterê Partiya Gel Ismai Kamil bêşdarê pîrozbayiya Newrozê bûn.

Serokê Partiya Sosyaldemokrat Stefan Löfven û Serokê Partiya Çep Jonas Sjöstedt cara pêşîn bêşdarê şahiya Newrozê dibûn. Ew herdû serok berê çendeyekî ji aliyên partiyên xwe ve hatibûn hilbijartibûn.

Hemû mêvanên beşdar Newroza kurdên Swêdê pîroz kirin û piştgiriya xwe bo gelê kurd diyar kirin.

Li ser navê Komîteya Hevkarî hêzên siyasî yên kurd û kurdistanî Mewlud Abdalzadeh û li ser navê FKKSê seroka wê Sermin Bozarslan axaftin.

Seroka FKKSê Şermîn Bozarslan di axaftina xwe ya bi zimanê Swêdî û Kurdî de bahsa wê yekê kir ku, îsal Newroz li Kurdistanê di bin siyaseta tund û tujî de li dar ket û siyaseta dewletên mêtingehkar şermezar kir.

Pîrozbayiya Newrozê ji aliyê berpirsa Kultur û Perwerde a FKKSê Sosin Guven û Meriwan ve ve hat birêvebirin û şahî heta derênge şevê bi deng-bêj û hunermendên Kurd Cûdî, Peywend Caf, Pirşeng, Narîn Feqê, Rêkes û Serdar Budak dom kir.

Erik Ulenhag

Jonas Sjöstedt

Seroka FKKSê bêşdarê pîrozbayiya SIOSa Västergötlande bû

Seroka FKKSê di pîrozbahîya salvegera 10-mîn a SIOS Västergötlande de, wek cigîra serokê SIOSê beşdar bû. Pîrozbahî li Goteborg li hola Komeleya Serbîan pêk hat û bi şahî dawî hat.

SIOS konfederasyona Federasyonên Biyanî ye. FKKS ji sala 1997an ve endama SIOS e. Niha Li Swêdê 20 Federasyon endamên SIOSê hene.

FKKS di nav SIOSê de bo ziman, nasname û civatek pirr zimanî, pirr kulturî û pirr alî kar dike.

Seroka FKKS di beşa semineran de li ser babeta ”ji bi çi SIOS pêwîst e û tesîra polîtikaya Swêd ya kevin bo biyanîyan û tesîra polîtikaya entagrasyonê ya niha bo penaberan” semîner da.

Komeleya Kurd a Spångayê 25 saliya xwe pîroz kir

Di 27ê Çiriya Paşîn a 2011î de Komeleya Kurd li Spanga û radyoya wê Radyoya Aştî, li Stockholmê 25 saliya xwe bi cîvîn û şahiyeke pîroz kir.

Moderatorê civînê Kurdo Baksî kir, seroka Federasyona Komeleyên Kurdistanê Şermîn Bozarslanê jî derbarê xebat û çalakiyên Federasyonê û Komeleya Spångayê de axaft. Wezîrê Întegrasyonê Erik Ullenhaag di civînê de li ser pirs û pirsegirekên integrasyonê agahî da û piştgiriya xwe bi têkoşîna kurdan ya ji bo azadiyê ra diyar kir. Parlamenterê Partiya Gel (FP) Ismail Kamil jî di civênê de axaft.

Komikerên kurd Oz Nûjen û Nişîtî Stêrk ku di civata Swêd de bi ser ketine û hatine ciyên gelkî baş, qala hestên xwe kirin.

Sosyolog Osman Aytar, Dr. Husênê Xaliqî û Hemîd Newroz li ser rewş û dîroka kurdên li Swêd û xebata komelayetî rawstiyan û hin analîz û pêşniyar kirin.

Osman Aytar got, li Swêd di nava xerîban da gurûba herî bêtir çalak, entegre bûye û pir serketiye kurd in.

Beyto Can, Armanc, Kemal Gorgu û Baha Sexo bi dengê xwe şahiyê geş kirin.

FKKS qetlîama Robozkê mehkûm kir!

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) qetlîama arteşa Tirkiye ku di 28.12.2011ê de li bajarê Şirnexê li qezeya Qileban li gundê Robozkê kir, bi tundî mehkûm dike. Bi bombayên balafirên wan 34 hevwelatîyên sîvîl jîyana xwe ji dest dan. Piraniya kuştiyan ji malbatekê ne û di temenê 15-20 saliyê de ne.

Em daxwaz dikin ku zûtirîn wext delegasyonek ji Swêd û komîsyonek bê teraf ya navnetewî here ciyê qetlîamê û vê bûyerê lê bikole.

Em bo şîna hevwelatiyên ku jiyana xwe ji dest dane, bo mehkûmkirina vê qetlîamê, bo sekinandina bombebaran, şer û kuştin dê 3 roj kincên reş li xwe bikin!

Pirsa kurd pirsekî siyasî ye bi bomba û şiddetê çareser nabe. Ev pirs divê zûtirîn wext bi riya aşitîyê bê çareserkirin.

29.12.2011
Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê

Ji Komeleya Eskilstunayê du çalakiyên semîneran hatin pêkêşkirin.

Di 17ê meha decembera 2011an de seminerek li ser madeya 140 û 142 ku peyvendî bi pêşeroja mesela Kerkuk û navçeyên din ên başûrê Kurdistanê pêk hat.
Semînerdar:*Kawa Bekir Mansor*

Û di 4ê decembera 2011an de jî Seminarêk li ser problemên civakê ên kurd li dervayî welat.
Semînerdar: *Amir Qazi,* Serokê partiya serbixwe a Kurdistanê

Li Wanê erdhej çêbû!

Federasyon bi komîteya hevkarîya hêzên siyasî yên kurd û Kurdistanî, roja yekem a roja qurbanê de bi civinekê qurbanîyên Wanê bibîranîn.

Pereyên ku hat komkirin ji bo alîkariya sêwiyan ji komeleyek li Wanê re hat şandin

---

Xeyala Robînê 13 salî ew e ku di motorcrosê de kurdan temsîl bike!

Malbata Robîn ji bakurê Kurdistanê li qezeya Qoserê ne. Li Swêdê li bajarê Vesteros bi cî bûne.

Robin di 5 saliya xwe de dest bi ajotina motorcrosê kiriye û sê salan ajotiye.

Di sala 2012 ew ê dest bi ajotina radical bike. Hedefa wî ew e ku ew di paşerojê de wek ajoterekî kurd li Swédê, gelé Kurdistan û netewa kurd di qada navnetewî de bi serbilindî temsil bike.

Daxwaz û héviyen Robîn ew e ku ew rojekê ji bo ciwanén kurd bibe pêseng û nimûneyek qenc.

Em Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê bi dil û can bi vê xeyal û hêviya Robîn re ne û hêvîdar in Robîn biserbikeve

Komeleyên endam Helebçe bi bîr anîn

Komeleya Kurd a li bajarê Upsala

Di 16ê Adar a 2012 de Komeleya Kurd li Upsala merasîmek bi beşdariya zêdeterî 200 kurdên rûniştvanên bajêr û hêjmarek Swêdiyan saz kir.

Despêkê Şiwan Kerîm bi navê komeleya Kurdên Upsala gotarek pêşkêş kir. Kerîm di gotara xwe de behsa tirsnakiya karesatê û bêdengiya welatên cîhanê ya di wê demê de kir. Piştre yek ji birîndarên gaza kîmyayî yê Helebce ku ji bo çareseriyê li Swêdê bû, Nasîh Reşîd behsa bîranînên xwe yên di dema kîmyabaranê de kir û piraniya amadevanan giriyan. Wî di gotinên xwe de behsa wê yekê kir ku laşê şehîdên Helebce li ser hev kom kiribûn.

Nûnerê Partiya Gel, Partiya Sosyal Demokrat û Partiya Jîngeh beşdarî merasîmê bûn û gotar pêşkêşkirin.

Di dawiyê de belgefilmek hat pêşkêşkirin. Di merasîmê de koma şanoyê ya komeleya Kurdî şanoyek bi navê ‘Zemawendî Jehr-Govenda Jehrê’ pêşkêş kir, bi ziman û gewdeyê xwe xemên Helebciyan anîn bîra amadevanan.

Komeleya Kurd li Eskilstuna

Herweha di 16ê Adara 2012ê de Komeleya Kurd li Eskilstuna li meydana bajêr xwepêşandinekê ji bona Helepçeyê li dar xist. Di xwepêşandinê de posterên şehîdên Helepçeyê hatin vekirin, axaftin li ser karesata ku 24 sal berê li bajarê Helepçeyê ji aliyê Saddam Huseyn ê diktatorê Iraqê ku bi çekên kimyewî 5000 kurd jiyana xwe ji dest dan hatin kirin.

Bîranîna Helebcê
li Upsalayê

Bîranîna Helebcê
li Eskilstunayê

Bi zimanê Kurdî agahî werbigre!

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê bi kêfxweşî radigihîne ku li ser daxwaza me, sê sal berê beşa kurdî ya Folksamê ya agahdarî li ser temîn(sigorta) hat dameziran-din. Her kesî/a bixwaze li ser temîn/sigorta yên curbecûr agahdarî bi zimanê kurdî werbigre dikare bi riya telefon an jî e-mail bi beşa kurdî ya Folksamê re têkilî deyne.

Mobil: 0771-585958
www.folksam.se/kundservice/otherlanguages

Sveriges Begravningsbyråers Förbund/Memento Service AB

Sveriges Begravningsbyråers Förbund/Memento Service AB
Stockholm 12 februari 2012

När någon dör?
• Ta kontakt med en auktoriserad begravningsbyrå, ring 020/210 210 så snart som
möjligt för att få information.
• Oberoende av var en person avlider är det sjukvården eller kommunen som har
ansvaret för att personen förs till ett bårhus.
• Enligt svensk lagstiftning skall, så långt det är möjligt, den avlidnes önskan följas när
det gäller utformningen av begravningen.
• När någon dött måste dödsorsaken fastställas av läkare. Finns det oklarheter kan det
bli fråga om obduktion. Obduktion innebär att en läkare gör ett operativt ingrepp. Man
kan endast i undantagsfall neka obduktion.
• Genom begravningsbyrån får man hjälp med att arrang-era övriga i sammanhanget
nödvändiga åtgärder som t.ex.:
- Ordna med dag och tid för begravningen
- Kista
- Transporter (även till utlandet)
- Bärare
- Blommor
- Dödsannons (finns nu även på Internet)
- Intyg och handlingar m.m

Sveriges Begravningsbyråers Förbund
Sveriges Begravningsbyråers Förbund är en organisation över 400 privatägda auktoriserade
begravningsbyråer över hela landet. På en auktoriserad begravningsbyrå får man hjälp med
alla praktiska och juridiska frågor i samband med dödsfall och begravning.
Samarbetet som vi har med SIOS bygger på att så långt det är möjligt tillgodose människors
önskemål i samband med dödsfall och begravning och även kunna informera om detta.
Har Du frågor så kan Du alltid ringa på vår konsumenttele-fon 020 – 210 210

Sveriges Begravningsbyråers Förbund/Memento Service AB
Ulf Lernéus
Upplagsvägen 1, 117 43 Stockholm
Tel.08/556 811 81, Fax 08/556 811 88,Mobiltel. 070/349 65 65
e-mail: ulf.lerneus@memento.se

Projeya yalla för alla (Yalla ji bo hemûyan)

FKKS du sal in bo projeya Yalla för alla (Yalla ji bo hemûyan) digel rêxistina Skyddsvärnet kar dike. Proje, bo ciwanên ku bi serê xwe hatine Swêdê di civatê de beşdar bin xebatên perwerdeyî dike. Proje, bi alîkariya Allmänna Arvsfonden tê meşandin.

Xwepeşandan: Çalakvanên Kurd yên polîtîk paşve neşînin Îranê

Di demên dawiyê de dezgeha Penaber/migrasionverket a Swêdê kurdên polîtîk ên çalak yên Îranê ku li benda mafê penaberiyê ne paşve dişîne Îranê ku li wê rîsk heye ew bên girtin, bên îşkencekirin û heta bên îdamkirin.

Divê çalakvanên kurd yên polîtîk paşve neşînîn Îranê. Ayan e û ji aliyê raya giştî ve tê zanîn ku rejîma Îranê rejimeka dîktator e û vekirî tê rexnekirin.

Ji bona ku penaberên kurd ew paşve neyin şandin û mafê penaberiyê werbigrin FKKSê di 10.10.2011an de li mynttorgetê xwepêşandinek tê li dar xist.

Piştgirî ji bona serokê Şarederiya Sûrê a Diyarbekirê Abdullah Demirbaş

'Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê(FKKS) daxwaz dike ku destûr bê dayîn da serokê Şarederiya SÛRê a Diyarbekirê Abdullah Demirbaş ji bo tedawîya xwe derkeve derveyê welêt.
Ew di 24.12.2009 de doza bi navê KCKê de hat girtin. Ji ber Nexweşiya wî di 14.05.2010 de hat berdan lê li gor biryara mahkemeyê derketina wî ya derveyê welêt qedexe ye.
Abdullah Demirbaş di hilbijartina 2004ê de bû Serokê Şarederiya SÛRê a Diyarbekirê. Ji ber xebata wî ya pîrrzimanê ku di Şaredariyê xwe de kir jiyanê, ji aliyê Daniştayê ve ji wezêfeyê hat dûrxistin.
Di hilbijartina 2009ê de bi %65 dengan carek din bû Serokê Şaredariya SÛRê a Diyarbekirê.

8.08.2011
Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê

Şeva Komeleya Ciwanên Kurd li Stockholmê

Komeleya Ciwanên Kurd li Stockholmê di meha 11 an de bi hevkariya stadsteater, şevek pirr seketî bo ciwanan çêkirin. Babeta şeva wan Pirr zimanî û nasnameya pirr kulturî û (positiva upplevelser av den kurdiska kulturen) bû.

Di şevê de nêzî 400 genc beşdarî kir û pirraniya wan jî bûn endamê komele. Komele ji bo endam û endamên piştgir li internetê grubek danîne.

Kurdên Swêdê li hember bombebaranên Tirkiye û Îranê dengên xwe bilind kirin

Di 04.09.2011ê de li Swêdê, li bajarê Stokholmê li Sergelstorgê xwepêşandanek li dijî êrîşên Îran û Tirkiyeyê bo ser herêma Kurdistanê hat saz kir. Xwepêşandin ji aliyê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê, Hevkariya Hêzên Siyasiyên Kurd û Kurdistanî li Swêdê û Însîyatîva Kurdên Swêdê bi hevkariya Encûmena Kurdên Sûrîye li Swêdê û Yekîtiya Jinên Kurdistanê hat organîzekirin. Moderatoriya xwepêşandinê Kurdo Baksî kir.

Di xwepêşandinê de li ser navê FKKSê Seroka wê Şermîn Bozarslan, Nûnerê Komîteya HEVKARÎ Şefîq Kaya, li ser navê ciwanên kurdên Suriyê Hîm Omar û nûnerên partiyên siyasî yên Swêdî; li ser nave Sosyaldemokratan İngrid Rudin, li ser navê Partiya Çep Ann Margereth Livh, li ser nave Partiya Liberal Fredrik Malm axaftin.

Seroka FKKSê di axaftina xwe ya bi swêdî de behsa destdirêjiyên leşkerê Îranê ser deverên herêma Kurdistanê kir û topbarankirina balafirên Tirkiyeyê li ser gundên herêma federa a Kurdistanê şermezar kir. Gelê kurd cara yekeme ku di parçeyekê welatê xwe de azad e, lê dewlet Tirkiyê û Îranê bi bombebarankirinê azadiya wan tehdît dikin. Pirsa kurd di rojhilata navîn de pirsekê mezin e, heta ev pirs çareser nebe aştî û aramî nahê herêmê. Bozarslan bangê dezhegên navneteweyî kir ku li hember vê bombebaranê Tirkiye û Îranê bêdeng nemînin û got divê parlamento û hukûmeta Swêdî jî dengê xwe bilind bike.

Axafêr din jî êrişên Tirkiyê û Îranê yên li ser Herêma Kurdistana Federe mehkûm kirin. Ew di axaftinan de, gotin ku; Em li vir bi hev re û bi yek dengî, bangî parlamentoya Yekîtiya Ewrûpa (YE), Neteweyên Yekbûyî (YN), bangî Hukumet û Parlamentoya Swêdê dikin ku, bila êdî ev êrîşên hov li ser gel ê kurd û li hember başûrê Kurdistanê rawest in û bila YE, NY, DYA û Hukumeta Swêdê bi helwestek fermî bala Îran û Tirkîyeyê bikşînin.”

Siyasetmedarê swêdî yê Partiya Gel Fredrik Malm bi tundî ev êriş şermezar kir û got ku pirsa çil mîlyon kurd pirsa cîhanê ye. Ev herdu dewlet bi bahana êrişên PKK destdirêjiyê li ser Herêma Kurdistana Federe dikin. Ew ji azadîxwaziya kurdên parçeyên bin destê xwe de ditirsin. Lê bila bizanibin ku dawî li zordestiya rejimên totalîter tê. Dawiya zulma wan jî wê bê. Malm bangî hukumeta Suriyê jî kir û got ku tukes bi zulmê û neheqiyê nikare bigihê merema xwe. Ew ê gelê kurd azadiya xwe bi dest bixe”.

Di xwepêşandinê de hunermend Birader sitirî û di dawiyê de bi xwendina sirûda “Ey reqîb” xwepêşandin qediya.

Mentalite û demokrasi

Selam Cizîrî
berpirsê aborî yê FKKSê

Di nîvê meha 12an a 2011ê grubek parlamenter ji heşt kesan pêkhatî li ser vexwendina hinek parlamenterên parlamana Swêdê, hatin Swêd. Ev parlamenter ji partiyên deshilat û muxalefeta parlamana Başûrê Kurdistanê pêk dihat. Ji bona me kurdên niştecîyên Swêd cihê şanazîyê bû ku ev parlamenteran bi hevre hetibin vir. Wan li dor hefteкê di parlamana Swêd li ser kar û xebatên cur be cur kurs ditin.

Wan xwestin ku seredana FKKS bikin û di derheqê FKKS da agahdarîyê bistînin. Me ji wek FKKS jibo rêzgirtîna wan bangê nûnerên partîyên politik û dezgehên demokratik yên kurd kir û li gel hev li lokala FKKS hevditinek pêk anî û li ser daxwaza wan di 18 meha 12ê de konferansek li ser kar û barên wan yên parlamana Kurdistanê û armanca hatina wan ya li Swêdê amade kir. Gellek kes beşdarê vê konferansê bûn. Bi gelemperî konferans pir serketî û bi wate bû. Lê hinek kes hebûn ku li ser rewş û pêşketinên Başûrê reaksyionên hişk nîşan didan. Wan bîr dibirin ku Kurdistan û Swêd mina hev in. Di çavên wan da her ku ”parlaman, hukumet û Serokatîya Kurdistanê tevahî raketine û hemû karên wana hatine rawestandin.” Dema negativ behsa tiştêkê dihate kirin, wan ji cihê xwe difrin û dest lêxistina çepikan didan. Reaksiyonên bi wî rengî ji min ra hinêk ecêb dihat.

Ji ber vê yekê min xwest ku, ez li ser babeta demokrasî û mentalitetê binivîsim.

Demokrasî û gihorandina mentalitetê û peşketîna wê ne karekî qatî û kin ne. Ew karek dûrû dirêj û hemdemî ye. Hin welat hene ku ev e sedan salan e ku şerê demokrasîyê û pêşkewtina û gihorandinê didin, lê heya niha jî nikarîn ku hemû erkên demokrasîyê bi sedî sed pêk bînim.

Demokrasî û gihorandina mentalîtetê bi zorê çênabe. Ew bi rîyên perwerde û karanîna wê di piraktikê da pêk tê û pêş dikeve. Di welatêkê da xwendin, perwerde, dezgehên svîl û demoratik û partîyên politik , dezgehên ragehandinê çiqas pir û azad bin , civak jî evqas dipijê û pêşdikeve. Lê belê welatek çiqas pêşketîbe bila bibe û çiqas bi sedan salan jî tekoşina demorasîyê dabe ji bila bide, lê cardin jî ew welat di warê demokrasîyê da ne sedî sed e. Yanî xwedîyê hin kêmasîyan e. Şerê demokrasîyê tu caran nayê rawestandin û tu welat bi her awahi ne kamil e. Her welat xwedîyê hin kêmasîyan e.

Wek mînak li Swêdê, ABF yek ji wan dezgehên herî demoratik be ji û berî niha sed salan hatibe damezrandin jî , lê hê pêwîstî li wê heye û yê hebe jî. Ji ber ku perwerdeyîya ji bo demokrasîyê û gihorandina mentalitetê nûjen û hemdemî ye . Civak bi perwerdê pêşdikeve û bi pêşketina ciwakê li ser mentalitetê tesîr dike û

wê jî dewlemend û nûjen dike. Lê ev ji bo hin kesan dikare derbas nebe û ew naxawazin an jî bi zanebûnî pêwîstîya gihorandina mentalîtetê li gel xwe nabînin. Li hemû welatan bê edaletî, astengîyên li himberê demokrasîyê , birewerîyên mentalitetên kevnar, tund û tujî li himberê jinan, neyeksanî, newekhevî û gendelî heye. Li hin welatan pir xwirt e û hina ji pir pir kêm e.

Ji bona me tiştî herî girîng pêşxistina demorasîyê û gihorandina mentalîtetê ye. Her çiqas ez xwe mina kesek pêşvero, demokrat û reşenbir nîşan bidim ji , lê dema ku ez wan di piraktikê da nîşan nedim û cibecî nekim, ew bêwate dimînin. Wek minak ; ev bihtirin sî salan e ku em li Ewrûpayê dijin û xwe dikin bilbilê demokrasîyê, lê heya niha me di piraktikê da, wek em bixwazin neyeksan in. Yanî me hin li gor em bixwazin gihorandin li mentaliteta xwe da li ser wî babetî cibecî nekirîye. Li gor berê pêşketinek baş çêbuyê. Lê hê di mixê me da tam nerûnîştîye. Ev jî tê wê wateyê ku ewê demek dirêjtîr bistîne. Dibe ku generasîyona me ya sisîyan da baş bête rûnîştandin.

Ji ber ku di mixê min da hê tu gihorandin çênebuye, ez wana bi dev bêjîm lê di pirraktikê da li gor mejîyê xwe helwestan distnim.

Demokratbûn û gihorandina mentalitetê demek dûr û dirêj distîne. Demokrasi û gihorandina mentalitetê karê bi sedan sala ye.

Li hemû welatên Ewrûpa yên ku pêşketina demokrasîyê di asta herê bilind de ye , bi sedan salan tekoşîna demokrasîyê dane ku welatên xwe gihandina wê astas bilind. Wan bi avakirina dezgehên sivîl û demokratik gel perwwerde kirine û hem bi teori û hem jî di piraktikê da dane pêkanin. Li ser wê bingehê civak pêşketîye û rûnîştîye.

Di van salên dawî da li Başûrê welatê me da tekoşîna jibo pêşdebirina demokrasîyê , dezgehên sivil, rewşenbirî û demokratik, partîyên politik û dezhegên ragehandinê tekoşînek bêhempa didin. Di van bîst salan da gellek karên pîroz û bi berhem hatine kirin. Iro bi sedan rojname, kovar têne çapkirin, radio û television programên xwe diweşinin. Bi hezaran komeleyên sivil û NGO hene. Bi gelemperî xwendin bi lez û bez berdewam e.

Partîyên politik bi azadane çûn hilbijartinên hem ji bona meclîsên şaredarîyan û parlamanê û ji hemûyan jî girîngtir ji Serokatîya Kurdistanê jî, ji aliyê gel ve hate hilbijartin. Li rojhilata navin da ji xweyni israil û Kurdîstanê tu welat nine ku Serokkomarê wan ji aliyê gel we bête hilbijartin. Serokkomarê tirkî ji, ji aliyê parlamanê ve tête hilbijartin. Di van bist salan de kurd gihiştina we astê ku bibin xwedîyê desthilat û muxalefetê.

Lê gelo ew bêkêmasî ne an na? Bi şêweyek vekirî û bê dudilî dixwazim bidim diyar kirin ku di welatê me da, gendelî, bê edaletî, newekhevî, tund û tijîya li himberê jinan, neyeksanî û her weha gellek tiştên din heye û bi şêweyek pir xwirt hin jî têtê domandin. Her kes vê dizane. Divê bête diyarkirin ku di şerê li himberê wê da hatine dayin û an jî yên têne dayîn qels in û pir bi hêdî ne. Divê hin bi tundî xebat bête kirin da ku ew ji ortê bête rabin anjî bikeve asta herî nizim. Divê hêj niha ve em welatê xwe li ser bingehek rast û rêk û pêk danîn û avabikin. Lê divê neyê jibîrkirin ku em ê nekaribîn di du mehan ya jî du salan da her tiştî bi rêk û pêk rast bikin. Ev karê han karek dûr û dirêj e û jê re demke dirêj dixwaze.

Divê em di ware demokrasî , yeksanî û wekhevîyê da bi biryar bin. Ez di wê bawerîyê da me ku kurd li Başûrê welatê me ji bo azadî, demokrasî, yeksanî û wekhevîtîyê de tekoşinek bê hempa didin. Bir û bawerîya min bi serokê Kurdistanê, Parlaman û hukujmeta wê heye. Ez baş dizanim ku çî ji destên wan tên dikin û pêşketina welat ji berhemê wan xebatan e. Lê dive em bi sebir, aram û bêhinfireh bin.

Bi hêvîya pêşketina azadî, demokrasî, gihorandina mentalîtetê û jibona berjewendîya gelê Kurdistanê yekdengîya me tevan.

Li gel rêzên min

Shilan Callaghan (Hasanpour)'s självbiografi ”Jag åker tillbaka till Sablagh (Mahabad)”

Shilan Hasanpour kommer från östra (iranska) Kurdistan och har varit politisk flykting i Sverige för en kort tid. Hon gifte sig i Botkyrka Kommun med en irländsk-amerikan 1984 och flyttade till USA samma år. Hon bor där nu. Författarinnan har tagit kandidatexamen i journalism på universitet i Teheran och har masterexamen i fotografi i USA. Hon har skrivit självbiografin på sydkurdiska (sorani).

I sin självbiografi ”Jag åker tillbaka till Sablagh” berättar hon om livet i en stad där den första kurdiska republiken bilades 1946-1947. Hon föddes i denna stad 1951. Hennes livsberättelse täcker åren 1951-1983, när hon flyttade till Sverige och sedan USA.

Skrivandet har hjälpt Hasanpour att klara livet som en kurdisk-amerkansk medborgare, gift och har ett barn. Att leva långt ifrån Kurdistan i Chicago har lett till att hon har känt sig ensam. Denna get henne styrka att skriva och berätta vad som hände och vad som ledde till hennes flykt från sin stad och sitt land.

Hasanpour's självbiografi är skriven i form av berättande (kurdisk: hìqayet). Hon själv eller andra berättar om sitt liv och erfarenheter i olika situationer. Samtidigt är skildringen sammanhängande och täcker hennes barndom och uppväxttid. I inledningen skriver författarinnan att hon beskriver vad andra berättat utan att tillägga vad hon själv som författare har för åsikter.

Den moderna Mahabd bildades under Pahlaviderna (1925-1979). Ibland berättar självbiografins hjältar och hjältinnor om gamla tider och beskriver hur man levde förr då det inte fanns sekulära skolor och bara några få kvinnor var utbildade.

En hjältinna som heter ”Dède”, kunde inte själv läsa och skriva, formade den modige och självständige Shilan Hasanpour, Baje Zibèd, utbildad i sekulära skolor och sjuksköterska, skapade den moderna unge kvinnan Shilan H. och hennes mor

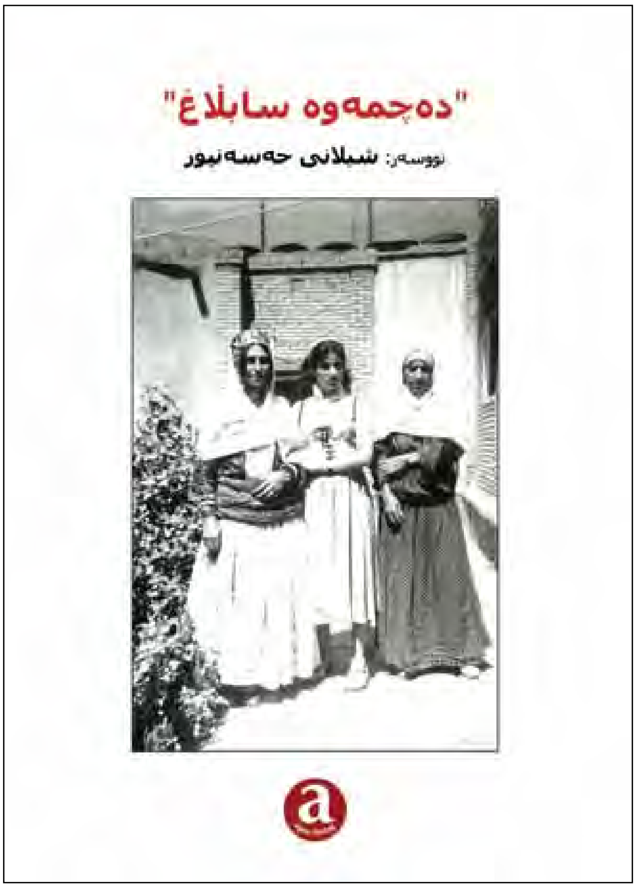

Fatima [utbildad hemma med kurdisk-persisk religiös skolans (kurdisk:hujra) metoder] uppmuntrade Shilan Hasanpour för att utbilda sig för att bli ekonomisk självständig och inte beroende av män, när hon skulle gifta sig. De är omslagsbildens tre starka kvinnor.

Shilan Hasanpour har skrivit att hennes mor i många andra frågor har varit sträng mot henne, slagit henne och även hon har brännmärkt hennes fot med het träkol. Författaren försöker förstå sin mor varför hon har varit så sträng. Samtidigt berättar författarinnan att hennes far varit mycket snäll mot henne.

Hasanpour beskriver glädje och sorg. Ibland gråter vi och ibland skrattar vi högt när vi läser hennes självbiografi. Hon berättar om ett kurdiskt par som är lyckligt gifta och har ett harmoniskt liv och ett annat par som lever i ständigt konflikt.

Hasanpour och hennes lille bror Fazel har varit vänner och hans bortgång påverkar henne starkt.

Hasanpour skildrar kvinnornas vardags liv, att laga mat, städa, tvätta kläder, ta hand om barn och hjälpa dem. Ett arbete som oftast inte blir uppskattat.

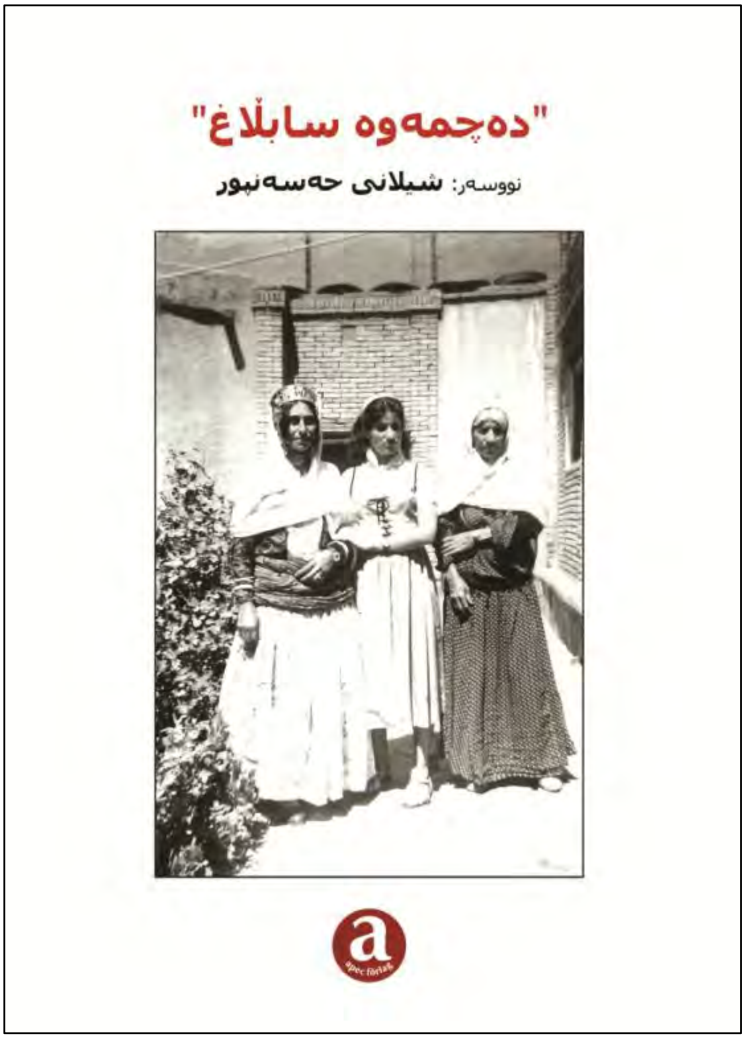

ئاگاداری سەبارەت بە چاپی: "دەچمەوە سابڵاغ"
شیلانی حەسەنپور
دە کرێ لە حە فتە ی داهاتووڕا
کتێبە کە ی لە چاپخانە ی بکڕن:
Apec Förlag AB
Box 8121
S-165 08 Spånga
Tel: 08-761 81 18
Fax: 08-761 24 90
E-post: orderapec@telia.com

قیـمە ت : 200 کڕون خە رجی پۆستی لێ زیاد دە کرێ
کتێبە کە 436 لاپە ڕە یە
لە ئە مریکا پێوە ندی بگرن لە گە ڵ
شیلانی حەسەنپور

Callaghan, Shilan
Shilan.mahabad@gmail.com

ڕۆژی چاپ - 27.04.2012

فرمێسکی وان

لەژێر دار و پەردووی وانا
هاتوومە بەر گوێی کەڕی تۆ!
هاتووم لەخەو ڕاتپەڕێنم!
من ناس دەکەی؟
****
ئەز فرمێسکم
بە ڕەنگی خۆڵ
بە ڕەنگی خوێن
بەرەبەیان
بەسەر گۆنای نەشۆراوی مناڵانا
وێڵ و حەیران
لە سەر شەقام، لە کۆڵانا
لە دوای دایکێکی هەڵنەستاو
بە شوێن باوکێکی بەندکراو
نەرم و نییان
هێدی هێدی
هەڵدەوەرم
نەکا، نەکا!
کە ئاوازەی
دەنگی ترپەی
هەڵوەرینی فرمێسکی من
کاریگەر بێ!
****
نەکا، نەکا!

بەم پاییزە سارد و سڕەی شاری وان و
بە فرمێسکی خۆڵاویی من
بە فرمێسکی خوێناویی من
ویژدانی نووستووی چەند سەدەی
بەناو لایەنگری مرۆڤ!
وەخەبەر بێ!
وەخەبەر بێ!
بەرەبەیانیی ٢١ـ ٠٨ـ ١٣٩٠ / ١٢ـ١١ـ ٢٠١١ سوید

کاتێ چاوت بەرەو چاوم خۆری چاوانتی هەڵهێنا
چاوەکانت چاوەکانمی بە سەیری چاوت ڕاهێنا
چاوەکەم بڵێ بە چاوانت چاوانم فێری خەم نەکەن
با چاوانم نەبنە چاوێك پڕ لە گریەو خەم و شیوەن

"فرمێسکی وان"

سولەیمان زەکی (سوورکێو)

پاییز پاییز!

هەستە لەخەو!

من ناس دەکەی؟

ئەز زارۆکم

ئەز فرمێسکم

ئەز هاواری خەڵکی وانم

هاوارێکی نەبیستراو

هەڤاڵێکی نەخوێندراو

****

پاییز پاییز!

وا بەیانە، هەستە لەخەو!

ئەز هاڤاڵم، ئەز جیرانم

ئەز بێ ماڵم، ئەز حەیرانم

حەیرانێکی ژێرگڵکراو

دەنگێکی مات و کپ کراو

من ناس دەکەی؟

****

پاییز پاییز!

هەستە لەخەو!

ئەز هەڤاڵم!

هەڤاڵێکی دەڵتەزێنی نەخوێندراوەم

لە وڵاتی خۆرەوە دێم

هەر ئەو خۆرەی، بە تۆپە قوڕ

دەیان هەوێت بەری بگرن!
من ناس دەکەی؟

****

ئەز دەنگم دەنگ

دەنگی بێدەنگی هەڵوەرییینی زەنگ

دەنگی هەڵوەرییینی زەنگی بەرەبەیانیی مەکتەبم

لە مەکتەبی زارۆکەکان

زارۆکەکانی شێخ سەعید

بەڵێ، شێخ سەعیدی پیران!

ئەز دەنگی هەڵوەرییینی زەنگی، بەرەبەیانیی
مەکتەبی، زارۆکەکانی شێخ سەعیدی پیرانم!

ئێستا دەنگی من ناس دەکەی؟

دەنگ، زەنگ، بەیان!

زارۆک، حەیران!

وان، پیران!

من ناس ناکەی؟

****

من ئاوازەم لە هاواری مناڵانا

بەرەبەیان

بە باڵی زریانی بەحری

شاری وانا

هاتوومە دەرگای سرِی تۆ!

من ئاوازەی ئەو هەناسم

مایور(سەرلک) نووری ئەحمەد تەها، جێگری فەرماندەی لکی چواری هێزی بارزانیان

ڕۆژنامەی کوردستان ژمارەی 51، چوارشەمۆ 8ی جۆزەردانی 1325[ی هەتاوی] / 29ی مەی 1946

ئیعتای دەرەجە

لە نەتیجەی لەخۆڕابردوویی و خۆ فیداکردن بۆ حیفزی ئازادیی نیشتمان لە مەرحەلەی ئەوەڵ دا و لە پاشانیش لە سەر تەقازای ژەنەڕاڵ مستەفا بارزانی بەرامبەر بە ئەمری پێشەوای موعەزەم ئەو برا خۆشەویست و بەرزانەی بارزانی بەو دەرەجانەی خوارەوە:

ئاغای عێزەت عەبدولعەزیز، میرحاج ئەحمەد، مستەفا خۆشناو ، بەکر عەبدولکەریم بە دەرەجەی پۆدپۆڵکۆڤنیک یەعنی(نایبب سەرهەنگ)، نووری ئەحمەد تەها، خەیرولڵا عەبدولکەریم و جەلال ئەمین مەحموود بە دەرەجەی مایۆری یەعنی (سەرگورد)، عەبدولرەحمان تەییب موفتی و محەمەد مەحموود بە دەرەجەی کاپیتانی یانی (سەروانی) لەلایەن وەزیری بەرزی هێزی کوردستان بە هۆی ئەحکامات موفتەخەر کران و پێیان ئیبلاغ کرا.

وێنەی ماوەیەکی کورت بەر لە ڕاگەیاندنی کۆمار لە کانگانی حیزبی دمۆکراتی کوردستان

ریزی پێشەوە : پێشەوا قازی محەمەد، نەفەری سێیەم دوکتور محەمەدی کەیوانپوور (موکری دواتر) نێوبراو لەساڵی 1323ی هەتاوی لە لایەن تارانەوە بە سەرۆکی ئیدارەی فەرهەنگی مهاباد دیاری کرا (کتێبی مێژووی مهاباد، سەیید محەمەدی سەمەدی بە زمانی فارسی). ڕێزی دووەم لە ڕاستەوە: میرزا عەلی ڕیحانی، مامە غەنی خوسرەوی، نەفەری چوارەم حاجی مستەفای داودی، ڕیزی بن دیواری 1. میرزا مستەفای سوڵتانیان، 2. محەمەدساڵحی باباخانی. 3. محەمەدئەمینی موعینی. 7. مەنافی کەریمی. ڕاوستاوان: نەفەری یەکەم : عەلی خوسرەوی.

وێنەیەکی شەهید پێشەوا و بارزانی نەمر چەند ڕۆژێک دوای ڕاگەیاندنی کۆمار

کوردستان ژمارەی 30، دووشەمۆ 12ی خاکەلێوەی 1325ی هەتاوی/ 1ی ئاوریلی 1946

ئەم وێنەیەی ژەنەراڵ مایۆر مستەفا بارزانی فەرماندەی هێزی بارزانیان و سەرلک (مایۆر)جەعفەری کەریمی سەرۆکی تەواوی ستادی هێزی کوردستان لە بنگەی وەزارەتی هێزی دێمۆکڕاتی کوردستان لە مهاباد هەڵگیراوە.

ڕێورەسمی ڕێژەی پێشمەرگەی هێزی ناوەندی بە فەرماندەیی سەرپۆلی 2 ئیبراهیمی سەلاح لە بەرامبەر پێشەوا و قەدری بەگ

قەدەمخێر
دەیهەوێ بە درۆ و تەڵەکە و وادەی جۆراجۆر فریوی بدا. هەر بۆیە هەیئەتێکی پایەبەرزی بە دیاری بە نرخەوە دەنێری بۆ لای قەدەمخیر و بەڵێنی ئەوەی دەداتێ کە دەست لە کوشتاری خەڵک هەڵبگرێ و بۆ ئاوەدان کردنەوەی لورستان هەموو توانای خۆی وەگەڕ بخاو تەنانەت داوا دەکا کە قەدەمخیر شووی پێ بکا. قەدەم سەرەڕای ئەوە کە کۆمەڵێک لە فەرماندەکان فریوی ئەو فێڵەی ڕەزاشا دەخۆن و ڕازی دەبن کە چەکەکانیان دابنێن، بڕیاری درێژە پێدان بە خەباتی خۆی دەدا و زۆر بەتووڕەییەوە پێیان دەڵێ هەرچی دەکەڵ خۆتان هێناوتانە بیبەنەوە و دەقی وڵامەکەی منێش بۆ شایەکەتان بگێرنەوە. من ئافرەتێک نیم وەدوای شوو کەوتبم و شوو کردن بەم شێوەیە هەر لە خۆی دەوەشێتەوە. هەر لەو پێوەندییەدا قەدەمخێر بۆ پاراستنی دەستکەوتەکانی شۆڕشەکەی نامەیەک بۆ شێخ مەحمودی نەمر دەنووسێ. لەم بارەوە مامۆستا **ئەحمەد خواجە** لە وتارێکی بڵاو نەکراوەیدا دەگێڕێتەوە کە قەدەمخیر لە دوایین ڕۆژەکانی شۆڕشەکەیدا نامەیەک بۆ شێخ مەحمودی نەمر دەنووسێ و لە نامەکەیدا ئەڵێ:

« ئەم نامەیە لە ژنەوە وەرناگیرێت .. ئەم نامەیە لە ئافرەتێکی کوردەوە وەرئەگیرێت، چونکە کورد نابێت ژن و پیاوی ئازا و دلێری لەیەک جیا بکاتەوە. من زۆر بە ژنیەتی خۆم ئەنازم. ئەو ژنەش نیم کە بەدوای مێردا و بۆ مێرد بگەڕێم. بە پێچەوانەی ژنایەتییەوە بۆ ئەو پیاوە ئەگەڕێم کە پیاوە و لەو پلەیەدایە کە من ئەبم بە ژنی. تەنیا ئەوەیش بۆ شەڕەفە، کە ئەو پیاوەیش ئەبێ تۆ بی. وا ئەزانم. ئیتر زۆر بە شەڕەفەوە چاوەڕێی وڵامم.»

کاتێک رەزاشا وڵامەکەی قەدەمخیر دەبیستێ، لەشکرێکی پڕچەک و تەیار بەرەو لوڕستان وەڕێ دەخا. ئەو هێزە دەستی لە هیچ جینایەتێک نەپاراست، دەیان گوندیان کاول کرد، سەدان مرۆڤی بێدیفاعیان لە ژن و منداڵ و بەساڵدا چوو شەهید کرد. سەرەڕای ئەوەش دەگەڵ بەربەرەکانییەکی توندی شۆڕشگێڕانی لور >>>>

بەرەوڕوو بوونەوە و نەیانتوانی دەست بەسەر لانەی شۆڕەسواران لوردا بگرن و بە ئامانجەکانی خۆیان بگەن.

ڕەزاشا کە هیوای بە سەرکەوتن لەو شەڕەدا نامێنێ جارێکی دیکەش ڕوو دەکاتە فێڵ و پیلان گێڕی. ئەمجارەیان بە کەڵکی خراپ وەرگرت لە بیرو باوەڕی ئایینی خەڵک هەیئەتێکێ دیکە بە نامەیەک و دیارێکی زۆر و قورئانێک بە پەنجەمۆری خۆیەوە بۆ نیشاندانی نیازپاکی خۆی دەنێری بۆ لای قەدەمخیر و لە نامەیەکدا لێبووردنی گشتی بۆ هەموو کەس ڕادەگەیەنێ. خەڵکی ناوچەکە و تەنانەت بەشێکی زۆر لە شۆڕشگێڕەکانیش کە چاویان بە قورئانەکە و سۆندەکەی ڕەزاشا دەکەوێ باوەڕی پێدەکەن و خۆ بەدەستەوە دەدەن. قەدەمخیر و بەشێکی کەم لە شۆڕشگێڕەکانیش کە وەزعەکە وا دەبینن بە پێچەوانەی ویستی خۆیان خۆ بەدەستەوە دەدەن. بەڵام بەکرێگیراوانی ڕەزاشا بە پێچەوانەی هەموو داب و نەریتێکی مرۆڤایەتی و دیپلۆماسی هەر شەوی یەکەمی ڕیکەوتنەکە خەڵکێکی زور لە شۆڕش گێڕەکان شەهید دەکەن و قەدەمخێر و 17 کەس لە فەرماندەکانیان بە دەسبەسەری دەنێرن بۆ تاران و هەر ڕۆژێک دوای گەیشتنیان بۆ تاران بە شێوەیەکی دڕندانە هەر 17 کەسەکە شەهید دەکەن و پرچی قەدەمخێریش لە کلکی ئێسترێکی چەموش دەبەستن و بەسەر عەرزدا ڕایدەکێشن و هەموو لەشی لە خوێندا شەلاڵ دەکەن و پاشان تا دوایین ساتەکانی ژیانی زیندانیان کرد. بەمجۆرە ساڵی 1312 سەربەرزانە بە ئاواتی ڕزگاری و سەربەستی نەتەوە و نیشتمانەکەی لە چاڵە ڕەشەکانی بەندیخانەی بنەماڵەی پەهلەویدا دڵی لە لێدان کەوت.
لێرەوە بۆ ڕوحی پاکی ئەو سەردارە شۆڕشگێڕ و بوێرە کڕنۆش دەبەم دەڵێم:

پێی ناوێ بۆ شەهیدی وەتەن شیوەن و گرین
نامرن ئەوان وا لە دڵی میللەتا ئەژین

سەرچاوەکان: 1ـ ماڵپەڕی پێشمەرگەکان 2ـ گۆڤاری مەهاباد ژمارە 59 ساڵی 2006 زایینی

راپەرینە مەزنەکەی شێرەژنی کورد « قەدەمخێر»

« ئەو شێرەژنەی کۆشکی پەهلەوی هەژاند »
مێژووی شکۆداری دێرین و نوێی پڕ لە شانازی گەلەکەمان، لاپەڕە زێڕینەکانی بە ناوی دەیان ئافرەتی هەڵکەوتووی نەتەوەکەمان لەهەموو بوارەکاندا ڕازاندۆتەوە، کە هەرکامیان لە بوارێکدا ڕۆڵی بەرز و گرنگی لە پێناو بەرگری کردن لە کورد و کوردستان بینیوە،

گەشتنامە و یاداشت و پەڕتوک و نووسینەکانی ئەو گەشتیار و گەڕیدە و کوردناس و بازرگانە بیانییانە کە هاتوونەتە کوردستان و بە چاوی خۆیان ڕۆڵ و هەڵسوکەوتی ئافرەتی کوردیان بینیوە و بە ویژدانەوە لە سەریان نووسیون، هەموویان نیشاندەری ئەو ڕاستییەن کە ژن لە کۆمەڵگای کوردەواریدا نموونەی ئافرەتی بوێری ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە. لە ئافرەتانی تورک و فارس و عەرەب ئازادتر و سەربەسترن، لە هەموو بوارەکانی ژیاندا شان بەشانی پیاوان تێدەکۆشن و تەنانەت لە کاتی بەرگری و شەڕیشدا پشتیوانێکی بەهێزی پیاوەکانن و لەم بوارەوە لە جیهاندا کەم وێنەن.

یەکێك لەو ژنە ناودارانە، میرزادە« قەدەمخێر»ی نەمرە. قەدەمخێر کچە قارەمان و سەرکردەیەکی شۆڕشگێڕ و نەبەردی کورد، شۆڕە سوارێکی بەجەرگ و دلێر و چاونەترس و کورد و کوردستان پەروەرێکی کەم وێنە بوو.

میرزادە » قەدەمخێر»کچی میر« قەندی قەلاوەندی »یە، کە یەکێك بووە لە میرەکانی میرنشینی لورستانی بچووك، لە هۆزی لوڕی فەیلییە، کە لەبواری قارەمانیەتی و جوامێری و خۆشەویستی و دڵسۆزی بۆ کورد و کوردستان بەناوبانگ بووە. و هەربۆیە لە ناو خەڵکی ئەو ناوچانە خۆشەویست و خاوەنی پێگەیەکی بەرز بووە.

قەدەمخیر ساڵی 1287 کۆچی هەتاوی لە گوندی گۆود لە دایک بووە و چاوی بە تیشکی خۆرەتاوی ناوچەی لوڕستان پشکوتووە. سەردەمێک کە قەدەمخیر تێیدا گەورە دەبێ دوایین ساڵەکانی دەسەڵاتداریەتی پڕ لە هێرش و پەلاماری بنەماڵەی قاجارەکان بۆ سەر کوردەکانی لوڕ دەبێ، >>>>

کە هەر ڕۆژێ بە لایەکدا پەلاماری لوڕستان دەدەن. قەدەمخیر منداڵێکی چوار ساڵانە دەبێ کە براگەورەکەی" بابا خان" لەو هێرشانەدا بە دەستی پیاو کوژەکانی بنەماڵەی قاجار شەهید دەکرێ و بۆخۆشی وێڕای بنەمەڵەکەی ئاوارەی کەژ و کێوەکان دەبێ. کاتێک برێک تەمەنی دەچێتە سەر هۆکاری ئەو دەربەدەرییەی بۆ ڕوون دەبێتەوە بڕیار دەدا کە تۆڵەی خوێنی بەناحەق ڕژاوی براکەی لە دەگیرکەرانی نیشتمانەکەی بستێنێتەوە.

قەدەمخیر هەر لە تەمەنی لاویدا دەبێ کە ڕەزاخان ساڵی 1304 دوای ڕوخانی دەسەڵاتی قاجارەکان دەسەڵات بە دەستەوە دەگرێ و دوای سەقام گیر بوونی دەسەڵاتەکەی، بە مەبەستی تواندنەوەی نەتەوەکانی وڵات فەرمان دەدا کە دانیشتوانی سەرانسەری وڵات دەبێ یەک زمان و یەک شێوە جلوبەرگ بەکار بێنن. هەر لەو پێوەندییەدا بۆ لێک دابڕان و بەربەست کردنی پێوەندی نەتەوەکان، مافی گەرمێن و کوێستان کردن لە خێڵەکان دەستێنێتەوە و بۆ سەپاندنی ئەو بیرۆکەیەش بەسەر کوردا بە لەشکرێکی زۆرەوە پەلاماری هەموو ناوچەکانی کوردستان دەدا.

قەدەمخیر کە لەو سەردەمەدا کیژێکی 17 ساڵە دەبێ بڕیار دەدا بۆ پاراستنی وڵاتە داگیر کراوەکەی سەرۆکایەتی خێڵەکانی دیرکەوەند و قەلاوەند وەئەستۆ بگرێ و دژێ داگیرکەران خەبات بکا. لەو خەباتە پیرۆزەدا چەندین جار لەشکری داگیرکەر تێک دەشکێنێ و کوێستانەکانی لوڕستان و ئیلامیان لێ دەکاتە گۆڕستان. کاتێک ڕەزاشا تێدەگا کە ناتوانێ بەشەڕ قەدەمخیر بە چۆکدا بێنێ، پەنا دەبا بۆ پیلان و پیلانگێڕی و

بۆ لاپەڕەی 32

پاشماوەی پەستانی خوێن

(پ ـ پیللەر) دەبنە هۆی توشبوون بە نەخۆشی بەرزەپەستانی خوێن. بۆیە پێویستە لە پێش دا ئەم نەخۆشیانەش چارەسەر بکرێن. بە گشتی بەرزەپەستانی خوێن بە دەرمان چارەسەر دەکرێت و دەبێت لە ژێر جاوەدێری و سەرپەرشتی دۆکتۆری پسپۆڕ دا بێت.

نەخۆش خۆی چی بکا؟

وەکو نەخۆش پێویستە گوێڕایەلی ئامۆژگارییەکانی دۆکتۆری خۆت بی. پێویستە بە ڕێک و پێکی دەرمانەکانی بۆت نووسراوە بەکار بهێنی و ناوە ناوە بەگوێرەی پێویست و داوای دۆکتۆری خۆت سەردانی دۆکتۆرەکەت بکەی و کۆنترۆڵی پەستانی خوێن بکەیت.

خۆ پاراستن لم نەخۆشییە:

بۆ ئەوەی خۆمان لەم نەخۆشییە بپارێزین پێویستە شێوازی یان ستیلی ژیان وەکو خواردن و خواردنەوە و خەو و جووڵانەوەمان ڕێک بخەین.

لە بواری خواردن دا پێویستە بەپلەی یەکەم ڕێژەی بەکارهێنانی خوێ و شەکر و چەوری کەم بکەینەوە. لە بواری خواردنەوەش دا ئالکۆهۆل و ئارەق پەستانی خوێن بەرز دەکەنەوە و کاریگەری دەرمانەکانیش کەم دەکەنەوە. جگە لەوەش ئالکۆهۆل زیانی گشتی لە سەر ئەندامەکانی لەش هەیە بەتایبەتی جگەر و دڵی نەخۆشەکانی بەرزە پەستانی خوێن.

خەو زۆر گرنگە بۆ تەندروستی هەموو مرۆڤێک. پێویستە خەومان ڕێک و پێک و تێر و تەسەل بێت. ماوەی خەویش دەبێ لە نێوان 6 تا 8 سەعات بێت و لە کەشێکی لەبار و هێمن دا بێت. کەم خەوی و خەوی ناڕێک بە گشتی زیان بە تەندروستی مرۆڤ دەگەیەنێت و کاریگەری خراپێ لەسەر بەرزەپەستانی خوێنێش هەیە.

جووڵان و وەرزش بە شێوەی لەبار و ڕێک و پێک تەندروستی بە باشی ڕادەگرن و کاریگەری پۆزیتیڤی لە سەر بەرزەپەستانی خوێن هەیە. پێویستە ڕۆژانە بە لانی کەم 30 تا 60 دەقیقە پیاسە یان وەرزش بە شێوەی دیکە بکەین.

جگارە کێشان زیانی کاریگەری بەگشتی لە سەر تەندروستی و بە تایبەتی بەرزەپەستانی خوێن هەیە. جگارە و بەرزە پەستانی خوێن دەبنە هۆکاری زووتر تووشبوون بە جەڵتەی مێشک و دل.

قەڵەوێش زیان و کاریگەری خراپی لە سەر بەرزەپەستانی خوێن هەیە. ئەو نەخۆشانەی قەڵەون و ڕێژەی چەوری و کۆلیسترۆلیان بەرزە مەترسی تووشبوونیان بە ماکەکانی بەرزەپەستانی خوێنی وەکو جەڵتەی دڵ و مێشک چەند جار زۆرترە. جگە لەوەش ئەم نەخۆشانە مەترسی دڵوەستانیان زۆرتر لە سەر هەیە.

سترێس و پەستی و نارەحەتیش کاریگەری نێگەتیڤیان لە سەر تەندروستی و بەرزەپەستانی خوێن هەیە. بۆیە دوا ئامۆژگاریمان بۆ هەموان ئەوەیە تا بتوانن خۆتان لە هۆکاری سترێس و پەستی و نارەحەتی بپارێزن.

ڕاگەیەندراوی هاوبەشی فیدراسیۆن، کتێبخانە و کمەڵەی نووسەرانی کورد

بەرانبەر بەو سیاسەتە داگیرکارانەیە دەردەبڕین. هەر لەو پێوەندییەدا داوا لە هەموو لایەن و کەسایەتییەکان دەکەین کە دەنگی خۆیان بگەیەننە یۆنیسکۆ و یەکێتی ئوروپا و کۆمەڵگای نێونەتەوەیی و داوا بکەن کە زەختی خۆیان لەسەر وڵاتانی تورکیە و سووریە و ئێران زێدەتر بکەن بۆ ئەوەی زمانی کوردی بکەنە زمانی فەرمی و پەروەردەیی.

پیرۆز بێ 21 گەلاوێژ ڕۆژی نێونەتەوەیی زمانی دایک.

فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە سوید

کۆمەڵەی نووسەرانی کورد لە سوید

کتێبخانەی کورد لە ستۆکهۆڵم

بەرەو کۆنگرەی بیست و پێنجەمی فیدراسیونی کۆمەڵە کوردستانیەکان لە سوید

نووسین و ئامادە کردن: عەتا بانەیی

هاوکات لە گەڵ بەستنی کۆنگرەی بیست و پێنجەمی فیدراسیونی کۆمەڵە کوردستانیەکان لە سوید لە چەند مانگی داهاتودا ، تەمەنی خەباتی فیدراسیونی کۆمەڵە کوردستانیەکان سی و یەک مۆم دەکوژێنێتەوە.

ئەنجامدانی کۆنگرەی هەمو پارت و ڕێکخراوو کۆڕ و کۆمەڵەیەک، بەردەوامیە بەرەو ئاینده، بەواتایەکی تر نیشانەی زیندوبون و چالاکی و تەوژمی کارکردن ودانانی پلان و بەرنامەی کاری نوێ یە بۆ بەردەوام بون لەئاییندەدا، هاوتەریب لەگەڵ کاتو جۆری پێداویستیەکانی ئەو باورو دۆخ و ئامانجانەی لە ئارادان، هاوشێوەیە

پرۆژەی بەردەوام و نەخشەدانان سەبارەت پێگەو شێوازی نوێی کارکردن، بە شێوەیەک لە گەڵ تایبەت مەندی سەردەمدا بگونجێت و ئامانجەکانی بهێنێتە دی.

ئەوەی تائێستالەماوەی ئەم سی ساڵەی ڕابردوەدا فیدراسیونی کۆمەڵە کورستانیەکان کاری بۆ کردووە و ئەنجامی داوەو لەسوید پێی ناسراوە، هاوتای باڵوێزخانەیەکی کوردستانی گەورەبووە.

فیدراسیونی کۆمەڵە کوردستانیەکان لە سوید لە ماوەی ئەم سی ساڵەی کارو خەباتیدا، چەترێک بووە بۆ کوردانی هەرچوار پارچەی کوردستان ، پرۆژەو بەرنامەو کاری شایستەی فەرهەنگی و کولتوری و کۆمەڵایەتی و زمانەوانی بۆ ڕەوەندی کوردی لە سوید پێشکەش کردوە، بەدەنگی ئەو پەناهەندانەوەچووە کە لە سەرەتای هاتنە ناو وڵاتی سویددا بوون و ڕێنمایی و زانیاری پێشکەش کردوون و هەمیشە پێشەنگ بووە لە بەڕێوەبردنی یادو بۆنە نەتەوەیی و نیشتمانی و کولتوریەکاندا بە دەنگ هەمو ڕووداوە هەنووکەیەکان و کۆڕوکۆبونەوەکانەوە بووە و مێزگردو سیمیناری ئەنجام داوە.

لەم سی ساڵەی تەمەنی فیدراسیونی کۆمەڵەکوردستانیەکاندا لەسوید ، کۆمەڵێک خەڵکانی بەئەمەک و لەخۆبوردو کاریان لە ئۆرگانەکانیدا کردوەو بەوپەڕی دڵسۆزی و خۆ بەخشیەوە، سەرپەرشتی بەڕێوەبردنی پلانە >>> داڕێژراوەکانی کۆنگرەکانیان وەک بەرنامەی کار لە کۆمەڵەکان وهەرێمەکان و ناوەندی فیدراسیون کردووە و ئەنجام داوە.

تا بەستنی کۆنگرەی بیست و پێنجەمی فیدراسیون، واتە لە ماوەی ئەم چەند مانگەی داهاتودا و بەرەو کۆنگرە ئەم ئەرکانەی خوارەوە دەبێ کاری بۆ بکرێ و ئەنجام بدرێ:

** ئامادەکردنی ڕاپۆرتی تێروتەسەلی هەرێمەکان.

** پاڵاوتنی نوێنەرانی کۆنگرە

** هاندان و ڕێگە خۆش کردن بۆ ئەو کەسانەی شارەزان لە کاری بەڕێوەبردنی کۆمەڵە و ڕێکخستنەکاندا، بۆ کارکردن لە ئۆرگانەکان و بەڕێوەبردنی فیدراسیوندا، بەتایبەت توێژی لاوان

** هاندانی ژنانی شارەزا و بەتوانا بۆ وەرگرتنی بەرپرسایەتی لە ئاستی بەڕێوەبەری فیدراسیۆن و ئۆرگانەکانی ئەو ڕێکخراوەیەدا

** داڕشتنەوە و گەڵاڵەکردنی سەرنج و تێبینیی لەسەر پەیڕە و پرۆگرامی فیدراسیون بە جۆرێک کە وڵامدەرەوەی هەلومەرجی ئێستا بێ.

** گرنگی دان بە کەناڵەکانی ڕاگەیاندن

ئامادەکردنی پرۆژە بۆ سەردانی لاوانی ڕەوەندی کوردی نیشتەجێی سوید بۆ کوردستان و هەروەها بە پێچەوانەوە ، لە شێوەی کەمپینی هاوینەو گەشت وگوزارداو سەردانی زانستی بۆ قوتابیان و لاوان

** پێشنیارکردن و ئامادە کردنی چەند جۆرە پرۆژەیەک ، کە بەو هۆیەوە سوود لە لۆکاڵی سەرەکی فیدراسیون لە ستۆکهۆڵم وەربگیرێت و ببێتە هۆی سەردان و گردبونەوەی ڕەوەندی کوردی و دروست کردن و بەهێزکردنی پەیوەندیەکان

** ئامادەکردنی پرۆژەی بەردەوام و تایبەت بەزمان و فەرهەنگی کوردی بۆ منداڵان

بە هیوای سەرکەوتنی کۆنگرەی بیست و پێنجەمی فیدراسیونی کۆمەڵەکوردستانیەکان لە سوید.

2011/12/25

پەیامی هاوبەشی فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان و کتێبخانەی کورد و کۆمەڵەی نووسەرانی کورد لەسوید بە بۆنەی ڕۆژی زمانی دایک

ساڵی 1999 زایینی ڕیکخراوی یۆنیسکۆ ڕۆژی 21ی شوباتی بە ڕۆژی نێونەتەوەی زمانی دایک پەسند کرد و لە ساڵێ 2000 بەولاوە هەموو ساڵی لە ساڵوەگەڕی ئەو ڕۆژەدا، ئەو ڕۆژە پیرۆز دەکا.

ئامانجی ئەو کارە ئەوەیە کە سرنجی شارەزایانی بواری پەروەردە و سیاسەتوانەکان بۆ سەر گرینگی زمانی دایک ڕابکێشێ و کارێکی وەها بکا کە هەرکەس لە ئاستی خۆیەوە بۆ پاراستنی زمانی دایکی خۆی تێکۆشێ و ئەرکی خۆی بۆ پەرەپێدان و گەشە کردنی زمانی دایکی بەجێ بگەیەنێ.

زمانی دایکی لە پێکهێنانی کەسایەتی مرۆڤەکاندا ڕۆڵێکی مەزن دەگێڕێ. مروڤ لەسەر هەموو شتێک بە زمانی دایکی بیر دەکاتەوە و دەینرخێنێ. ڕەنگە مرۆڤ هێندێ زمانی دیکە بزانێ و لە پێوەندی ڕۆژانەی خۆیدا دەگەڵ خەڵک دەکاری بێنێ، بەڵام هێچ کامیان ناتوانی شوێنی زمانی دایکی بگرێتەوە. هەر بۆیەشە کە پاراستنی زمانی دایکی بۆ هەموو کەس مافێکی بنەڕەتییە. پێشێل کردنی ئەو مافە تاوانێکی گەلێک مەزن و نامرۆڤوانەیە. ئاستەنگ کردن و بەرتەسک کردنەوەی ئەو مافە شوێنەوارێکی ڕوخێنەری لەسەر هەموو کۆمەڵگایەک دادەنێ و لە هەموان زۆرتر شوێنەواری نەرێنی لەسەر منداڵان دادەنێ.

بە گوێرەی زانیارییەکانی یۆنیسکۆ نزیک بە 2500 زمان لە جیهاندا مەترسی لەنێو چۆنیان لەسەرە، چونکە نە لەمەکتەب وەک زمانی پەروەردەیی دەکار دەبرێن و نە لە نێو کۆمەڵگا و بازاڕ و منداڵاندا قسەیان پێدەکرێ.

بۆ هەمووماں ڕوون و ئاشکرایە کە نەتەوەی کورد جیا لەوانەی کە لە باشووری کوردستان دەژین، لە هەموو مافێکی نەتەوەیی، دیمۆکراتی، کولتووری و خوێندن بە زمانی دایکی بێبەشە. لە سووریە نووسین و پەروەردە کردن بە زمانی کوردی قەدەغەیە و تەنیا زمانی عەرەبی زمانی فەرمییە. بەڵام گەنجەکان و ڕووناکبیران کەرەستەی خوێندن بە زمانی کوردی ئامادە دەکەن و بەدزی و دوور لە چاوی دەسەلاتداران لە ماڵان دەورەی خوێندن دادەنێن. لە وڵاتی ئێران ئاخاوتن بە زمانی >>>

کوردی قەدەغە نییە ، بەڵام لە بواری پەروەردەدا زمانی کوردی کاری پێ ناکرێ و دەسەڵاتدارەکان هیچ یارمەتێک بۆ چارەسەری ئەو پرسە و خوێندن بەزمانی دایکی ناکەن.

لە تورکیە بۆ ماوەیەکی دوورودرێژ زمانی کوردی قەدەغە بوو و لەو بوارەدا کوردەکان تووشی گەلێک ئێش و ئازار بوون. لەو ساڵانەی دواییدا قەدەغە کردنی زمان تا ڕادەیەک سست کرا و حکومەت کاناڵێکی تلویزیۆنی کوردی دامەزراند و لە هێندێک شوێنی زانستی بەشی کوردی دامەزراند. بەڵام لە بواری فەرمی کردنی زمانی کوردی و وانە کوتنەوە بە زمانی کوردی لە قوتابخانەکا، هیچ گۆڕانکاری و ڕێفۆرمێک نەکراوە و ئەو بەندەی یاسا کە پێش بەو پرسە دەگرن هەر لە جێگای خۆیان ماون. وا دێتە بەرچاو کە دەسەڵاتدارانی تورکییە نایانهەوێ دەستبەرداری سیاسەتی ڕەگەزپەرەستانە بن. ئەوان هەتا ئێستا هەنگاوی جیددییان لە بواری مافی زمان و کولتوری کورد و کەمە نەتەوەکانی دیکە بۆ پێکهێنانی مەرجی ئەندامەتی لە ئەکێتی ئوروپادا نەهاویشتوە و بەتەمان کە لە یاسای بنەڕەتی نوێی تورکیەدا کە باسی لەسەر بکرێ، ڕێگا نەدەن زمانی کوردی لە سیستمی پەروەردەییدا ببێتە زمانی فەرمی. جێگری سەرۆک وەزیرانی تورکیە بوولەنت ئارینچ بە گوێرەی تێگەیشتنی داگیرکەرانەی خۆی دەڵێ، کە زمانی کوردی ناتوانێ ببێ بە زمانی پەروەدەیی و بە وتەی ناوبراو زمانی کوردی زمانی شارستانییەت نێی.

لێرەدا بە بۆنەی ڕۆژی نێونەتەوەی زمانی دایک پیرۆزبایی خۆمان پێشکەش بە هەموو نەتەوەی کورد دەکەین. هەر بەم بۆنەوە هاواری خۆمان دەبەینە بە دایک و باوکان و داوایان لێ دەکەین لە ناو ماڵەکانی خۆشیان بێ منداڵەکانیان فێری خوێندن و نووسینی زمانی کوردی بکەن و نەهێڵن منداڵەکانیان لە کولتوور و زمانی کوردی دابڕێن. هەروەها داوامان لە سیاسەتوان و ڕووناکبیران ئەوەیە کە بۆ فەرمی کردنی زمانی کوردی و دەکارهێنانی لە بواری پەروەردەییدا شێلگیرانەتر پێ داگرن و لە خەباتی خۆیاندا بەردەوام بن.

لە هەمان کاتیشدا دەنگی نارەزایەتی خۆمان بەدژی بێدەنگی ڕێکخراوی یۆنیسکۆ و یەکێتی ئوروپا و کۆمەڵگای نێونەتەوەیی بۆ لاپەڕی 30

نەخۆشی بەرزە پەستانی خوێن

دوکتۆر کەریم عاریف بەرزەنجی

بۆ ئەوەی لە نەخۆشی بەرزە پەستانی خوێن تێبگەین، پێویستە بزانین پەستانی خوێن چییە و بۆچی پەستانی خوێن بەرز دەبێت؟ هۆکارەکانی بەرزبوونی پەستانی خوێن چین و چۆن چارەسەر دەکرێن؟ مەترسییەکانی بەرزەپەستانی خوێن چین و چۆن خۆمانی لێ بپارێزین؟

ئەم پرسیارانە و هەندێک پرسیاری دیکەش هەن کە پێویستە روون بکرێنەوە تا بتوانین بە شێوەیەکی زانستییانە نە خۆشی بەرزەپەستانی خوێن شی بکەینەوە و پێش بە نەخۆشییەکە بگرین.

پەستانی خوێن چییە؟

بۆ ئەوەی خوێن لە ناو لەش و بە ناو ئەندامەکانی لەش دا بسوورێت، پێویستە پەستانێکی(فشارێکی) تایبەت هەبێت تا ئەو خوێنە بە ئاسانی بگاتە هەموو ئەندامەکانی لەش. ئەو پەستانەش لە ئەنجامی کاری دڵ و ئەو بەرگرییەی بۆرییە کانی خوێن، کە خوێنیان بە ناو دا دەسوورێتەوە، دروست دەبێت.

پەستانی خوێنیش بە دەزگای تایبەتی دەپێورێت و رێژەی نۆرمال یان سروشتی ئەو پەستانەش دەبێ لە ژێر 90 /140 میلیمێتر هگ یان وەک لای خۆمان باوە 9 /14. ئەگەر هاتوو رێژەی ئەو پەستانەی خوێن لە کاتی حەسانەوە و چەند جارێک لە 140/90 بەرزتر بوو ئەوا بە نەخۆشی بەرزەپەستانی خوێن نیشان دەکرێت.

هۆکارەکانی بەرزەپەستانی خوێن چین؟

بە شێوەیەکی گشتی رێژەی 10% کۆمەڵ تووشی ئەم نەخۆسییە دەبن. ئەم رێژەیە لە ناو بەساڵاچواندا بە تایبەتی لە تەمەنی سەرووی شەست ساڵی دا لە15% پش زیادترە. هۆکارەکانی تووشبوون بەم نەخۆشییە فرەلایەنییە(فرەفاکتۆریە). بۆماوە(میراتگری) هۆکارێکی گرنگ و سەرەکییە، هۆکارەکانی دیکە نیگەرانی و دڵتەنگی، سستی و کەمجووڵان، جگارە کێشان، زێدە بەکارهێنانی خوێ و چەوری و نەخۆشی <<<<

شەکرە دەگرێتەوە.

چۆن ئەم نەخۆشییە دەستنیشان دەکرێت؟

زۆر جاران بە رێکەوت لای دۆکتۆر کاتی پێوانی پەستانی خوێن ئەو نەخۆسییە دەستنیشان دەکرێت. بەڵام نیشانەکانی وەکوو: ماندوویی (هەست بە ماندێتی کردن)، سەر ئێشان، سەرەگێژی و سەر سووڕان، چاوگرانی و کزدیتن ، دلەکوتێ و هەندێک جاریش هەناسە تەنگی دەبنە هۆی سەردانی دۆکتۆر و دەستنیشانکردنی نەخۆشییەکە.

مەترسییەکانی ئەم نەخۆشییە چین؟

دیواری بۆرییەکانی خوێن بە هۆی ئەم نەخۆشییەوە هوردە هوردە ئەستوور دەبن و نەخۆش زووتر تووشی باری رەقیتە بوونی بۆری خوێن(لوولە رەقی ـ ئاتێرۆسکلە رۆسی)، لە ئەنجامی ئەمەش خوێن سووڕان (گەڕانی خوێن) لە ناو بۆرییەکانی خوێن زەحمەت دەبێت و هەندێک جاریش تەنانەت دەبێتە هۆی خوێن مەیین و گیرانی بۆڕیلەکانی خوێن. ئەگەر بێتوو بۆڕیلەیەکی ناو مێشک تووش ببێت و بگیرێت ئەوا نەخۆشەکە تووشی جەڵتەی مێشک دەبێت (ئینفارکتی مێشک). لە دڵیش بە هەمان شێوە ئەگەر هاتوو بۆرییەک یان بۆڕیلەیەک گیرا ئەوا دەبێتە هۆی جەڵتەی دڵ (ئینفارکتی دڵ). لە گورچیلەش دا هوردە هوردە زیانی دەبێت و کاری گورچیلەکان کز دەکات و لە وانەشە ببێتە هۆی گورچیلە شری(لە کار کەوتنی گورچیلە). خۆ ئەگەر بێتوو بۆڕیلەیەکی ناو چاویش بهێتە گرتن ئەوا نەخۆشەکە بینایی کز دەبێت و لە وانەشە کوێرە بێت. بۆیە زۆر گرینگە ئەم نەخۆشیە بە هەند وەربگرین و رێنمایی و ئامۆژگارییکانی دۆکتۆر بە هوردی جێبەجێ بکەین.

چارەسەری ئەم نەخۆشییە چۆنە؟

هەندێک جار نرخۆشی وەکو هەو کردنی گورچیلە و هەندێک جۆری پەنمان(شێرپەنجەی خۆشک و دژوار)، نەخۆشی شەکرە و بەکارهێنانی دەرمان وەکو کۆرتیزۆن و دەنکەی بەرگیری بۆ لاپەری 30

یادی کارەساتی کیمیابارانی هەڵەبجە

ڕێکەوتی 16ی ئاداری ساڵی 2012 کاتژمێر 8ی ئێوارە کۆمەڵەی کورد لە شاری ئۆپسالا بە بۆنەی 24مین ساڵوەگەڕی کارەساتی کیمیا بارانی هەڵەبجە ڕێوڕەسمێک بە بەشداری زۆرتر لە 200 کەس لە دانیشتوانی کوردی ئەو شارە پێک هێنا.

سەرەتا کاک شوان کەریم بە ناوی کۆمەڵەی کورد لە ئۆپسالا وێڕای بەخێرهاتن کردنی ئامادەبوانی کۆڕەکە، وتارێکی پێشکەش کرد و لە وتارەدا ئاماژەی بە چۆنیەتی بەڕێوە بردن و خوڵقاندنی ئەو کارەساتە دڵتەزێنە و بێدەنگی کۆمەڵگای نێونەتەوەیی ئەو کات بەرانبەر بەو کارەساتە سامناکە کرد.

پاشان یەکێک لە بریندارەکانی کیمیابارانەکەی هەڵەبجە، بەناوی ناسح ڕەشید کە بۆ چارەسەری برینەکانی هاتۆتە سوید، بیرەوەرییەکانی خۆی لەسەر ئەو کارەساتە پێشکەش کرد.

شایانی باسە کە نوێنەررانی حیزب و ڕێکخراوەکانی سۆسیال دێمۆکرات و پارتی گەل و حیزبی ژینگە بەشداری کۆڕەکە بوون و وتاریان پێشکەش کرد.

نوێنەری پارتی ژینگە ئێوا ئادلێر ڕەخنەیەکی توندی ئاراستەی سیاسەتوانانی کاربەدەست کرد و گوتی ئەوان هەر قسە دەکەن و بە کردەوە هیچ هەنگاوێک نانێن. ناو براو لە درێژەی وتارەکەیدا گوتی "بە باوەری من دەبێ نەتەوەی کورد مافی دیاری کردنی چارەنووسی خۆی هەبێ لە پێناو ئەو ئامانجە و دروست کردنی وڵاتی سەربەخۆ پلان دابرێژێ و هەنگاو بنێ و ئەوە مافێکی ڕەوای خۆیانە و هیوادارم ڕۆژێک دابێ کە کوردستان سەربەخۆ ببینم."

لە کۆتایی ڕێوڕەسمەکەدا کورتە فیلمێک لەسەر هەڵەبجە پێشکەش کرا و پاشان کۆڕی شانۆی کۆمەڵەی کوردی لە ئوپسالا شانۆیەکیان لە ژێر ناوی "گۆوەندی ژەهر" پێشکەش کرد. لەو پێوەندییەدا یەکێک لە بەشدارانی کۆڕەکە گوتی ئەمن زمانی کوردی نازانم بەڵام لە جووڵە و هەڵسوکەوتی شانۆگەرەکان تێگەیشتم کە باسی کارەساتێکی سامناک دەکەن.

کۆڕەکە کات ژمێر 9ی ئێوارە کۆتایی پێهات.

یادی هەڵەبجە

ڕێکەوتی ٢٠١٢/٣/١٦ فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە سوید لە شاری ستۆکهۆڵم پێتەختی ئەو وڵاتە لە کەنیسەی ئادۆلف شیرکا بۆ ڕێز گرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی کارەساتی کیمیابارانی هەڵەبجە ڕێوڕەسمێکی ماتەمینیی پێک هێنا. لەو ڕیوڕەسمەدا کە سەدان کەس لە کوردەکانی دانیشتوی وڵاتی سوید بەشدار بوون نوێنەرانی حیزب و ڕێخراوەکانی کوردستانی سویدی وتاری خۆیان لە مەڕ مەحکوم کردنی ئەو تاوانە سامناکە پێشکەش کرد یادەکە دوای خوێندنەوەی ریزی پرۆگرامی ڕێوڕەسمیەکە لە لایەن کوردۆ باکسی و ئینگێلا کارلسۆن بە شێوەی خوارەوە بەڕێوە چوو.

پاش خولەکێک وەستان بۆ ڕێز گرتن لە گیانی پاکی شەهیدان، شەرمن بۆزئەرسلان لەسەر ناوی فیدراسیۆن، هێرش خولە لەسەر ناوی نوێنەری حکومەتی هەرێمی کوردستان، زاگرۆس خۆسرەوی لە لایەن کۆمیتەی هاوکاری هێزە سیاسیەکانی کورد و کوردستانی، سەرۆکی پێشووی پارتی چەپی سویدی لارش ئۆلی، سکرتێری پارتی سۆسیال دیموکرات کارین یەمتین، وتاریان خوێندەوە. پاشان نووسەر ئان کاترین ئێمانولسۆن بەشێک لە پەرتوکەکەی لەسەر هەڵەبجە خوێندەوە و دوابەدوای ئەو شانۆکار ئنگێلا کالسۆن گۆرانییەکی لەسەر ئاشتی بۆ شەهیدانی هەڵەبجە پێشکەش کرد.

سەرۆکی فیدراسیۆن شەرمن بۆزئەرسلان جەختی لەسەر ئەوە کردەوە کە ١٦ ی ئادار ببێت بە ڕۆژێکی نیو نەتەوەیی، و بەکارهێنانی چەکی کیمیاوی دژ بە نەتەوەی کورد و کارەساتی ئەنفال و کۆمەل کوژی وەکو جینۆساید بناسرێت.

لە دوایین بەشی ڕێوڕەسمەکەدا فیلمێک لەسەر هەلەبجە نیشاندرا و پاشان هونەرمەندان فەریبۆز بە کلارنێت ورێکەش ئاهەنگێکی ماتەمینی پێشکەش کرد و لە کۆتاییدا بەشدارانی یادەکە بۆ ڕێز گرتن لە شەهیدانی هەلەبجە مۆمیان داگیرساند و بەو جۆرە کاتژمێری 7ی ئێوارە یادەکە کۆتایی پێهات.

شایانی باسە ڕۆژی ١٥ی ئاداریش لە پارڵمانی سوید یادی هەڵەبجە بەرز ڕاگیرا.

ئەو ڕێوڕەسمە کە لە لایەن تۆڕی کوردستان – سوید لە پارلمانی ئەو وڵاتەدا و بە هاوکاری فیدراسیۆن، پێک هاتبوو، بە ڕاگەیاندنی خولەکێک بێدەنگی بۆ ڕێز گرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی هەڵەبجە و داگیرساندنی مۆم لە لایەن فرێدریک ماڵمەوە دەستی پێکرد. لە سەرەتادا شەرمن بۆز ئەرسلام لەسەر ناوی فیدراسیۆن و هێرش خوڵە لەسەر ناوی نوێنەرایەتی حکومەتی کوردستان و شەفیق کەیا لەسەر ناوی کۆمیتەی هاوکاری هێزە سیاسیەکانی کورد و کوردستانی وتاریان پێشکەش کرد.

لە کۆتاییدا ئانا لینا سۆرێنسۆن پارڵمانتاری سۆسیال دیموکرات، باسێکی لەسەر سەفەرێکی خۆی دەگەڵ ژمارەیەک پاڕلمانتار بۆ کوردستان و سەردانی هەڵەبجە، پێشکەش کرد.

شایانی باسە گرووپی پارڵمان پەیمانیان دا کە هەموو ساڵێ یادی هەڵەبجە لە ناو پارلەمان بەرز ڕادەگیرێ و هەمووش ئامادە دەبن.

کۆنگرەی کریستیانستاد

ڕۆژی شەمە ڕێکەوتی 2012-01-21 کۆمەڵەی کوردی لە شاری کریستیانستاد کۆنگرەی ساڵانەی خۆی بە بەشداری زۆرینەی ئەندامانی کۆمەڵە پێکهێنا و کۆنگرەکە کاتژمێری 11:30 بە خولەکێک بێدەنگی بۆ ڕێز گرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی کورد و کوردستان دەستی بە کارەکانی خۆی کرد.

پێشەکی سەرۆکی کۆمەڵە کاک خەسرەو خەلیلی بەخێرهاتنی بەشدارانی کۆنگرە و کۆڕی نوێنەرایە فیدراسیۆنی کرد کە پێکهاتبوو لە کاک جوتیار شەریف، ئەندامی کۆمیتەی کارگێڕ و بەرپرسی پەیوەندییەکانی ناوخۆ و کاک عادل دهۆکی، بەرپرسی هەرێمی پێنجی فیدراسیۆن.

پاشان دوای پەسند کردنی ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە و هەڵبژاردنی دیوان کۆنگرەکە بە شێوەی خوارەوە بەڕێوە چوو:

پێشەکی کاک جوتیار شەریف وێڕای بەخێرهاتنی ئەندامان و سوپاسی کۆمەڵەی کوردی بۆ کار و خەباتی ساڵی ڕابردووی، باسێکی تێروتەسەلی لەمەڕ ڕەوش و کار و چالاکییەکانی فیدراسیۆن پێشکەش کرد و وەڵامی پرسیارەکانی ئامدەبوانی لەسەر فیدراسیۆن داوە و پاشان کاک عادل دهۆکی دوای سوپاسی هەرێمی پێنج بۆ چالاکی و خەباتی کۆمەڵەکانی ئەم هەرێمە، چۆنیەتی کار و چالاکی کۆمەلاکانی بۆ بەشداربووان بەس کرد

کاک خەسرەو خەلیلی ڕاپۆرتی کار و چالاکییەکانی کۆمەڵەی پێشکەش کرد، کە تێیدا ئاماژە کرابوو بە: چالاکی ژنانی کۆمەڵە لە وەرزی هاویندا و یادی 8ی مارس ڕۆژی نێونەتەوەیی ژنان و دابین کردنی کورشی موسیقا بۆ لاوانی کۆمەڵە و پێکهینانی کۆڕ و کۆبوونەوە بە بۆنەی بیرەوەریە نەتەوەییەکانی کورد وەک یادی هەڵەبجە و نەورۆز.

ڕاپۆرتی بەشی ماڵی دوای کۆمەڵێک ڕەخنە و پێشنیار و خوێندنەوەی ڕاپۆرتی کۆمیتەی ڕڤیسۆر پەسند کرا.

دوابین بەشی کاری کۆنگرە کە تەرخان کرابوو بۆ هەڵبژاردنی کۆمیتەکانی کۆمەڵە بە شێوەی خوارەوە بەڕێوەچوو.

کۆمیتەی کارگێڕ: 1 ـ ئەحمەد بابان، سەرۆکی کۆمەڵە 2 ـ کەرەڤان سربحی 3 ـ تارق مەحمود 4 ـ بەهزاد حاجی 5 ـ بالا ڕزگار 6 ـ عەلی ئیبراهیم 7 ـ بورهان میرخان

کۆمیتەی چاوەدێر
1 ـ خەسرو خەلیلی 2 ـ د.قیسمەت میرخان 3 ـ ڕزگار عەبدلمەجید

کۆنگرەی فالْشۆپینگ

ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی 12-11-2011 کۆمەڵەی فالْشۆپینگ بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامانی کۆمەڵە بیست و پێنجەمین کۆنگرەی خۆی پێکهێنا.
لە سەرەتادا بەرپرسی کۆمەڵە کاک فەیاح دسکی وێرای بەخێر هێنانی ئامادەبوان، بە وتارێکی کورت کۆنگرەکەی کردەوە و بۆ ڕێز گرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی کورد و کوردستان خولەکێک بێدەنگی ڕاگەیاند.
پاشان کاک کەمال عەلی، کاک دژوار ئامێدی و لاوین گولی بۆ دیوان هاتنە هەڵبژاردن و دوای خوێندنەوە و پەسند کردنی ڕۆژەڤی کار، کۆنگرە دەستی بە کارەکانی خۆی کرد.
لەم بەشەدا سەرتا کاک جوتیار سندی وتاری فیدراسیۆنی پێشکەش کرد بە وردی گرینگی ڕۆڵ و ڕەوشی فیدراسیۆنی هێنایە بەرباس و ئاماژەی بەوە کرد کە ئاستی کاریگەری ڕۆڵی فیدراسیۆن پێوەندی هەیە بە چالاکی کۆمەڵەکانەوە و هەربۆیە هیوای خواست کۆمەڵەکان لە داهاتوودا چالاکتر بن.
دوابەدوای ئەوە بەرپرسی کۆمەڵە، کاک فەتاح دسکی ڕاپۆرتی کار و چالاکیەکانی ساڵی 2011ی کۆمەڵەی خوێندەوە. پاشان کاک گۆهدار برواری، بەرپرسی دارایی ڕاپۆرتی بەشی ماڵی خوێندەوە و کۆمیتەی چاوەدێر ڕەزامەندی خۆی لەسەر ڕاپۆرتەکە دەربڕی و دوای باسێکی تێروتەسەل لەسەر ڕاپۆرتەکان، هەردوک ڕاپۆرت بە زۆرینەی دەنگ پەسند کران.
بۆ باشتر کردنی ڕەوشی کۆمەڵە، کۆمەڵێک پێشنیار ئاڕاستەی کۆمیتەی کارگێڕی داهاتوو کرا.
دوایین بەشی کاری کۆنگرە تەرخان کرا بۆ هەڵبژاردنی کۆمیتەکانی کۆمەڵە کە بەگوێرەی خوارەوە بەرێوە چوو.

ئا- بۆ کۆمیتەی کارگێڕ

1- کاک زنار ساڵح 2- کاک عادل دهۆکی 3- کاک فەریق ئۆرەماری 4- کاک دژوار ئامێدی 5- کاک بەیار کەمەکی وەک ئەندامی دایمی و کاک فەتاح دوسکی و کاک کاروان ئامێدی جێگر هەڵبژێردران.
ب- **بۆ کۆمیتەی چاودێر**: 1- کاک فرسەت دوسکی 2- شێص کەمال 3- کاک گۆهدار بەرواری هەتنە هەڵبژاردن.
بەم جۆرە دوای چەند کات ژمێر کاری بەردەوام کۆنگرەکۆتایی بە کارەکانی خۆی هێنا.

ڕاپۆرتی کۆنگرەی ساڵانەی کۆمەڵەی بورلینگێ

ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی 05-12-2011 کۆمەڵەی کوردی لە شاری بورلینگە بە ئامادە بوونی 33 ئەندام کۆنگرەی خۆی پێکهێنا.
کۆنگرە بە خولەکێک بێدەنگی بۆ ڕێزگرتن لە گیانی شەهیدانی کوردستان دەستی پێ کرد.
سەرەتا سەرۆکی کۆمەڵە بەڕێز ئازاد یوسف ئەردەم وێڕای بەخێرهاتنی بەشدارانی کۆنگرە، بە وتارێکی کورت لەسەر ڕەوشی کۆمەڵە کۆنگرەکەی کردەوە.
دواتر ڕێزدار نیاز ئەحمەد بە کورتی کۆمەڵێک زانیاری لەسەر ڕووداوەکانی زاخۆ کە هاوکات بوو دەگەڵ ڕۆژی کۆنگرەکە پێشکەش کرد و کۆنگرە ئەو شێوە کردەوانەی کە دژی پێکەوە ژیانی مرۆڤانە و ئاشتیخوازانەیە، بە توندی مەحکوم کرد.
دوابەدوای ئەوە دیوان هەڵبژێردرا کە پێکهاتبوو لە:
1- نیاز ئەحمەد سەرۆکی دیوان 2- خاتو ڕەحیمە گوزەل 3- خاتو ژینا عەبدولمەجید. پاشان ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا و کۆنگرە دەستی کرد بە کارەکانی خۆی.
دوای دیاری کردنی دیوان و پەسند کردنی ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە، کاک کاک ئازاد ئەردەم ڕاپرتی کار و خەبات سلانەی کۆمەڵەی خوێندەوە و هەر بەدوای ئەودا کاک حەسەن خەبات ئەمین ڕاپۆرتی بەشی دارایی پێشکەش کرد. کۆنگرە دوای باسێکی چڕوپڕ بە زۆرینەی دەنگ هەردووک ڕاپۆرتی پەسند کرد و کۆمەڵێک پێشنیاری بۆ کۆمیتەی کارگێڕی داهاتوو و فیدراسیۆن دەست نیشان کرد.
دوایین بەشی کاری کۆنگرە تەرخان کرا بۆ هەڵبژاردنی ئەندامانی کۆمیتەکانی کۆمەڵە کە بەشێوەی خوارەوە بەرێوە چوو.
ئەندامانی دایمی کۆمیتەی کارگێڕ کە بریتین لە:1- ئازاد ئەردەم 2- فەتاح لاسۆ 3- خەبات ئەمین 4- گۆهدار یوسف 5- ژینێ عەبدولمەجید 6- سیروان عەبدوڵلا 7- ڕەحیمە گوزەل
ئەندامانی جێگری کۆمیتەی کارگێڕ کە بریتین لە:1- فەلەک عەبدولمەجید 2- شێرزاد محەمەد 3- سەعید دنانی 4- یۆنش ئیسماعیل.
بۆ کۆمیتەی ڕۆڤیسۆر بەڕێزان ئالیشان دەمیرتاش و والی ئاڵ هاتنە هەڵبژاردن
بۆ کۆمیتەی ڕاوێژ خاتو سۆزان ئەردەم و خاتو شلێر ئەمین هەڵبژێران.

کۆنگرەی یۆتۆبۆری

ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی 2012/10/14 کاتژمێر 14:30 کۆمەڵەی کوردی شاری یۆتۆبۆری کۆنگرەی ساڵانەی خۆی بە بەشداری زۆرینەی ئەندامانی کۆمەڵە بەڕێوەبرد.

پێشەکی سەروکی کۆمەڵە کاك یاسین نامق وێڕای بەخێرهاتنی ئەندامان و مێوانانی کۆنگرە کە پێکهاتبون لە جوتیار شەریف ئەندامی کومیتەی کارگێڕی فیدراسیون و بەرپرسی پەیوەندییەکانی ناوخۆ و سەلام جزیری بەرپرسی ئابوری و لینا صالح بەرپرسی هەرێمی نۆی فیدراسیون، دەقیقەیەک بێدەنگی بۆ یادی شەهیدانی کورد و کوردستان ڕاگەیاند و بەو جۆرە کۆنگرە کاری خۆی دەست پێکرد.

سەرەتا هەڵبژاردنی دیوانی کۆنگرە کە پێکهاتبوو لە 1 ـ جوتیار شریف 2 ـ شوان خواجە 3 ـ ئازاد دوسکی 4 ـ بەهادین حمەئەمین بەڕێوە چوو و پاشان ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە پەسند کرا.

دوابەدوای پەسند کرانی ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە کاک جۆتیار شەریف وێڕای دەستخۆشی لە کومیتەی کارگێڕی کۆمەڵە و بەخێرهێنانی بەشداربووانی کۆنگرە پەیامی فیدراسیۆنی خوێندەوە. پاشان کاک سەلام جزیری دەربارەی ڕەوشی ئابوری فیدراسیون چەند ئاگاداری دایە بەشداربووان. دوای وتەکانی کاک سەلام، لینا صالح باسێکی لەسەر هەرێمی نۆی فیدراسیون و پەیوەندی نێوان کۆمەلەکانی ئەم هەرێمە پێشکەش کرد.

پاشان کاک یاسین نامق راپۆرتی کار و خەباتی ساڵانەی پێشکەش کرد. بەدوای ئەوەدا د. ئارام بەکر ڕاپۆرتی بەشێ دارایی خوێندەوە و پاش کۆمەڵێک ڕەخنە و پێشنیار و خوێندنەوەی ڕاپۆرتی کۆمیتەی ڕۆڤیسۆر لە لایەن هیوا ڕەشیدەوە، هەردوك ڕاپۆرت بە زۆرینەی دەنگ پەسند کران.

لە دوایین بەشی کاری کۆنگرەدا کە تەرخان کرا بۆ هەڵبژاردنی کۆمیتەکانی کۆمەڵە بەم بەشێوەیە بەڕێوە چوو: >>>

بۆ کۆمیتەی کارگێر بەڕێزان 1 ـ حاجی فایق 2 ـ ئازاد دوسکی 3 ـ یاسین نامق 4 ـ شەم فەتاح جاف 5 ـ دیار ئامێدی 6 ـ لاوێن بهادین 7 ـ زریان خواجە هەڵبژێران.

بەم جۆرە پاش چەند کاتژمێر کاری بەردەوام کۆنگرە کۆتایی بە کارەکانی خۆی هێنا.

****

ڕاپۆرتی کار و چالاکی کۆمەڵەی ئیسکلیستونا

ڕۆژی ڕیکەوتی 13-11-2011 کۆمەڵەی کوردی لە شاری ئیسکلیستونا بە مەبەستی تاووتوێ کردنی کار و خەباتی خۆی و شێوازی نوێی پەروەرە لە وڵاتی سوید، کۆبوونەوەیەکی لە لوکاڵی کۆمەڵە پێک هێنا.

لە سەرەتای کۆبوونەوەکەدا سەرۆکی کۆمەڵە کاک فیرات نەمرود دوای بەخێرهاتنی ئامادەبوان ڕاپۆرتێکی لەسەر چالاکییەکان و گیروگرفتەکانی سەر ڕێگای ئەو کۆمەڵەیەی پێشکەش کرد و لە کۆتایی ڕاپۆرتەکەدا داوای لە ئامادەبوان کرد کە لە پێناو گەشەپێدانی بواری ڕێکخستنی کۆمەڵەکە و کۆ کردنەوەی هەرچی زیادتری کوردستانییەکان لە دەوری ڕێکخراوەکەیان یارمەتی کۆمەلە بدەن.

پاشنامۆستا ڕەشید ئازاروو باسێکی تێرو تەسەلی لەسەر شێوازی نوێی خوێندن و پەروەردەی لە وڵاتی سوئێد پێشکەش کرد و لە میانەی باسەکانیدا بە کەڵک وەرگرتن لە سلاید ناوەرۆکی وتارەکەی بۆ ئامادەبوان شی کردەوە و بەڵێنی دا لەو بارەوە کۆڕ و کۆبوونەوەی دیکە سەبارەت بەو پرسە ڕێک بخا زانیاری زیادتر بدا کوردانی دانیشتوی شارەکە.

دوایین بەشی کۆبوونەوەکە تەرخان کرا بۆ پرسیار و پێشنیار بەشدارانی کۆبوونەوەکە و ئامادە بوان زۆر چالاکانە بە پێشکەش کردنی بیر و بۆچونی خۆیان باسەکانیان دەوڵەمەندتر کرد.

کۆنگرەی کۆمەڵەی کوردی لە ئۆرێبرو

ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی 2012-01-14 کۆمەڵەی کوردی لە شاری ئۆرێبرو کۆنگرەی ساڵانەی خۆی بە بەشداری زۆرینەی ئەندامان پێک هێنا. سەرەتا کاک سەردار دزەیی وێڕای بەخێرهێنانی ئەندامانی کۆنگرە و نوێنەری فیدراسیۆن، ڕاپۆرتی لیژنەی ئامادەکاری کۆنگرەی پێشکەش کرد.

دوای هەڵبژاردنی لیژنەی دیوان کە پێک هاتبوو لە 1ـ سەردار دزەیی 2ـ ئیدریس بەرواری 3ـ گێلاس عەبدولقادر، ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە خوێندرایەوە و بە تێکڕایی دەنگ پەسند کرا.

پاشان ڕێزدار زوهێر برواری ڕاپۆرتی دارایی و کار و چالاکیەکانی کۆمەڵەی پێشکەش کرد و دوای باس و کۆمەڵێک تێبینی و پێشنیار ڕاپۆرتەکان بە تێکڕای دەنگ پەسند کران.

دوابەدوای پەسند کردنی ڕاپۆرتەکان ڕێزدار مەولود عەبدیلزادە ئەندامی کۆمیتەی گشتی فیدراسیۆن و بەرپرسی هەرێمی سێ وێڕای ئەوە کە لە وتارێکدا تیشکی خستە سەر ڕۆڵ و پێگەی فیدراسیۆن لە وڵاتی سوید، بە تێر و تەسەلی ئاماژەی بە کار و چالاکییەکانی ساڵی ڕابردوی فیدراسیۆنی کرد و لە کۆتایی باسەکەیدا داوای هاوکاری هەماهەنگی زۆرتری لە نێوان فیدراسیۆن و کۆمەڵەکان کرد.

دوایین بەشی کاری کۆنگرە تەرخان کرا بۆ هەڵبژاردنی ئەندامانی کۆمیتەکانی کۆمەڵە و بە شێوەی خوارەوە بەڕێوە چوو:

کۆمیتەی کارگێڕ: بۆ کۆمیتەی کار ئەو هاوڕێیانە هەڵبژێردران:

1 ـ فەهمی بارانسۆ 2 ـ گێلاس عەدولقادر 3 ـ محەممەد وەیسی 4ـ کاک جەماڵ 5ـ لیڤا

ڕڤیسۆرەکان: بۆ کۆمیتەی چاودێر ئە هاوڕێیانە هەڵبژێردران:

1 ـ زوهێر بەرواری 2 ـ مەولود عەبدلزادە 3 ـ چالاک محەممەد وەیسی

نوێنەر بۆ کۆنگرەی فیدراسیۆن:

کۆنگرە بڕیاری دا کۆمیتەی کارگێڕی هەڵبژێراو وەک نوێنەری کۆمەڵە بێن بۆ کۆنگرەی فیدراسیۆن و جیا لەوانیش سێ کەس وەک ئیحتیات دیاری کرا کە بریتین لە:

1ـ سەردار دزەیی 2ـ چالاک محەممەد وەیسی 3ـ کوردۆ شێخ محەممەد هەرسین

بەم جۆرە دوای چەند کاتژمێر کاری بەردەوام بە خوێندنەوەی سرودی ئەی ڕەقیب کۆنگرە کۆتایی بە کارەکانی خۆی هێنا.

کۆنگرەی کۆمەڵەی کوردستانی ئۆپسالا

ڕۆژی یەکشەمە ڕێکەوتی 11-12-2011 کاتژمێر 13.30 کۆمەڵەی کوردستانی لە شاری ئۆپسالا کۆنگرەی ساڵانەی خۆی بە بەشداری زۆرینەی ئەندامان پێکهێنا.

پێشەکی بەرپرسی کۆمەڵە کاک شوان کەریم بە نوێنەرایەتی کۆمیتەی کارگێڕ بەخێرهاتنی بەشداربوانی کۆنگرە و میوانەکانی کرد کە پێکهاتبوون لە کاک جوتیار شەریف ئەندامی کۆمیتەی کارگێڕی فیدراسیۆن و بەرپرسی پێوەندییەکانی ناوەخۆ و ئامانج حەسەن ئەندامی کۆمیتەی گشتی و بەرپرسی هەرێمی دوو و فەلامەز ئاکاد ئەندامی کمیتەی گشتی فیدراسیۆن و مەحمود کاپلان بەرپرسی کۆمەڵەی کوردی ـ سویدی

پاشان کۆنگرە بە شێوەی خوارەوە درێژەی بە کارەکانی خۆی دا.

دوای هەڵبژاردنی دیوان و خولەکێک بێدەنگی بۆ ڕێزگرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی کورد و کوردستان، ڕۆژەڤی کۆنگرە لە لایەن دیوانەوە خوێندرایەوە و پەسند کرا.

دوابەدوای ئەوە کاک جوتیار شەریف وێڕای بەخێرهاتنی بەشداربوانی کۆنگرە و سوپاس و دەستخۆشی کردن بۆ چالاکی و خەباتی یەک ساڵی ڕابردووی کۆمیتەی کارگێڕ، وتارێکی لەسەر ڕەوش و خەبات و چالاکییەکانی فیدراسیۆن پێشکەش کرد.

پاشان کاک مەحمود کاپلان، پەیامی کۆمەڵەی کوردی ـ سویدی خوێندەوە و داوای سەرکەوتنی بۆ کۆنگرەکە کرد.

دوای خوێندنەوەی پەیامەکان، بەرپرسی کۆمەڵە ڕاپۆرتی کار و خەباتی کۆمەڵە و بەرپرسی دارایی ڕاپۆرتی بەشێ ماڵی کۆمەڵەیان خوێندەوە و پاشان کۆمیتەی ڕۆڤیسیۆر لە ڕاپۆرتی خۆیاندا ڕاپۆرتی بەشی داراییان پەسند و دەستخۆشیان لە بەشی ماڵی کرد.

پاشان دوای باسێکی تێروتەسەڵ لەسەر ڕاپرتەکان و کۆمەڵێک پێشنیار بۆ کۆمیتەی کارگێڕی داهاتوو، هەردوک ڕاپۆرت بە تێکڕای دەنگ پەسند کرا

لە وایین بەشی کاری کۆنگرەدا کۆمیتەکانی کۆمەڵە بە گوێرەی خوارەوە هەڵبژێردران:

1 ـ شوان کەریم 2 ـ ئەدیبە سەعید 3 ـ سەروەر محەمەد سەدیق 4 ـ هێمن محەمەد 5 ـ فەرهاد سالح

کۆنگرەی کۆمەڵەی سویدی ـ کوردی ئۆپسالا

ڕۆژی یەکشەمە ڕێکەوتی 11-12-2011 کاتژمێر 13.30 کۆمەڵەی سویدی ـ کوردی لە شاری ئۆپسالا کۆنگرەی ساڵانەی خۆی بە بەشداری زۆرینەی ئەندامان پێکهێنا.

لە سەرەتادا بەرپرسی کۆمەڵە بە نوێنەرایەتی کۆمیتەی کارگێڕ بەخێرهاتنی بەشداربوانی کۆنگرە و میوانەکانی کرد کە پێک هاتبوون لە کاک جوتیار شەریف ئەندامی کۆمیتەی کارگێڕی فیدراسیۆن و بەرپرسی پێوەندییەکانی ناوەخۆ و شوان کەریم بەرپرسی کۆمەڵەی کوردستان.

پاشان کۆنگرە بە شێوەی خوارەوە بەڕێوەچوو.

دوای هەڵبژاردنی دیوان و خولەکێک بێدەنگی بۆ ڕێزگرتن لە گیانی شەهیدانی کورد و کوردستان، ڕۆژەڤی کۆنگرە لە لایەن دیوانەوە خوێندرایەوە و پەسند کرا.

دوابەدوای ئەوە کاک جوتیار شەریف وێڕای سوپاس و دەستخۆشی کردن بۆ چالاکی و خەباتی یەک ساڵی ڕابردووی کۆمیتەی کارگێڕ، وتارێکی لەسەر ڕەوش و خەباتی فیدراسیۆن پێشکەش کرد.

پاشان کاک شوان کەریم، پەیامی کۆمەڵەی کوردستانی پێشکەش کرد.

دوای خوێندنەوەی پەیامەکان، بەرپرسی کۆمەڵە ڕاپۆرتی کار و خەباتی کۆمەڵە و بەرپرسی دارایی ڕاپۆرتی بەشێ ماڵی کۆمەڵەیان خوێندەوە و پاشان کۆمیتەی ڕۆڤیسیۆر لە ڕاپۆرتی خۆیاندا ڕاپۆرتی بەشی داراییان پەسند و دەستخۆشیان لە بەشی ماڵی کرد. پاشان دوای باسێکی تێروتەسەڵ لەسەر ڕاپرتەکان و کۆمەڵێک پێشنیار بۆ کۆمیتەی کارگێڕی داهاتوو، هەردوک ڕاپۆرت بە تێکڕای دەنگ پەسند کرا

لە وایین بەشی کاری کۆنگرەدا کۆمیتەکانی کۆمەڵە بە گوێرەی خوارەوە هەڵبژێردران

کۆمیتەی کارگێڕ: 1 ـ ئەردەڵان سالح 2 ـ شیار عیسا 3 ـ ڕەڤەوند شێخۆ و سەرۆکی کۆمیتەکانی ژنان و لاوان. سیدخان عیمراک و عومەرورتێش وەک جێگر لە کۆمیتەی کارگێڕدا هاتنە هەڵبژاردن.

بۆ کۆمیتەی ڕۆڤیسۆر، ڕەشید بەتێ، ڕەشید سمۆ، سەعید کەرۆ وەک ئەندامی دایمی و هادی کەرکوکی و سەعید ئەردەم وەک ئەندامی جێگر هەڵبژێردران.

بۆکومیتەی ڕاوێژ، لەزگین حوسێن، عەوڵا مەلا عەلی و مەحمود کاپلان هاتنە هەڵبژاردن

ڕاپۆرتی جالاکی کۆمەڵەی لینشۆپینگ

ڕۆژی ڕێکەوتی 14-01-2012 کۆمەلەی کولتوری کورد بە ئامادەبوونی کۆڕی نوێنەرایەتی فیدراسیۆن کە پێک هاتبوو لە خاتو شەرمین بۆزئەرسلان سەرۆکی فیدراسیۆن، پرشەنگ توانا سکرتێری فیدراسیۆن، کاک حەسەن بێسەری بەرپرسی هەرێمی حەوت و کاک قاسم قارەمانی بەرپرسی راگەیاندنی فیدراسیۆن، 26مین کۆنگرەوی خۆی پێک هێناو کۆنگرەکە کاتژمێری 2ی پاش نیوەرۆ دەستی بە کار کرد و بە شێوەی خوارەوە بەرێوە چوو:

1 ـ لە سەرەتادا کاک وشیار توفی بەرپرسی کۆمەلەی شاری لینشۆپینگ وێڕای سوپاسی ئامادەبوان بۆ بەشدارییان لە کۆنفرانسەکەدا، بە نوێنەرایەتی دەستەی کارگێڕی کۆمەڵە و هەموو بەشدارانی کۆنفرانسەکە بەخێرهاتنی دەستەی نوێنەرایەتی فیدراسیۆنی کرد.

2ـ دوابەدوای ئەوە دیوانی کۆنفرانس هەڵبژێردرا و پاشان بۆ ڕێز گرتن لە گیانی شەهیدانی کورد و کوردستان خولەکێک بێدەنگی ڕاگەیەندرا.

3ـ ڕاپۆرتی کار و چالاکییەکانی کۆمەڵە لە لایەن کاک وشیارەوە پێشکەش کرا و پاشان کاک حەسەن حوسێنی ڕاپۆرتی بەشی ماڵی خوێندەوە

4ـ ئەم بەشەی کاری کۆنگرە تەرخان کرا بۆ باس لەسەر ڕاپۆرتی چالاکی و بەشی ماڵی و بەشدارانی کۆنگرەکە چالاکانە بەشداریان تێدا کرد و دوای باسێکی تێر و تەسەل، هەردوک ڕاپۆرت پەسند کرا.

5ـ لەو بەشەی کاری کۆنگرەدا سەرۆکی فیدراسیۆن خاتوو شەرمین بۆزئەرسلان لە وتارێک دا کە پێشکەش بە کۆنگرەکەی کرد وێڕای دەستخۆشی و ماندونەبوونی کردن لە کۆمیتەی کارگێڕی پێشوو بۆ چالاکی خەباتی یەک ساڵی ڕابردوویان، ئاماژەی بە ڕەوشی فیدراسیۆن لە سوێد و پێوەندییەکانی دەگەڵ کۆڕ و کۆمەڵەکانی بیانی و سویدی کرد.

6 ـ دوایین بەشی کاری کۆنگرە تەرخان کرا بۆ هەڵبژاردنی ئەدامانی کۆمیتەکانی کۆمەڵە کە ئەو بەڕێزانە هەڵبژێردران:

1ـ هوشیارتۆقی 2ـ نەجات جیهاد 3 ـ دڵشاد پرونی 4ـ عومەر ستار 5ـ حەسەن توقی 6ـ حەمە کوردی 7 ـ عیماد موحەمەد 8 ـ ئاسۆ ئەمین 9 ـ دڵشاد ئەلیاسی 10ـ یاسین ئەڵیاسی.

کۆنگرەی ساڵانەی کۆمەڵەی شاری ڤێستروٚس

رۆژی یەک شەممە ڕێکەوتی 2012-02-05 کۆمەڵەی کوردی لە شاری ڤێستروٚس بیست و پێنجەمین کۆنگرەی خۆی بە بەشداری زۆرینەی ئەندامان پێک هێنا.

سەرەتا کاک کەریم عومەر بەرپرسی کۆمەڵە، وێڕای بەخێرهاتنی ئەندامانی کۆنگرە و نوێنەرانی فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان، کە بریتی بوون لە بەڕێزان جوتیار شەریف و مەولود عەبدیل زادە، بۆ ڕێز گرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی کورد و کوردستان خولەکێک بێدەنگی ڕاگەیاند.

پاشان دیوان بۆ بەڕیوەبردنی کۆنگرە کە پێکهاتبوو لە بەڕێزان شاڵاو ڕەشید، جوتیار شەریف و حەمەدەمین کەریمیان هەڵبژێردرا و دوای خوێندنەوە و پەسند کردنی ڕۆژەڤی کاری کۆنگرە بە زۆرینەی دەنگ، بە وتەیەک لە لایەن کاک کەریم حەدادەوە کۆنگرە کارەکانی خۆی بە شێوەی خوارەوە دەست پێکرد.

سەرەتا کاک جوتیار شەریف لە وتەیەکدا وێڕای باس لەسەر ڕەوش و پێگەی فیدراسیۆن لە وڵاتی سوید ڕاپۆرتێکی لەسەر کار و خەباتی فیدراسیۆن پێشکەش کرد.

دوابەدوای ئەوە ڕاپۆرتی کار و خەباتی کۆمەڵە لە لایەن کاک کەریم عومەر ەوە و ڕاپۆرتی داراییش لە لایەن کاک هێرش لەتیفەوە پێشکەش کرا کە دوای ڕاپۆرتی کۆمیتەی ڕۆڤیسۆر و باسێکی تێروتەسەل لەسەر ڕاپۆرتەکان و کومەڵێک تێبینی و پێشنیار هەر دوک ڕاپۆرت بە زۆرینەی دەنگ پەسند کران.

پاشان کاک مەولوود عبدیل زادە ئەندامی کۆمیتەی گشتی و بەرپرسی هەرێمی سێ وێڕای پیرۆزبایی بە بۆنەی بیست و پێنجەمین ساڵی دامەزرانی کۆمەڵە وتارێکی لەمەڕ زەروورەتی هاوکاری هاوئاهەنگی کۆمەڵەکان دەگەڵ فیدراسیۆن پێشکەش کرد.

دوایین بەشی کاری کۆنگرە کە تەرخان کرابوو بۆ هەڵبژاردنی بە شێوەی خوارەوە بەڕێوە چوو:

بۆ کۆمیتەی کارگێڕ ئەو بەڕێزانە هەڵبژێران:
1 ـ هێرش لەتیف 2 ـ ڕۆشنا مەگرون 3 ـ هاوشنگ محەمەد 4 ـ شەوبۆ کەریم 5 ـ محەمەد ئەحمەد 6 ـ نەسرین حەسەن 7 ـ ئەوین مێستۆ. هەروەها ئەو بەڕێزانەش بۆ جێگری کۆمیتەی کارگێڕ هەڵبژێران:
1 ـ پەروین سولێمان 2 ـ عەدنان حەسەن.

بۆ کۆمیتەی چاودێر ڕێزداران: 1 ـ خالید سابیر 2 ـ شاڵاو ڕەشید 3 ـ نەعیمە وسوو هەڵبژێران.

بەم جۆرە دوای چەند کاتژمێر کاری بەردەوام کۆنگرە کاتایی بە کارەکانی خۆی هێنا.

پاشماوەی ناسیۆنالیم

مرۆڤ بێت، بەڵکو پێیان وا بوو کە مرۆڤ بەشێکە لە سروست و ئەگەر مرۆڤ زانیاری تەواوی لە سەر سروشت هەبێ و بتوانێت خۆی لە بیر و حوکمی پێشوەخت دەرباز بکا و عەقڵی خۆی بەکار بێنێ ئەوا دەتوانێ لە سروشت تێ بگات. لە پێوەندی دەگەڵ ئەو بیر و بۆچوونەدا، ئەوان پێیان وابوو ئایین و فۆرمی دیکەی بیرو باوەڕی مێتافیزیکی ڕێگرن لە بەردەم مرۆڤ دا تا لە ڕێگای عەقڵ و زانیاری و تاقیکارییەوە لە سروشت و کۆمەڵ بگات.
ئەو فەلسەفەیە زەمینەی بۆ شۆڕشی ساڵی 1789 لە فرانسە پێک هێنا. لە کۆتایی دا ئەو بیر و بۆچوونانەی سەبارەت بە مافی سیاسی خەڵک و سەروەری گەل سەریان هەڵدا، مانا و ناوەرۆکی نەتەوەیان دا بەگەل. بەم شێوەیە بیر و بۆچوونی ڕۆشنگەری بوو بە چەمکی شۆڕشگێڕانەی خەباتگێڕانی فرانسە و لە بەرانبەر جیاوازییەکانی ئاریستۆکراتەکان بەرز کرایەوە.
بەم جۆرە شۆڕشی فرانسە ناسیۆنالیزم و بیری ڕۆشنگەری بە خێرایی لە ئورەپادا بڵاو کردەوە و زەمینەی بۆ بزاڤی نوێی فیکری و ناسیۆنالیستی خۆش کرد. لە لایەکی دیکەشەوە کۆماری نوێی فرانسە و هێرشەکانی ناپلێۆن بۆ سەر وڵاتانی ئوروپایی، پێش ئەوەی لە بەشێک لەو وڵاتانە پرۆسەی سەنعەت و پێشەسازی و مۆدێرنیزم بە تەواوی دەست پێ بکا یان لانی کەم ئەو پرۆسانە لەوە لاوازتر بوون کە بتوانن ئەنجامێکی گەورەی کولتووری و کۆمەڵایەتی و سیاسی پێک بێنن هێندێک دیاردەی نوێی دروست کرد، کە سەرهەلدانی ناسیۆناسیزمی ئاڵمانی ئاکامی ڕاستەوخۆی ئەو دیاردانە بوون.
ناسیۆنالیزمی ئاڵمانیش بە نۆرەی خۆی تەئسیری لە سەر وڵاتانی ناوەڕاستی ئوروپا بە تایبەتی وڵاتانی سەر بە ڕەگەزی سلاڤی دانا. چونکە بە پێی تێزی فێختە و ناسیۆنالیستەکانی ئاڵمان سنووری دەوڵەتی دەبوو هەموو ئەو شوێنانە بگرێتەوە کە ئاڵمانی زمانی تێدا دەژیان. ئەوەش لە کاتێکدا بوو کە بەشێک لە ئاڵمانی زمانەکان لەو ناوچانەدا دەژیان کە لە ڕووی مێژووییەوە بە خاکی سلاڤییەکان دادەندران. بە تایبەت کاتێک زمانی ئاڵمانی لە جێگای زمانی لاتین >>>>
کرایە زمانی فەرمی دەوڵەتی پرۆسی، مەترسی زاڵ بوونی زمان و کولتووری ئاڵمان هەڕەشەیەک بوو لە سەر زمان و کولتوری مەجارستان و وڵاتانی دیکە. وێ دەچێ سۆڕشی ناسیۆنالێستیی ساڵی 1848ی مەجارستان کاردانەوەی ئەو هەڕەشەیە بووبێ.

لەسەر بیر کردنەوە

نکۆڵی لە ماهییەتی تایبەتی خۆی دەکات و توڕی دەدات- واتە نکۆڵی لەوە دەکات کە مرۆڤ بوویەکی تێڕامێنە. هەربۆیەش مەسەلەکە رزگارکردنی ماهییەتی بنەڕەتی مرۆڤە. هەر بۆیەش مەسەلەکە زیندوو ڕاگرتنی بیرکردنەوەی تێڕامێنە.
بەڵام هەرگیز "سەربەست بوون لە هەمبەر شتەکان" و "کراوەبوون بەڕووی ڕازدا" لە خۆیانەوە ڕوونادەن. ئەوان هەر بە ڕێککەوت تووشمان نابن. بەڵکو هەردووکیان تەنها لە ڕێگەی بیر کردنەوەیەکی بەردەوام و بوێرانەوە گەشە دەکەن.
لەوانەیە ئەم مەراسیمی یادکردنەوەیەی ئەمڕۆ بەرەو ئەوە (واتە بەرەو بیرکردنەوەی بەردەوام و بوێرانە) هانمان بدات. گەربێتو ئێمە وەڵامی ئەم هاندانە بدەینەوە، ئەوە بە بیرکردنەوە لە بنچینەی کارەکانی کۆنرادین کروتزەر، واتە هێزە ژیانبەخشەکانی نیشتمانی هیوبەرگ، بیرمان لە کۆنرادین کروتزەریش کردووەتەوە. هەروەها ئەوە ئێمەین کە بیردەکەینەوە، گەر بێتو لێرە و هەنووکە خۆمان وەکوو ئەو مرۆڤانە بناسین کە دەبێ ئەو ڕێگەیە بدۆزینەوە و ئامادەی بکەین کە دەچێتە ناو سەردەمی ئەتۆمی و بە ناویدا دەڕوات و لێی دەردەچێت.
گەر "سەربەست بوون لەهەمبەر شتەکان" و "کراوەبوون بەڕووی ڕازدا" لە ناوەوەماندا بێدار ببێتەوە، ئەوە دەبێ بگەینە سەر ڕێگەیەك کە دەچێتە سەر بنەما و بناغەیەکی نوێ. لە ناو ئەم بنەمایەدا ئافراندن کە کارە نەمرەکانی لێدەکەوێتەوە ڕەگی نوێ دادەکوتێت.
کەوایە دەبێ حەقیقەتی ئەوەی یوهان پیتەر هێبێڵ دەیڵێت بە شێوازێکی جیاواز و لە سەردەمێکی گۆڕاودا تازە بکرێتەوە :
رووەکگەلێکین ئێمە، کەحەز بکەین دانی پێدا بنێین یان نا- ، دەبێ بە ڕەگەکانمان سەر لە خاك وەدەرنێین و لە ئەپیردا بپشکوێین و بەر بگرین.

پاشماوەی ناسیۆنالیزم

بیرو بۆچوونی ڕووناکبیرانی فرانسە بوو. بە بۆچوونی ئەوان دەوڵەت نەتەوە دروست ناکا، بەڵکو بە پێچەوانە نەتەوە دەوڵەت دروست دەکا. بە واتایەکی دیکە ئەوە مافە یاساییەکان نین کە خەڵک یەک دەخەن و هەستی نەتەوەیی هاوبەشیان لە لا دروست دەکەن، بەڵکو بنەمای نەتەوەیی هاوبەش، واتە زمان، کولتوور و مێژووی هاوبەشە کە هەستی هاوچارەنووسی لە لای گەل دروست دەکەن. هەر لەسەر بنەمای ئەو بۆچوونەش بوو کە دەوڵەتی نەتەوەیی ئاڵمان لە سەر ئەم بناخەیە دامەزرێندرا و لە جیاتی خۆ بەستنەوە بە دەوڵەت، زمان و ڕەچەڵەکی نەتەوەیی کرا بە ئەساسی هاووڵاتی بوون.

سەرەڕای ئەوەش وەک ئۆیڤیند ئۆستەڕۆد (Osterod) دەڵێ ناکرێ ڕینگێکی سیاسی دیاریکراو بدرێ بە ناسیۆنالیزم، بەڵکو ناسیۆنالیزم ڕەنگی خۆی لە دەوروبەری خۆی وەردەگرێ. بە واتایەکی دیکە هەل و مەرج، حاڵەتەکانی مێژوویی، جوغرافی، سیاسی، دەوڵەتی و کولتوری فۆرمی تایبەتی دەدەن بە ناسیۆنالیزم و بزاڤێکی ناسیۆنالیستی بۆی هەیە لە قۆناخی مێژوویی جیاوازدا سروشتی خۆی بگۆڕێت.

بۆ لێکۆڵینەوەش لە سەر ناسیۆنالیزم لە هەر وڵاتێکدا پێویستە شێوە و ڕێباز و ئامانج و ئەنجامەکانی ناسیۆنالیزم لەبەرچاو بگرین نەک وەک بابەتێکی فیکری ڕووت. چونکە ناکرێ ناسیۆنالیزم وەک بەشێک یان لایەنێک لە مێژووی فکر چاو لێ بکەین، بەڵکو دەبێ ناسیۆنالیزم وەک تاقیکارییەکی دەست نیشان کراو سەیر بکەین کە لە هەل و مەرجێکی دیاری کراو بە شێوەیەکی تایبەتی گەشەی کردوە و سەری هەڵداوە کە ناکرێ لە شوێن و هەلومەرجێکی دیکەدا بە هەمان شێوە دووپات بکرێتەوە.

بە پێداچوونەوەیەک بە سەر بزافی ناسیۆنالیستی دا بۆمان دەردەکەوێ کە جاری وا هەبووە کە بیرۆکەی ناسیۆنالیستی وەک ئامرازێک بۆ سپاندنی بیر و هزری شۆوێنیزم و ڕەگەز پەرستی کەڵکی لێوەرگیراوە. ئەوەش ئەو حاڵەتەیە کە نەتەوەیەکی باڵادەست یان داگیرکەر بۆ درێژەدان بە داگیرکەری و چەوساندنەوەی >>>> نەتەوەیەکی کەمینە یان پەلاماردانی نەتەوەی دەراوسێ ئیدئۆلۆژی ناسیۆنالیستی بەکار هێناوە. بۆ وێنە ناسیۆنالیزمی تورک و فارس و عەرەب دژی ناسیۆنالیزم و نەتەوەی کورد.

هەر لەو کاتەشدا ئەوەشمان بۆ ڕوون دەبێتەوە کە ناسیۆنالیزم وەک بیرۆکەیەکی ڕزگاری خوازی بۆ دابین کردەنی ئازادی و یەکسانی و دەستەبەر کردنی مافی نەتەوایەتی بەکار هێندراوە. لەو حاڵەتەدا نەتەوەیەک بۆ ڕزگاری خۆی لە ژێردەستی، دژی دەستدرێژی داگیرکەران لە پێناو ئازادیدا خەبات دەکا. هەربۆیە مەحکوم کردنی ناسیۆنالیزم بەشێوەیەکی گشتی کە کومۆنیست و لیبراڵ و ئیسلامییەکان دەیکەن حوکمێکی ناڕەوای ئیدئۆلۆژیکییە. چۆنکە ئەو تاقمانە ئامانجێکی سیاسی خۆیان هەیە و دەگەڵ سروشتی مرۆڤ و ئەزموونی بزووینەوەی ناسیۆنالیستی ناگونجێ.

مێژووی تێئۆری ناسیۆنالیزم

بۆ ئەوەی مێژووی سەرهەڵدانی تێئۆری ناسیۆنالیزم بە شێوەیەکی زانستی بخەینە بەر باس و لێکۆڵینەوە، بابەتەکە بە دوو بەش دابەش دەکەین:

1 ـ ناسیۆنالیزم لە ئوروپا 2 ـ ناسیۆنالیزم لە ڕۆژهەلاتی ناوین و کوردستان.

1 ـ لەئوروپا: دوای سەرهەڵدانی ڕەوتی ڕۆشنگەری و ناسیۆنالیزم لە ڕۆژئاوادا، بیری فەلسەفی کولتور ڕەوتێکی جیهانی بە خۆیەوە گرت و بوون بە مەسەلەیەکی نێونەتەوەیی. بەم جۆرە شەپۆلی فەلسەفەی ڕۆشنگەری و شۆڕشەکانی ناسیۆنالیستی بە شێوەی جۆراجۆر سەرانسەری دونیای داگرت. لە ڕاستیدا ناسیۆنالیزم لە ئوروپا دا بەرهەمی فەلسەفەی ڕۆشنگەری و ئاکامی ڕاستەوخۆی مۆدێرنیزم و شۆڕشی فەڕانسەیە.

فەلسەفەی ڕۆشنگەری لە سەرەتای سەدەی هەژدەیەمدا وەک تەوژمێکی بەهێزی فەلسەفی، لە پێشدا لە بریتانیا و فرانسە و دواتریش لە ئوروپادا بڵاو بۆوە. ئەم فەلسەفەیە دژی هەر چەشنە دەسەڵاتێک بوو کە عەقڵی مرۆڤ لە چوارچێوەی باوەڕی ئایینی و مێتافیزیکی دا ببەستێتەوە و لە سەرووی هەموان دژی دەسەڵاتی کلیسا و چینی ئەریستۆکراتی بوو. بە بۆچوونی ڕۆشنگەران سروشت شتێک نەبوو لە سەرووی یان لە دەرەوەی

بۆ لاپەڕی 17

پاشماوەی ناسیۆنالیزم

جیاوازن وەک یەکەیەکی دیکە چاو لێدەکەن. لێرەدا هەستی من و ئەوی دیکە لە بوارێکی دیکەدا سەر هەڵدەدا و خەڵکی هەر ناوچەیەک دانیشتوانی ناوچەکەی خۆیان بە خۆیی و خەڵکانی دانیشتوی ناوچەکانی دیکە بە نامۆ دەزانن. هەر ئەوەش دەبێتە هۆی ئەوە کە لە هەر یەکەیەکی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی هەستی پاراستن و بەرگری کردن لە داب و نەریت وکولتووری ئەو یەکەیە بەشێوەیەکی سرووشتی لە دەروون و بیری ئەندامانی کۆمەڵگاکە دروست ببێ.

بە پێداچوونەوەیەک بە سەر ڕەوتی گەشەکردنی کۆمەڵ ئەوەمان بۆ ڕون دەبێتەوە کە بوونی ئەو هەستە واتە "من" و ئەوی دی لە نێوان چەند کۆمەڵگایەک، یان بۆتە هۆی پێک هاتنی وڵاتێکی سەربەخۆی خاوەن سیستم و دەزگایەکی حکومەتی یان خود کۆبوونەوەی خێڵ گەلێک بە کولتوورێکی هاوبەش لە ناوچەیەکی بەرفراوان دا کە ئەو خێڵ و عەشیرەتانە وەک وڵاتی خۆیان سەیریان کردوە و بەو جۆرە بەرژەوەندێکی هاوبەشیان لە نێواندا دروست بووە و پاراستنی ئەو بەرژەوەندێیان بە ئەرکی سەر شانی خۆیان زانیوە.

بە لەبەرچاو گرتنی ئەو پێشەکییە دەتوانین بڵێین ناسیۆنالیزم بە شێوەیەکی گشتی دیاردەیەکی سروشتی و دەرونییە و مرۆڤ هەر لە کۆنەوە ویستویەتی و ئێستاش دەیهەوێت دەگەڵ ئەو کەسانە تێکەڵاوی هەبێت و بژی کە لە زمانەکەیان تێدەگا و هەست دەکا کە کولتوور یان مێژوویەکی هاوبەشی دەگەڵیان هەیە و خاوەنی کۆمەڵە ئامانجێکی هاوبەشن. هەر لەو کاتەشدا لەوانی تر واتە لەو کەسانەی کە خاوەنی زمان و کولتوورێکی جیاواز بوون سڵەمیوەتەوە و ویستوویەتی خۆی لەوان دوور بکاتەوە. تەنانەت زۆر جاریش ئەو هەستە لە نێو کۆمەڵە خەڵکێکی هاوبەرژەوەندی ئەوەندە بەهێز بووە کە ئەگەر توانیبێتیان و بۆیان لوابێت پەلاماری کۆمەڵگاکانی تریان داوە و تێکۆشاون بیانخەنە ژێر ڕکێفی خۆیان.

بەم جۆرە دەتوانین بڵێین ناسیۆنالیزم بیر و بۆچوونێکە کە بۆ ئەوەی نرخ و بەرژەوەندی نەتەوەکە دەگەڵ نرخ و بەرژەوەندی نەتەوەکانی دیکە هاوتا بکا، بە پێی هەلومەرج و >>>>

ویستی کۆمەڵە خەڵکێکی ئێتنیکی"نەتەوەیەک" کە خاوەنی زمان و کولتووری هاوبەشن سەر هەڵدەدا.

بە واتایەکی دیکە ناسیۆنالیزم بیر و بۆچوونێکە کە دەیهەوێ لە ڕێگای سیاسەتێکی سەربەجۆوە بەرژەوەندی بەرزی نەتەوەیی دابین باکا و بۆ ئەو مەبەستەش بە پێویستی دەزانێ کە هەموو نەتەوەیەک دەبێ ئەو چوارچێوە جوغرافیاییەی کە تێیدا دەژێ بخاتە ژێر دەسەڵاتی خۆی و دەوڵەتی نەتەوەیی دابمەزرێنێت. بەردی بناخەی ئەو بیرۆکەیەش پێک هاتووە لە زمان و کولتوورێک کە کۆمەڵە خەڵکێکی دیارێکراو لە مێژووی خۆیاندا هێناویانەتە بەرهەم و بەم جۆرە توانیویانە زەمینەی پێکەوە ژیان و بەرژەوەندی هاوبەش دروست بکەن. بەمجۆرە ناسیۆنالیزم مانا و ناوەرۆکێکی سیاسی بەو کولتوورە دەدات و ئەو ڕاستییەش دەسەلمێنێ کە تەنیا ڕێگا بۆ وەدەست هێنانی ناسنامەی کولتووری، دامەزراندنی دەوڵەتی نەتەوەیی یان بەدەستەوە گرتنی چارەنووسە.

شێواز و چەشنەکانی ناسیۆنالیزم:

ناسیۆنالیزم لە ڕەوتی مێژوویی خۆی دا بە دوو جۆری سەرەکی سەری هەڵداوە کە بریتین لە :

1 ـ ناسیۆنالیزم لەسەر بنەمای نەتەوەیی هاووڵات بوون واتە(نەتەوە ـ وڵات)

2 ـ ناسیۆنالیزم لەسەر بنامای نەتەوەیی ـ کولتوری(نەتەوە ـ کولتوور)

شێوازی یەکەمیان زۆرتر ڕووناکبیرانی فرانسە داڕێژەری و لایەنگری بوون و پێیان وابوو کە دەوڵەت نەتەوە دروست دەکا. بە بۆچوونی ئەوان نەتەوە بریتییە لە دانیشتوانی کۆمەڵگایەک و تەواوی ئەو خەڵکانەی کە لە ناو سنوورێکی دیاری کراو و لە ژێر سێبەری سیستمێکی هاوبەشی سیاسی دا یەکیان گرتووە. بە گوێرەی بیر و بۆچوونی ئەو ڕووناکبیرانە هەموو ئەو کەسانەی کە لە چوار چێوەی ئەو سنوورەدا (کە بە وڵات ناودێر کراوە) دەژین هاووڵاتی یەکترن و ئەو هاووڵاتیانەش بەبێ لەبەرچاو گرتنی ڕەگەز و کولتوور و ئائین و ڕەنگی پێست و باری نەتەوەییان دەبێت یەکسان بن مافی وەک یەکیان هەبێ.

بەڵام شێوازی دووهەم کە ڕۆمانتیکەکانی ئاڵمان بڕوایان پێ هەبوو بە پێچەوانەی بۆ لاپەڕی 16

ناسیۆنالیزم و ناسیۆنالیزمی کورد

نوسین و ئامادە کردن: قاسم قارەمانی

پێش ئەوەی بچینە سەر ئەسڵی مەسەلەکە پێویستە لە بیرمان بێ بۆ ئەوەی ناسیۆنالیزم بە شێوەیەکی زانستییانە بناسێنین دەبێ ئەو ئامراز و هۆکارانەی بوونەتە هۆی سەرهەڵدانی ناسیۆنالیزم بە باشی پێناسە بکەین. ئەوەش پێویستی بە لێکۆڵینەوەیەکی قوڵ و زانستیانەی زمانەوانی و کولتوری و مێژوویی هەیە. هەرکام لەوانەش خۆی باسێکی دوور و درێژ هەڵدەگرێ پێویستی بە کات و ساتێکی زۆر هەیە. هەر بۆیە ئێمە لێرەدا بێ ئەوەی بچینە سەر لێکۆڵینەوە لەسەر ئەو بابەتانە، بە کورتی دەچینە سەر باسی ناسیۆنالیزم و مێژووی ناسیۆنالیزم لە جیهان و کوردستاندا.

ناسۆنالیزم چیە و ڕەوتی ناسیۆنالیزم لە مێژوودا بە چ شێوەیەک بووە؟

ئەگەر بەوردی سەرنج بدەینە سەر ڕەوتی ژیانی مرۆڤ، دەبینین کە مرۆڤ بۆ پێکهێنانی سەرەتایی ترین یەکەی کۆمەڵایەتی کە بنەماڵەیە هەوڵ دەدا دەگەڵ کەسێک ئەو هەنگاوە بنێ کە لەمەڕ شێوەی ژیان، بیر و بۆچوونێکی وەک یەکیان هەبێ یان هەر نەبێ بیر و بۆچوونەکانیان لێک نزیک بێ و پێک نامۆ نەبن. ئەو یەکەیەی کۆمەڵگاش لە هەڵبژاردنی شوێنی ژیانی خۆی هەوڵ دەدا و لە ڕابردووشدا هەوڵی داوە شوێنی ژیانی خۆی لە کۆمەڵگایەک دا هەڵبژێرێ کە دەگەڵ دانیشتوانی ئەو کۆمەڵگایە کۆمەڵێک شتی هاوبەشی هەبێ و لە بواری داب و نەریتەوە وەک یەک بن و ئامرازی پێوەندی گرتنیان بەیەکترەوە بەتایبەت ئاخاڤتنیان وەک یەک بێ و تێگ بگەن. ئەو شێوە هەڵبژاردنەی شوێنی ژیان لە هەموو بوارەکانی کۆمەڵگادا وەک گوند و شاروچکە و شار و ناوچە و وڵات لە مێژووی مرۆڤ دا زۆر بە ڕوونی وەبەرچاو دەکەوێ و دیارە.

بە واتایەکی دیکە کاتێک بەوردی شێوەی پێکهاتنی کۆمەڵگایەک دەخەینە بەر لێکۆڵینەوە، >>>>

بۆمان دەردەکەوێ کە بنەماڵە وەک سەرەتایی ترین یەکەی کۆمەڵ بەردی بناخەی پێکهاتەی کۆمەڵگای مرۆڤایەتیە و مرۆڤ هەر لە سەرەتای پێکهێنانی ئەو یەکەیە و دەستپێکی ژیانی کۆمەڵایەتی خۆی لەو خەڵکە بە نزیکتر زانیوە کە سەرەتایان دەگەڕێتەوە سەر ئەو بنەماڵەیە کە خۆی لە وێدا بەدی دەکا. پاشام کە بنەماڵە ڕووی لە پەرەگرتن کردووە تایفە و عەشێرەت و خێڵ هاتۆتە گۆڕێ، هەر خێڵ و عەشیرەتێک هەوڵی داوە کە دەگەڵ خێڵ و عەشیرەتێک کۆمەڵگای هاوبەش دروست بکا کە داب و نەریتی لێک نزیکیان هەیە و تەنانەت لە زۆر بواراندا لە بەرانبەر خێڵ و عەشیرەت و تایفەکانی دیکەدا جۆرە هاوپەیمانییەکیان بە شێوەیەکی سروشتی لە نێواندا هەبووە. ئەو ڕەوتەش لە هەمو سەردەم و بوارەکانی پێک هاتنی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی دا بەرچاوە.

ئەلێرەدا بۆمان دەردەکەوێ کە مرۆڤ لە هەموو بوارێکی ژیاندا هەستی بە من و ئەوی دیکە کردوە. لە نێوان دوو ئەندامی بنەماڵەیەک ڕا بگرە تا دەگاتە نێوان یەکە گەورەکانی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی ئەو هەستە بە ڕوونی دەبینرێ.

ئەگەر هەستی "من" و ئەو لە نێوان دوو کەس دا لە سەر ئەساسی بەرژەوەندی تاکە کەسە، ئەو هەستە لەنێوان دوو بنەماڵەدا لەسەر بنچینەی بەرژەوەندی بنەماڵەیی و لە نێوان دوو تایفەدا لەسەر بناخەی بەرژەوەندی تایفەیە. کاتێک کۆمەڵگایەک پەرە دەستێنێ و ناوچەیەکی بەرفراوانتر و سنوورێکی جوغرافیایی بەربڵاوتر دادەگرێ ئەو کات دانیشتوانی ئەو ناوچەیە بە داب و نەریت و مێژوویەکی هاوبەشەوە خۆیان لە بەرانبەر دانیشتوانی ناوچەیەکی دیکە کە خاوەنی داب و نەریت و مێژوویەکی بۆ لاپەڕەی 15

پاشماوەی بیرکردنەوە

ئامرازە تەکنیکییەکان بێنە ناو ژیانی رۆژانە مانەوە و لە هەمانکاتدا لە دەرەوە دەیانهێڵینەوە، واتە وەکوو شتانێك کە بە هیچ شێوەیەك رەها نین و بەردەوام وابەستەی شتێکی باڵاترن وازیان لێدەهێنین. من ئەم مامەڵە کردنە لەهەمبەر تەکنۆلۆژیا کە لە یەك کاتدا هەم بەڵێ و هەم نەخێر دەردەبڕێت بە وشەیەکی کۆن[ی ئەڵمانی] ناو دەنێم "سەربەست بوون لە هەمبەر شتەکاندا ." کاتێك خاوەنی ئەم جۆرە لە مامەڵ کردن بووین ئیتر تێڕوانینیشمان بۆ شتەکان تێڕوانێکی تەکنیکی رووت نییە. ئەمە بینینێکی روونمان پێدەبەخشێت و دەبینین لە کاتێکدا بەرهەمهێنان و سوودەکانی مەکینەکان داوای جۆرێکی تر لە پەیوەندی لەگەڵ شتەکانمان لێدەکەن، بەڵام لە هەمانکاتدا ئەم پەیوەندییە پەیوەندییەکی بێ مانا نییە. بۆ نموونە وەرزیاری و کشتوکاڵ بووە بە پیشەسازی مۆتۆریزەکراوی خۆراك. کەواتە لەم بوارەدا، وەکوو هەموو بوارەکانی تر، بە ئاشکرا خەریکە گۆڕانێکی گەورە لە پەیوەندی مرۆڤ بە سروشت و جیهانەوە روودەدات. بەڵام مانای باڵادەستی ناو گۆڕانە بە شاراوەیی دەمێنێتەوە.

کەوابێت لە هەموو پرۆسە تەکنیکییەکاندا مانایەك هەیە کە ئێمە دامان نەهێناوە و دروستمان نەکردووە، ئەو مانایە خۆی بە خاوەنی ئەو شتانە دەزانێت کە مرۆڤ کردوونی یان بە نەکراویی هێشتوونیەوە. ئێمە نازانین ئەو باڵادەستییە سەیر و سەمەرەیەی تەکنۆلۆژیای ئەتۆمی کە رۆژ لە دوای رۆژ زیاد دەکات ئاماژە بە چی دەکات. ئەو مانایەی بەسەر تەکنۆلۆژیادا زاڵە خۆی پەنهان دەکات. بەڵام گەر بە روونی و بە شێوەیەکی بەردەوام سەرنجی ئەو راستییە بدەین کە ئەو مانا پەنهانە لە هەموو شوێنێکی جیهانی تەکنۆلۆژیادا بەرمان دەکەوێت، ئەوە دەمودەست دەکەوینە ناو هەرێمی ئەوەی خۆی لە ئێمە پەنهان دەکات، واتە ئەوەی دەمودەست لەگەڵ بەرکەوتنی لەگەڵ ئێمەدا خۆی پەنهان دەکات. خۆ-نیشاندان و لە هەمانکاتدا خۆ-کشاندنەوە خەسڵەتی جەوهەری ئەوەیە کە ئێمە بە "راز" ناوی دەبەین. من ئەو مامەڵەیە کە توانایی ئەوەمان پێدەدات بە کراوەیی بەڕووی مانای پەنهانی تەکنۆلۆژیادا بمێنینەوە بە "کراوەبوون بەڕووی رازدا" ناو دەنێم. >>>>

سەربەست بوون لە هەمبەر شتەکاندا" و "کراوەبوون بەڕووی رازدا" هی یەکترن. ئەوان شیانی نیشتەجێبوونێکی تەواو جیاواز لە ناو جیهانمان پێدەبەخشن. ئەوان بەڵێنی بنەما و بناغەیەکی نوێمان پێدەدەن کە بکرێت بە پشت بەستن بەوان لە جیهانی تەکنۆلۆژیادا رابوەستین و بەردەوام بین، بە بێئەوەی لە لایەن ئەم جیهانەوە تووشی مەترسی بکرێینەوە.

سەربەست بوون لە هەمبەر شتەکان" و "کراوەبوون بەڕووی رازدا" رۆئیای ئەوەمان پێدەدات کە بە شێوەیەکی نوێ لەسەر رەگی داکوتاو لە ناو خاکی زیددا بوەستین، ئەم وەستانەش دەکرێ رۆژێك بۆ دەستخستنەوەی وەستانە دێرینەکە لە فۆرمێکی گۆڕاودا گونجاو بێت، مەبەست ئەو وەستانەیە کە ئەمڕۆ خەریکە بە خێرایی مەحو دەبێتەوە.

بەڵام لە ئێستادا مرۆڤ – هەرچەند نازانین بۆ چ ماوەیەك- خۆی لە ناو بارودۆخێکی مەترسیدار دەبینێتەوە. لەبەرچی؟ ئایا تەنها لەبەر ئەوەی دەشێت شەڕ جیهانی سێیەم بە شێوەیەکی چاوەڕواننەکراو رووبدات و لە ئەنجامدا سڕینەوەی بە تەواوەتی مرۆڤایەتی و وێران بوونی زەوی لێبکەوێتەوە؟ نەخێر. لەگەڵ دەرکەوتنی سەردەمی ئەتۆمیدا، واتە رێك لەو کاتەدا کە مەترسی شەڕی جیهانی سێیەم لادراوە، مەترسییەکی یەکجار گەورەتر هەڕەشە دەکات. ئەمە جەختکردنەوەیەکی سەیرە! بەڵێ سەیرە، بەڵام تەنها ئەو کاتەی کە لێی رانەماوین.

ئایا ئەم رستەیەی سەرەوە بە چ مانایەك راست و باوەڕپێکراوە؟ ئەم جەختکردنەوەیەی سەرەوە بەو مانایە راستە کە ئەو گۆڕانە بنەڕەتییەی شۆڕشی تەکنۆلۆژیك کەوا لە ناو سەردەمی ئەتۆمیدا بەڕێوەیە، دەشێت وەها مرۆڤ سەرسام بکات و جادوو و ئەفسوونی لێبکات و هەڵیبخەڵێتێنێت، کە لە ئەنجامدا رۆژێك دابێت لە لای ئەو بیرکردنەوەی حیسابکارانە وەکوو تاکە شێوازی بیرکردنەوە قەبووڵ بکرێت و کردەیی بکرێتەوە.

ئەی پاشان دەشێت لەگەڵ چ مەترسییەك رووبەڕوو ببینەوە؟ دواتر دەشێت شان بە شان و لە ئەنجامی پلاندانان و داهێنانی حیسابکارانەی زیرەکانەدا گوێ-مەدەییەك بەرامبەر بیرکردنەوەی تێڕامێن بێتە ئاراوە، ئەمەش واتە بیرنەکەرەوە- بوونێکی بە تەواوەتی. ئەی پاشان؟ پاشان مرۆڤ بۆ لاپەڕی 15

پاشماوەی بیرکردنەوە

گروپ، هیچ کۆمیسیۆنێکی پیاوانی سیاسی پایەبەرز، یان زانایان و تەکنیککاران، هیچ کۆنفراسێکی سەرۆکە بازرگانی و پیشەسازییەکان ناتوانێت رەوتی پێشکەوتنی مێژوو لە سەردەمی ئەتۆمیدا بپچڕێنێت یان ئاراستەی پێبدات. هیچ رێکخراوێکی مرۆیی توانایی ئەوەی تێدا نییە کە زاڵ ببێت بەسەریدا.

مادام وابێت ئایا دەبێ بڵێین مرۆڤ قوربانییەکی بێپەنا و دۆشداماوە لەبەردەستی دەسەڵاتی باڵادەستی تەکنۆلۆژیایەکدا کە لە بەرامبەریدا خۆڕاگری ناکرێت؟ بێگومان مرۆڤ وای لێدێت ئەگەر بێتو واز لە هەموو ویستی خۆی بۆ تاقیکردنەوەی جیدی هێزی بیرکردنەوەی تێڕامێن لەبەرامبەر بیرکردنەوەی حیسابکارانەدا بێنێت. بەڵام کاتێك بیرکردنەوەی تێرامێن بێدار دەبێتەوە، ئەو کاتە پێویستە ئەم بیرکردنەوەیە بە بێ پچڕان لە هەموو بۆنەکان لە کاردا بێت، کەوایە دەبێ لێرەش و ئێستا لەم دانیشتنی یادکردنەوەیەشدا لە کاردا بێت. لەبەر ئەوەی ئێمە لێرە [لەم بۆنەیەدا] بیر لەوە دەکەینەوە کە بە تایبەتی لە سەردەمی ئەتۆمیدا مەترسی لەسەرە: ئەوەی تووشی مەترسی بووەتەوە وەستانی کارەکانی مرۆڤە لەسەر رەگی داکوتراو لە ناو خاکی زێدا.

کەوایە ئێستا دەپرسین: مادام لەم سەردەمەدا تەنانەت وەستانی دێرینی مرۆڤ لەسەر رەگی داکوتاو لە خاکی زێددا لە کیس دەچێت، ئایا ئیتر ناشێت جارێکی تر بنەما و بناغەیەکی نوێ بە مرۆڤ ببەخشرێت، بنەما و بناغەیەك کە چییەتی مرۆڤ و هەموو کارەکانی بتوانن، تەنانەت لە سەردەمی ئەتۆمیشدا، بە شێوازێکی نوێ لەوێوە سەوزببن و گەشە بکەن؟

ئاخۆ ئەو بنەما و بناغەیە چییە کە مرۆڤ دەتوانێت بە هۆی ئەوەوە لەسەر رەگی داکوتاو لە خاکی زێددا رابوەستێت. لەوانەیە ئەو وەڵامەی بۆی دەگەڕێین لەبەر دەستمان بێت، لەوانەیە ئەوەندە لێمانەوە نزیك بێت کە نەتوانین بیبینین و زۆر بە سانایی باز بدەین بەسەریدا. چونکە ئەو رێگایەی دەمانگەیەنێتە لای ئەوەی لێمانەوە نزیکە دوور و درێژترین رێگا و لەوێشەوە دژوارترین رێگایە بۆ ئێمەی مرۆڤ. ئەو رێگایە رێگای بیرکردنەوەی تێڕامێنە، بیرکردنەوەی >>>>

تێڕامێن داوای ئەوەمان لێدەکات بە شێوەیەکی یەکلایەنە بە یەك بۆچوونەوە نەنووسێین، یان بۆ ئاستی بیرۆکەیەکی تاك رێچکەیی دانەبەزین. بیرکردنەوەی تێڕامین داوامان لێدەکات پابەند بین بەوەوە کە لە یەکەم نیگادا بە هیچ شێوەیەك رێکناکەوێت (لەگەڵماندا).

با نموونە بێنینەوە: بەرنامەکان، ئامرازەکان و مەکینەکانی تەکنۆلۆژیا کەم تا زۆر بە لای هەموومانەوە زەروورین و نکۆڵییان لێ ناکرێت. گەمژییە ئەگەر بێتو بە شێوەیەکی کوێرانە هێرش بکەینە سەر تەکنۆلۆژیا، هەروەها کورت بینییە گەر بێین و وەکوو کاری شەیتان مەحکوومیان بکەین. ئێمە پشت بەو ئامرازە تەکنیکیانە دەبەستین، ئەم ئامرازانە تەنانەت بەرەو پێشکەوتنی گەورەتریش دنەمان دەدەن و تواناکانمان تاقی دەکەنەوە. بەڵام لە ناکاو و بە بێ ئەوەی بە خۆمان زانیبێت دەبینین بەستراوینەتەوە پێیانەوە و تووشی کۆیلایەتی بووینە.

بەڵام هێشتاش دەکرێ بە شێوازێکی تر مامەڵە بکەین. دەکرێ ئەم ئامرازە تەکنیکیانە بە کار بێنین و لەگەڵ ئەوەشدا بە هۆی بەکار هێنانی دروستەوە تا رادەیەکی بەرچاو ئازادی خۆمان لەم ئامرازانە بپارێزین، بەو مانایەی بشێین لە هەر کاتێکدا دەست بەرداریان بین. ئێمە دەتوانین ئامرازە تەکنیکییەکان وەك ئەوەی دەبێ بەکار بهێنرێن بە کاریبیان بێنین، بەڵام هەروەها دەتوانین وەکوو ئەو شتەی کە کاریگەری لەسەر ناوەوە و توخمی راستەقینەی ئێمە دانانێت وازی لێبێنین. ئێمە دەتوانین جەخت لەسەر سوودی حاشا هەڵنەگری ئامرازە تەکنیکییەکان بکەینەوە، بەڵام لە هەمانکاتدا دەشتوانین ئەو مافەیان لێ بستێنینەوە کە بەسەر ماندا زاڵ ببن و دزە بکەنە ناو سروشتمانەوە و ئاوێتەی سروشتمان بن و لە ناوی بەرن.

بەڵام ئایا ئەم شێوازە لە گوتنی "بەڵێ" و "نەخێر" بە ئامرازە تەکنیکییەکان واناکات پەیوەندی ئێمە بە تەکنۆلۆژیاوە پەیوەندییەکی لێکدژ و نا-تەندروست بێت؟ [نەخیر] بە پێچەوانەوە پەیوەندی ئێمە بە تەکنۆلۆژیاوە دەبێتە پەیوەندییەکی یەکجار ساکار و ئاسوودە. ئێمە لێدەگەڕێین

بۆ لاپەڕەی 13

پاشماوەی بیر کردنەوە

ئەو دیو زەوی، واتە بیباتە فەزا. لە ماوەی کەمتر لە بیست ساڵدا ئەو سەرچاوە زەبەلاحانەی وزە بە هۆی دۆزینەوەی وزەی ئەتۆمییەوە ئاشکرا بوون و لە داهاتوویەکی پێشبینیکراویشدا گەرەنتی دابینکردنی هەموو جۆرە وزەیەك بۆ هەتا هەتایە دەکەن. لە داهاتوویەکی نزیکدا وای لێدێت وەدەستهێنانی وزەی نوێ بە وڵات یان کیشوەرێکی دیاریکراوەوە نابسترێتەوە، وەکوو چۆن ئێستا رێژی و نەوت و دار تەنها لە کۆمەڵێك وڵاتدا هەن. لە داهاتوویەکی پێشبینیکراودا وای لێدێت کە بتوانرێت لە هەر شوێنێکی سەر زەوی وێستگەکی وزەی ئەتۆمی دابمەزرێنرێت.

کەواتە پرسیاری هەستیاری زانست و تەکنۆلۆژیا چیتر ئەوە نییە کە ئاخۆ لە کوێ رێژەی پێویستی سووتەمەنی بدۆزینەوە. بەڵکو پرسیاری هەستیار ئەوەیە کە: ئاخۆ بە چ رێگەیەك دەتوانین رێژەیەکی یەکجار بەرچاو و لەخەیاڵنەهاتووی وزەی ئەتۆمی رام و ئاراستە بکەین، بە شێوەیەك کە مرۆڤایەتی لەو مەترسییە بپارێزین کە لە ناکاو -تەنانەت بە بێ هیچ کردەوەیەکی سەربازیش- ئەم وزە زەبەلاحە بتەقێتەوە، یان لە دەست دەربچێت و هەموو شتێك لە ناو بەرێت.

گەر بێتو رامکردنی وزەی ئەتۆمی سەرکەوتوو بێت، کە واش دەبێت، ئەوە قۆناغێکی تەواو نوێ لە پێشکەوتنی تەکنۆلۆژیك دەستپێدەکات. ئەوەی ئێستا وەکوو تەکنۆلۆژیای فیلم و تەلەفزیۆن و گواستنەوە، بە تایبەتیش گواستنەوە ئاسمانی و تەکنۆلۆژیای هەواڵ گواستنەوە و تەکنۆلۆژیای پزیشکی و خۆراك دەیناسین تەنها دەستپێکێکی زۆر سەرەتایی ئەم تەکنۆلۆژیایەیە. کەس ناتوانێت ئەو گۆرانانە پێشبینییان بکات کە بەرێوەن. بگرە پێشڤەچوونی تەکنۆلۆژیا تا دێت خێراتر دەبێت و بە هیچ شێوەیەکیش ناکرێت بوەستێنرێت. هێزەکانی تەکنۆلۆژیا لە هەموو پانتاییەکانی بوونیدا دالدەی مرۆڤ دەدەن و سنوورەکانی لێ بەرتەسك دەکەنەوە. ئەم هێزانە لە هەموو شوێنێکدا و سات بە سات لە فۆرمی هەندێك کەرەستە و مەکینە یان هەر شتێکی تردا بانگهێشتی مرۆڤ دەکەن، دەیبەستنەوە و پەلکێشی دەکەن و خۆیان بەسەر مرۆڤدا دەسەپێنن >>>>

-مرۆڤ ئەم هێزانەی دروست نەکردووە، هەر بۆیەش ئیرادە و ویستی مرۆڤیان تێپەڕاندووە و خێراتر لە توانایی بڕیاردانی ئەو گەشەیان کردووە.

تواناییەکانی تەکنۆلۆژیا بە خێراترین شێواز ناو دەردەکەن و بە شێوەیەکی بەربڵاویش ستایش دەکرێن، ئەمەش تایبەتمەندییەکی جیهانی نوێی تەکنۆلۆژیایە. هەربۆیەش هەموو کەسێك دەتوانێت لە گۆڤارێکی وێنەیی رێك و پێکدا ئەو شتەی لەم وتەیەدا لەسەر تەکنۆلۆژیا دەگوترێت بخوێنێتەوە، یانیش لە رادیۆ گوێی لێبێت. بەڵام بیستن و خوێندنەوە، واتە بەدیکردنی بابەت شتێکە و تێگەیشتن لەوەی بیستوومانە و خوێندوومانەوە، واتە قووڵبوونەوە لێی، شتێکی ترە.

بۆ جارێکی تریش کۆبوونەوەی نێودەوڵەتی براوەکانی خەڵاتی نۆبڵ لە هاوینی ئەمساڵدا (1955) لە لینداوو بەرێوەچوو. لەم کۆبوونەوەیەدا کیمیازانی ئەمریکی ستانلی ئەم قسەیەی پێیە بۆ کردن: "کاتی ئەوە نزیك بووەتەوە کە ژیان بخرێتە ناو دەستی ئەو کیمیازانانەوە کە توانایی ئەوەیان هەیە بە ویستی خۆیان هەموو جەوهەرە زیندووەکان لێکبدەن و لێکیان جیا بکەنەوە و بیانگۆڕن." ئێمە ئەم رستەیە بە رستەیەکی گرنگ دەزانین، بگرە بە بێئەوەی بیری لێبکەینەوە سەرسامیش دەبین بەو جەربەزەیەی لە توێژینەوەی زانستیدا هەیە. ئێمە بە بەردەوامی بیر لەوە دەکەینەوە کەوا هێرشێك بە هۆی کەرستە تەکنۆلۆژییەکانەوە بۆ سەر زەوی رێك دەخرێت، کە تەقینەوەی بۆمبی هیدرۆژێنی لە چاو ئەو هیچ نییە. چونکە ئەگەر بۆمبی هیدرۆژێنیش نەتەقێتەوە و ژیانی مرۆڤ لەسەر زەوی پارێزراو بێت، هێشتاش گۆڕانیکی سەیر و سەمەرە لە جیهاندا بە سەرمانەوە لە روودان دایە.

بەڵام بەم حاڵەشەوە ئەوەی بەراستی سەیر و سەمەرەیە ئەوە نییە کە جیهان خەریکە دەبێتە جیهانێکی تەواو تەکنیکی. بەڵکو زۆر لەمە سەیر و سەمەرەتر نا-ئامادەبوونی ئێمەیە بۆ ئەم گۆڕانانە، هەروەها بێتواناییمان لە ئاست رووبەڕووبوونەوەی تێرامێنانە لەگەڵ ئەوەدا کە خەریکە لەم سەردەمەدا سەرهەڵبدات.

هیچ مرۆڤێك چ وەکوو تاك و چ وەکوو

بۆ لاپەڕەی 12

وتارێك لەمەڕ بیركردنەوەی
(پەیامی یادكردنەوە)

بەشی دووەم و كۆتایی

مارتن هایدگەر
وەرگێڕانی لە ئینگلیسییەوە: ڕێبوار قارەمانی

زیاتر لەگەڵ بیركردنەوەدا دەڕۆین و دەپرسین: كەوابێت ئایا دەشێت چاوەڕێی ئەوە بین كە هێشتاش مرۆڤ و كاری مرۆڤ لە ناو خاكی بە پیتی زێد و زادگەیدا سەوز بێت و بەرەو ئەپیر، واتە بەرەو ئاسمانە دوورەدەستەكان و هەرێمی روح، بەرزبێتەوە، یان نا، ئیتر هەموو شتەكان دەكەونە چنگی پلاندانان و حیسابكردن و ڕێكخستن و ئۆتۆماسیۆن؟

گەربێتو بە وردی بیر لەوە بكەینە كە ئەم مەراسیمە بە بیركردنەوەمانی دەبەخشێت، ئەوە دەبێ لە دەستدانی "وەستان لەسەر رەگی داكوتراو لە ناو خاكی زێد"یش ببینین، كە بە هۆیەوە سەردەمی ئێمە تووشی مەترسی بووە. ئینجا لەوێشەوە دەپرسین: ئەوە چییە كە لەم سەردەمەی ئێمەدا روودەدات؟ تایبەتمەندی ئەم سەردەمەی ئێمە چییە؟

ئەم سەردەمە نوێیە وا خەریكە دەست پێدەكات و بەم دواییەش ناوی سەردەمی ئەتۆمییان لێناوە. زەقترین نیشانەی ئەم سەردەمەش بۆمبی ئەتۆمییە. بەڵام بۆمبی ئەتۆمی تەنها نیشانەیە بۆ شتێكی ئاشكرا. چونكە هەر زوو زانرا كە دەكرێ وزەی ئەتۆمی بۆ ئامانجی ئاشتیخوازانەش بەكار بهێنرێت. فیزیازانە ئەتۆمییەكان لە هەموو لایەكەوە سەرقاڵی دانانی پلانی بەرفراوانن بۆ ئەوەی سوودە ئاشتیخوازەكانی وزەی ئەتۆمی بخەنەگەڕ. كۆمپانیا پیشەسازییە زەبەلاحەكانی وڵاتانی پێشەنگ و بەر لە هەموشیان ئەوانەی وڵاتی ئینگلیز، پەییان بەوە بردووە كە دەكرێ گەشە بە وزەی ئەتۆمی بدرێت و بكرێت بە بازرگانییەكی یەكجار بەرفراوان. لە ڕێگە ئەم بازرگانییەوەشەوە سەردەمێكی نوێ لە بەختەوەری وێنادەكرێت. هەڵبەت زانستی ئەتۆمیش دەستەوەستان نەوەستاوە. ئەم زانستەش لە لایەن خۆیەوە ئەم سەردەمە نوێیەی بەختەوەری رادەگەیەنێت. هەر بۆیەش هەژدە براوەی خەڵاتی نوبڵ لە مانگی جولای ئەمساڵ >>>>

لە"لەیك كۆنستاس" لە بەیاننامەیەكدا رادەگەیەنن كە "زانست (مەبەستیان زانستی سروشتی مۆدێرنە) ڕێگەیەكە بەرەو ژیانێكی بەختەوەرتر بۆ مرۆڤ".

مانای ئەم رستەیە چییە؟ ئایا ئەم رستەیە لە بیركردنەوەیەكی قووڵەوە سەرچاوەی گرتووە؟ ئایا [ئەم رستەیە] هەرگیز بیری لە مانای سەردەمی ئەتۆمی كردووەتەوە؟ نەخێر! ئەگەر بێتو بەم رستەیەی زانست رازی بین و پاڵی لێبدەینەوە، ئەوە ئەوەندەی مومكین بێت لە بینێكی بیریارانە سەبارەت بە سەردەمی خۆمان دووركەوتووینەتەوە. لەبەرچی؟ لەبەر ئەوەی رازی بوون بەم رستەیە واتە لە بیرمان چووە قووڵ بینەوە. لەبەر ئەوەی لە بیرمان چووە پرسیار بكەین "ئایا ئەو بنەمایە چییە كە توانای ئەوەی بە تەكنۆلۆژیا داوە كە وزەی نوێ لە سروشتدا بدۆزێتەوە و بەری بداتەوە". هۆی ئەمە بۆ ئەو گۆڕانە ریشەییە دەگەڕێتەوە كە لە چەمكە بنەڕەتییەكاندا روویداوە، ئەم گۆڕانەش لە ماوەی چەندین سەدەی رابردوودا بە بەردەوامی هەبووە و بە هۆیەوە مرۆڤ خراوەتە ناو جیهانێكی جیاوازەوە. ئەم گۆڕانە رادیكاڵەی تێڕوانین لە فەلسەفەی مۆدێرن دەكەوێتەوە. لەوێشەوە پەیوەندییەكی تەواو نوێی مرۆڤ بە جیهان و شوێنی مرۆڤ لە جیهاندا سەرهەڵدەدات. جیهان وەكوو ئامانجێكی بەردەست لە هەمبەر هێرشەكانی بیركردنەوەی حیسابكارانەدا دەردەكەوێت، پێناچێت شتێك هەبێت بتوانێت لە بەرامبەر ئەو هێرشانەدا خۆڕاگری بكات. سروشت دەبێت بە وێستگەیەكی زەبەلاحی سووتەمەنی و سەرچاوەی وزە بۆ تەكنۆلۆژیا و پیشەسازی مۆدێرن. ئەم پەیوەندییە [نوێیە]ی مرۆڤ بە جیهانەوە كە لە بنەمادا پەیوەندییەكی تەكنیكییە، بۆ یەكەمجار لە سەدەی حەڤدەیەمدا و تەنها لە ئەوروپاش پەرەی سەند. ئەم جۆرە پەیوەندییە بۆ ماوەیەكی دوور و درێژ لە كیشوەرەكانی تر نەناسراو بوو، هەروەها ئەم جۆرە لە پەیوەندی لە لای سەردەم و قۆناغە مێژووییەكانی پێشووتریش نامۆ بووە.

پەیوەندی مرۆڤ بە بوو(موجود)ەوە لە لایەن ئەو هێزەوە دیاریدەكرێت لە ناو تەكنۆلۆژیادا پەنهانە. ئەم هێزە حوكمی هەموو جیهان دەكات. مرۆڤ ئیتر دەستی كردووە بەوەی پێشكەوتنەكانی خۆی بەرێتە

بۆ لاپەڕەی 11

پاشماوەی ڕاگەیەندراوی هاوبەش

لەو ساڵانەی دواییدا یاسای لەمەڕ قەدەغە کردنی زمانی کوردی وەلاندرا. حکومەتی ئێستای تورکیە تلویزیۆنی بە زمانی کوردی وەکار خست لە هێندێک زانکۆ بەشی کوردی دامەزراند. سەرەڕای ئە هەنگاوانەش، لە بواری فەرمی بوونی خوێندن بە زمانی کوردی لە قوتابخانەکان هیچ گۆڕانکاری ڕیفۆرمێک جێبەجێ نەکرا. مادەکانی یاسای بنەڕەتی پێشوو کە پێش بەو کارە دەگرن هەر لە جێی خۆیان ماون. ئێستا کە پرسی گۆڕانکاری لە یاسادا وەک ڕۆژەڤ لەبەر دەستدایە، گرینگی ئەو پرسانە زۆرتر هەست پێدەکرێ.

تورکیە هەتا ئێستا گەلێک ڕێکەوتننامەی نێودەوڵەتی لە بواری پەروەردە بە زمانی زگماکی و مافی منداڵان واژۆ کردوە. جێگای داخە کە بەهۆی سیاسەتی خۆی لەمەڕ تواندنەوەی گەلانی دیکە هێندێک خال و مادەکانی لەو بوارەدا واژۆ نەکردوە و ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کە بە بۆچوونی ئەو دەوڵەتە، قەبووڵ کردنی ئەو خاڵانە دەتوانێ ڕێگا خۆشکەری پەروەدە بە زمانی کوردی بێ.

تورکیە بەرئەندامی یەکێتی ئوروپایە و وتووێژەکان بۆئەندامەتی بەردەوامە. دەوڵەتیک کە خۆی لە ئوروپا نزیک کردۆتەوە و دەیهەوێ ببێ بە بەشیک لە ئوروپا، کەچی بە داخەوە ئەویش پەروەردە بە زمانی زگماکی بە دژی یەکێتی و یەک پارچەیی وڵات دزانن. بە ڕاستی مرۆڤ لەو سەردەمەدا و لە سەدەی بیست و یەکەمدا سەری لە سیاسەت و عەقلییەتی تورکیە سووڕ دەمێنێ. ئێمە لە یەکێتی ئوروپا داوادەکەین بە شێوەیەکی جیدی و لێبڕاوانە لەسەر پرسی پەروەردە بە زمانی کوردی پێداگری بکا.

لە ئوروپا و گەلێک وڵاتی دیکە، دەوڵەت بەرچاو دەکەون کە تێیاندا چەند زماننی فەرمی هەیە و لە قوتابخانەکاندا وەک وانە دەگوترێنەوە. لە وڵاتانی وەک کانادا، سویس، ئیسپانیا، هیندوستان، ئێراق، رووسیە و گەلێک وڵاتی دیکە چەندین زمانی ڕەسمی و زمانی پەروەردە هەیە.

لە دوای دامەزراندنی کۆماری تورکیە هەتا ئێستا، کورد بێ پسانەوە پاریزگاری لە مافی نەتەوایەتی زمانی خۆی کردوە و لە هەمووو ئیمکان و دەرفەتێک کەڵکی وەرگرتوە بۆ ئەوەی زمانی خۆی >>>>

بەکار بێنێ و پەرەی پێ بدا.

شک لەوەدا نییە کە بۆ خەباتی کولتووری و ئەدەبی پێویستیمان بە پەروەردە کردن بە زمانی زگماکی و دەزگای زمانەوانی پاراستنی زمان هەیە. ئێمە دەبێ ئەوەمان لەبەرچاو بێ کە لە سەردەمی ئێمەدا ئەگەر دەوڵەت و دەزگاکانی پەروەردەیی مافی ئەو زمانانە نەپارێزن هیچ زمانێک ناتوانی لە بەرانبەر شەپۆلی زمانی دیکەدا بۆ ماوەیەکی دوور و درێژ خۆ بپارێزێ. بۆیە ئێمەی کورد دەبێ لەسەر داخوازی خۆمان پێ داگرین و دەوڵەت ناچار بکەین کە مافی پەروەردەیی بە زمانی زگماکی قەبووڵ بکا.

بۆ وەدەست هێنانی مافی پەوروەردەیی بە زمانی زگماکی پێویستیمان بە پشتگیری و خەباتێکی لێبڕاوانەی هەمەلایەنە لە دەرەوە و ناوەخۆی وڵات هەیە. دەبێ هەموو ڕێکخستنەکانی نەتەوەیی و دێمۆکراسیخواز و کولتووری کورد بە خەبات و هەوڵدان و چالاکی جۆراجۆر ئەو خەباتە بەهێزتر و دەوڵەمەندتر بکەن.

فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە سوید
کۆمەڵەی نووسەرانی کورد لە سوید
پەرتوکخانەی کوردی لەستۆکهۆڵم
2011-09-08

پاشماوەی جارنامە

ئاشتخواز و لایەنگری پێکەوە ژیانی ئاشتی خوازانەیە، بە ورد بوونەوەیەک لە سیاسەتی دەسەڵاتی ناوەندی بەرانبەر بە کورد بۆمان دەردەکەوێ کە ئەو دەسەڵاتەش بە نەگەڕاندنەوەی ناوچە دابڕاوکان و هێنانی هەزاران بنەماڵەی عەرەب بۆ ئەو مەڵبەندانە، هەر سیاسەتی ڕێژیمەکانی پێشتر ڕەچاو دەکا و هەوڵ دەدا دێمۆگرافی ئەو ناوچانە بگۆڕێ. بە کورتی دەتوانین بڵێین کە هێشتا داهاتووی کورد وەک گەورەترین نەتەوەی بێ وڵات لە جیهاندا زۆر ڕوون نییە.

ئەو پەسیارە کە پارێزەران و لایەنگرانی جاڕی گەردونی مافی مرۆڤ تا کەنگێ لە ئاست ئەو هەمووە زوڵم و زۆرییەی کە دەرحەق بەکورد دەکرێ بێ دەنگ دەمێننەوە، تا ئێستا بێ وڵام ماوەتەوە. هەر بۆیە کورد ئێستاش حەقی خۆیەتی کە بڵێ، تەنیا شاخ و بەندەنەکانی کوردستان دۆست و پشتیوانمانن.

پاشماوەی جاڕی گەردونی

گەرچی لەو ساڵانەی دواییدا ئەو زەبروزەنگە لەسەر کورد کەم کراوەتەوە و کورد بۆی هەیە بەزمانی زگماکی خۆی قسە بکا و تلویزیۆنیش بەزمانی کوردی دامەزراوە، بەڵام تائێستا یاسای بنەڕەتی ئەو وڵاتە لەمەڕ پرسی کورد ئاڵوگۆڕی بەسەردا نەهاتوە. هەربۆیە ناکرێ زۆر دڵ بەو هەنگاوانە خۆش بکەین و پێمان وابێ مەترسییەکان لەسەر ڕێگای بە ئامانج گەیشتنی کورد کۆتاییان پێهاتوە.

کورد لە وڵاتی سورییە بە درێژایی تەمەنی خۆی لەو وڵاتەدا بە نالەبارترین شێوە هەڵسوکەوتی دەگەڵ کراوە. دەسەڵاتدارانی ئەو وڵاتە نەک تەنیا بەشێوەیەکی بێبەزەییانە بەرێگای کۆچی زۆرەملی بە گوندنشینەکانی کوردستان و نیشتەجێ کردنی عەرەبەکان لەو گوندانەدا دێمۆگرافی ئەو بەشە لە کوردستانیان گۆڕیوە و ناوچە کورد نشینەکانیان لێک دابڕیوە، بەڵکو مافی هاووڵاتی بوونیشیان لە کورد ئەستاندۆتەوە و ئازادیخوازانی کورد بە شێوەیەکی بێبەزەییانە سەرکوت دەکرێن.

ئەگەر بە مێژووی کورد لە باشووری کوردستاندا بچینەوە بە ڕوونی بۆمان دەردەکەوێ کە هەر دوابەدوای لکاندنی ئەو بەشەی کوردستان بە ئێراقەوە نەتەوەی کورد لەو بەشەی کوردستان کەوتۆتە بەر دڕندانەترین هێرشی دەسەڵاتدارانی ئەو وڵاتە. بە دەیان جار لە ناوچە جۆراجۆرەکان قەڵاچۆ کراوە، بە هەزاران گوندی وێران کراوە، بە بەرچاوی کۆمەڵگای جیهانێوە چەکی کۆمەڵکوژی کیمیایی لە دژی بەکار هێندراوەو و سەرباقی هەموو ئەوانەش سەدان هەزار کەسی ئەنفاڵ کراوە و بە دەیان هەزار کەسیشی لە چاڵەڕەشەکانی دەسەڵاتدارانی سەرەڕۆی یەک لە دوای یەکی ئێراقدا لە ژێر ئەشکەنجە و ئازار گیانیان لەدەست داوە. بەو حاڵەش ئێستا کە لە سایەی ئەو خەباتە خوێناوییەوە، پاش ڕووخانی رێژیمی بەعس کورد بە بەشێکی زۆر کەم لە مافەکانی خۆی گەیشتوە و هەر بەو دەستکەوتە کەمەشەوە بە کۆمەڵگای جیهانی نیشان داوە کە نەتەوەیەکی بۆ لاپەڕەی 9

جینایەتێکی دیکە دەرحەق بە کورد

بە گوێرەی هەواڵی هەواڵنێرەکان ڕۆژی پێنجشەمە ڕێکەوتی 2011-12-28 فرۆکە شەڕکەرەکانی ئەرتەشی تورکییە هێرشیان کردۆتە سەر ناوچەکانی سەرسنووری باکوری کورستان لە دەوەری شرناخ و لە ئاکامی ئەو هێرشەدا پەنجا کەس بوونەتە قوربانی و گیانیان لەدەست داوە.

بەگوێرەی ئەو هەواڵانەی کە لە دەزگاکانی ڕاگەیاندنەوە بڵاو کراونەتەوە ئەو خەڵکەی کە کەوتوونەتە بەر ئەو هێرشە سامناکە خەڵکی هەژار و لێقەوماوی ئەو سنوورانەن کە بۆ وەدەست هێنانی بژێوی ماڵ و منداڵی خۆیان لەو ناوچە شاخاویانەدا بەشێوەی قاچاخ تیجارەتی کەلوپەلی خواردن دەکەن و بەو جۆرە ژیانی نەمرنەژی خۆیان درێژە پێ دەدەن.

ئەو کارەساتە سامناکە کە پەردە لەسەر دیمەنی پڕ لە دوژمنکاری رێژیمی تورکییە بەرانبەر بە نەتەوەی کورد وەلا دەنێ. لە حاڵێکدا ڕوو دەدا کە بە ڕواڵەت دەسەڵاتدارانی ئەو وڵاتە باس لە چارەسەری پرسی کورد بە ڕێگای ئاشتیخوازانەدا دەکەن.

دەسەڵاتدارانی تورکییە بۆ خۆشیان باش دەزانن کە بەدرێژایی مێژوو، بە هۆی سیاسەتی نالەباری ئابووری ئەو وڵاتە، خەڵکی هەژار و بێ دەرەتانی ئەو ناوچە شاخاویانە بژێوی ماڵ و منداڵی خۆیان تەنیا لە ڕێگای ئەو شێوە بازەرگانیەوە دابین کردوە و گیانی خۆیان خستۆتە مەترسییەوە. هەر بۆیە ئەو جینایەتە هیچ پاساوێکی بۆ ناکرێ

فیدراسیۆنی کومەڵە کوردستانییەکان لە وڵاتی سوید ئەو کارەساتە خوێناوییە بەتوندی شەرمەزار دەکاو لە هەمان کاتیشدا داوا لە کۆمەڵگای نێونەتەوەیی و هەموو ڕیکخراوە مرۆڤ دۆستەکان دەکا لەوە زیادتر لە ئاست ئەو جینایەتانە بێدەنگ نەبن.

فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە سوید

2011-12-29

پاشماوەی جاڕی گەردونی

بوارێکدا داکۆکی لە مافی مرۆڤ دەکا. هەر لەو کۆبوونەوەیەدا باس لەوە کرا کە ئەم ڕاگەیەنراوە دەبێ لە جیهاندا بەڵاو بکرێتەوەو ببێتە بنەمایەک بۆ ئەوەی کەس و لایەنێک دەست درێژی نەکەنە سەر خەڵکانی تر یان بە جۆرێک مرۆڤ ببێتە کەرەستەی دەستی کەسانی تر. ئەم جاڕنامەی مافی مرۆڤە وەرگێڕاوەتەوە سەر ٣٦٠ زمانی جیهان و ڕکۆردی ئەوەی شکاندووە کە یەکەم بەیانیەیە کە لە جیهاندا وەرگێڕاوەتە سەر ئەو هەموو زمانانە. ئەم جاڕنامەیە لە ٣٠ خاڵ پێکهاتووە.

ئەگەرچی بەشی زۆری وڵاتانی جیهان ئەم جاڕنامەیان واژۆ کردوە، بەڵام ئێستاش زۆرن ئەو وڵاتانەی کە تاکوو ئێستا، کە کۆمەڵگای جیهانی پێی ناوەتە سەدەی بیستویەکەمەوە نەتەنیا بە کردەوە ناوەرۆکی ئەو جاڕنامەیان جێبەجێ نەکردوە، بەڵکو بەتوندی و بە شێوەیەکی سامناک پێشلی دەکەن. بێگومان شیکردنەوەیەکی زانستیانە لەسەر چۆنیەتی پێشێل کردنی مافی مرۆڤ لە هەموو ئەو وڵاتانەدا لە وتارێکی کورتی ڕۆژنامەوانیدا جێگای نابێتەوە و جیا لەوەش لە مەبەستی سەرەکی باسەکە دوورمان دەخاتەوە. هەربۆیە ئێمە باسەکەمان لە چوارچێوەی ئەو وڵاتانەدا دێنینە گۆڕێ کە بە شێوەیەکی دوور لە دادوەری کوردستانیان بەسەردا دابەش کراوە.

پێشێل کردنی مافی مرۆف لە ئێران، وڵاتێک کە ئەو جاڕنامەیەی واژۆ کردوە مێژوویەکی پڕ لە کارەساتی هەیە. هەر لە سەردەمی ئیمپڕاتۆری سەفەوییەکانڕا بگرە تا دەگاتە دەردەمی بنەماڵەی پەهلەوی و تەنانەت سەردەمی ئێستاشدا مافی مرۆڤ نەک تەنیا بەرانبەر بە تاک، بەڵکوو بەرانبەر بە نەتەوەکانی ناو ئەم وڵاتە بە نالەبارترین شێوە بە بەرچاوی کۆمەڵگای نێونەتەوەییەوە پێشێل دەکرێ. ئەگەر ڕەزاشا بە پەیرەوی کردن لە بیری فاشیستی هەوڵی ئەوەی دەدا بەرێگای تواندنەوەی نەتەوەکانی نیشتەجێ لەو وڵاتەدا هەستی نەتەوەیی بنەبڕ بکا و بۆ ئەو مەبەستەش زمانی فارسی کردە زمانی فەرمی >>>

ئەمڕۆکە کۆماری ئیسلامی ئێران دەیهەوێ بە دامەزراندنی ئیمپراتورێکی جیهانی ئیسلامی لەسەر شێوازی مەزهەبی شیعە هەموو بیر و بۆچونەکانی پێشکەوتنخوازانە بەربەست بکا. لەو بوارەدا دەتوانین ڕاشکاوانە بڵێین ئێستا ئێران بۆتە بەندیخانەیەکی گەورە بۆ ئازادیخوازان. ئەگەر ئەو ڕێژیمە هەر لە سەرەتای هاتنە سەرکارێوە نەتەوەی کوردی بە تاوانی داخوازی مافی نەتەوایەتی و مافی دیاری کردنی چارەنووسی خۆی بە شێوەیەکی جینایەتکارانە سەرکوت قەڵاچۆ کرد، ئێستا ڕۆژ نییە کە ڕووناکبیران و چالاکانی بواری مافی مرۆڤ نەکەونە بەر هێرش و پەلاماری هێزەکانی ئەو ڕێژیمە و لە ناو بەندیخانەکاندا بە توندترین شێوە ئازار و ئەشکەنجە نەدرێن و تەنانەت ڕێژەیەکی بەرچاویان ئێعدام نەکرێن.

کاتێک سەیری لاپەڕەکانی مێژووی نەتەوەی کورد لە وڵاتی تورکییەدا دەکەین، دەبینین ئەگەر پێش ڕووخانی ئیمپراتۆری عوسمانی کورد بە شێوازی جۆراجۆر دەچەوساوە و داگیرکەری عوسمانی بەنێوی خەلیفە و نوێنەری پێغەمبەر خۆی بەسەدا سەپاندبوون، دوای ڕۆخانی ئەو ئیمپراتورییە و هاتنە سەرکاری ئەتاتورک و دروست کردنی بەڕواڵەت تورکییەی مۆدێرن، کورد دەگەڵ ڕەشترین ڕۆژەکانی مێژووی خۆی بەرەوڕوو بۆوە. ئەتاتورک بە بەرز کردنەوەی دروشمی تورکییە وڵاتی تورکانە، حاشای لە بوونی نەتەوەی کورد لەو وڵاتەدا کرد و بۆ سەقامگیر کردنی سیاسەتی شۆڤینیستی خۆی پەنای بۆ هەموو جینایەتێک برد. بەهەزاران بنەماڵەی کوردی لە زێد و نیشتمانی خۆی دەر کرد و بەزۆری ڕەوانەی ناوچە تورک نشینەکانی کردن. ئاخاڤتنی بەزمانی کوردی قەدەغە کرد و کوردی بە تورکی چیا ناودێر کرد. هەر بەوەندەش ڕانەوەستا و لە نێوان ساڵەکانی 1937ـ1938 دا بۆ سەرکوتی ئاخادیخوازان و بزوتنەوەی شێخ سەعید کارەساتی ئەوەندە سامناکی لە دێرسیم خوڵقاند کە بۆ هەتاهەتیە وەک پەڵەیەکی ڕەش بە ناوچاوانی ئەو داگیرکەرانەوە دەمێنێتەوە. بۆ لاپەڕەی 8

جاڕنامەی مافی مرۆڤ و کورد

حەمید تەیموری

پرسی مافی مرۆڤ بە پێی ڕەوتی مێژوو بەرەوپێش چووەو بێ پسانەوە و ڕۆژ دەگەڵ ڕۆژ گرنگی پێی دەدرێ. هەر لە سەردەمی شارستانییەتی دێرینی یۆنان و ڕۆم لە ڕۆژهەڵاتەوە بگرە تاکوو سەردەمی ڕۆشنبیری و لیبرالیزمی وڵاتانی ڕۆژئاوا و دامەزرانی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و باقی ڕێکخراوەکانی پارێزەری مافی مرۆڤ خەبات بۆ چارەسەری ئەو پرسە درێژەی پێ دراوە. پێداچوونەوەیەک بە لاپەڕەکانی مێژوو، ئەدەبیات و بەسەرهاتی ئەو نووسەرانەی کە لە سەر مافی مرۆڤ شتیان نووسیووەو نرخیان بۆ مرۆڤایەتی داناوە بەرهەڵەستی زڵم و نادادپەروەری و تۆقاندن بوونەتەوە، ئەو ڕاستییەمان زۆرتر بۆ روون دەکاتەوە. دیارە بنەمای بیرۆکەی مافی مرۆڤ لە لایەن جان لۆک (John Lock) فیلسۆفی ئینگلیسیەوە داڕێژراوە و ساڵی ١٦٩٠ لە کتێبێکی بە ناوی "تاقی کردنەوە لە سەر تێگەیشتنی مرۆڤ" Essay concerning human under straning" بەڵاوی کردەوە. لە کتێبەکەیدا باس " لە سەر بزوتنەوە فیکرییەکانی پێشوو لە سەر ئینسان و بەرپرسایەتی، ئازادی و مافەکانی مۆڵکدارەتی، باسێکی کورت دادەمەزرێ کە لەسەر بیری رووناکبیران، کاریگەر دەبێ". ئەمەش پوختەیەک لە لە کتێبەکەی جان لۆک لە سێ خاڵدا:

- یاسا خۆکردەکان بە هۆی هۆشەوە لە ئەزمونی هەستەکانماندا، دەناسرێن و بێ جیاوازی ڕەگەز، ئایین یان ڕەنگ گشت هۆشمەندێک >>>> دەتوانێ بگەڕێتەوە بۆ ئەم یاسایانە، واتا ئەم یاسایانە خۆ بە خۆ ئازادی بە مرۆڤ دەبەخشن.

- چوونکە گشت بوونەوەرێک، دەسکردی خوایە، مرۆڤ ناتوانێ، ببێتە مڵکی کەسێکی تر. هەر بۆیە کوێلەیی ناڕەوایە و کەس مافی خۆکوشتنی نییە. گیان دەسکردی خوایە، بە ڕاسپاردە بە ئێمەدراوە. بێجگە لەو کەسێکی تر مافی وەرگرتنەوەی ئەم ئەمانەتەی نییە.

- هەر کەسە بۆ پاراستنی ژیان و ئازادی لەگەڵ کەسانی دیکە لە ئەرک و ماف دا یەکسانە. واتا بەرامبەر بە خوا و یاساکانی سروشت، وەک یەکن. جیهان بە کۆمەڵگای مرۆڤ بەخشراوە، مڵکی هەموو مرۆڤە. ئەو دەتوانێ بە تێکۆشانی خۆی بەشێک لەم مڵکە، بگۆڕێ و زانستی خۆی بخاتە سەری و بیانکاتە مڵکی خۆی. بەم شێوە شتومەک دەبێتە دوا مڵکیەتیی مرۆڤ. کرێکار لە کارگە دوور بخرێتەوە، نەک هەر لە شتی خۆی بێ بەش دەکرێ بەڵکو لە خۆشی کە خاوەنی خۆیەتی، بێ بەش دەکرێ.

جاڕنامەی مافی مرۆڤ لە ١٠ی دیسامبری ساڵی ١٩٤٨ پێکەوە لەگەڵ بڕیارنامەی ٢١٧ لە لایەن کۆبوونەوەی گشتی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانەوە پەسەند کرا. لە کۆی ٥٦ وڵاتی ئەندامی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان بە ٤٨ دەنگی ئەرێنی و ٨ دەنگی بێ لایەن و بە بێ دەنگی نەرێنی، لە لایەن دەوڵەتانی ئەندام پەسەند کرا. ئەم بڕیارە لە هەموو بۆ لاپەڕەی 7

دەقی وتاری سکرتێری فیدراسیۆن لە بیرەوەری نۆزدەهەمین ساڵڕۆژی تیرۆری شەهید دوکتۆر سادق شەرەفکەندیدا.

بەڕێزان : کۆمیتەی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
میوانە بەڕێزەکان ، ئامادەبوانی خۆشەویست

بەدرێژایی مێژوو کورد لەلایەن دوژمنانەوە دووچاری تیرۆری هزری و بەدەنی بووە و بەپێچەوانەشەوە هیچ شۆڕشێکی کورد پەنای بۆ ئەو دیاردە دزێوە نەبردووە و هیچ کاتێکیش بڕوای بەتوند و تیژی نەبووە، هەرکاتێکیش دوژمنان بەنیازی لەناوبردنی گەلەکەمان و وێرانکردنی کوردستان شەڕی پێ فرۆشتبین، ئەوە ناچاربووینە کە بەدڵ و گیان بەرگری لەخاك و نەتەوەکەمان بکەین و شانازیشی پێوە دەکەین.
بەڕێزان : ١٩ ساڵ بەر لەئەمڕۆ سەرکردەیەکی کورد و سکرتێری گشتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران شەهید دکتۆر سادقی شەرەفکەندی وهاوڕێکانی بەدەستی دوژمنانی گەلەکەمان تیرۆر کرا، ئەوان وایان دەزانی بە تیرۆرکردنی ئەو سەرکردانە کۆتایی بەشۆڕشەکانی کورد دەهێنن، بەڵام بەپێچەوانەوە وورەی کورد بەهێزتر بووە و زیاتر لەسەر مافەکانی خۆی سوور بووە، جا هەر بەم بۆنەیەوە سەرەڕای نیگەرانیمان ئەوە بەتوندی ئەو کردەوە ڕیسوا و شەرمەزار دەکەین.
بەڕێزان: ئەمڕۆ کوردستان بە بارودۆخ و هەلومەرجێکی زۆر دژوار و ناسکدا تێدەپەڕێ، ئەوەتا ڕۆژ نییە تۆپخانەکانی ئێران و فڕۆکەکانی تورکیا باشووری کوردستان تۆپ باران نەکەن، لەباکووردا هەر ڕۆژەی بەبیانویەک دەیانەوێت گەلەکەمان لەمافەکانی بێبەش بکەن، هەر لێرەشدا پشتگیریەکی تەواوی کوردەکانی ڕۆژئاوای کوردستان دەکەین بۆ وەدی هێنانی مافەکانیان.
<<<<<

ئێمە وەک فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانیەکان هەمیشە بە بیرێکی نەتەوەییانە هەڵوێستی خۆمان بەرامبەر بە گۆڕانکاریەکانی کوردستان دەربڕیوە و هەردەم لەگەڵ ماف و داخوازیەکانی گەلەکەمانین لەهەر چوارپارچەی کوردستان.
دووبارە بەناوی فیدراسیۆنەوە تیرۆر بەهەموو شێوازێکیەوە شەرمەزار دەکەین و پشتیوانی خۆشمان بۆ گەلەکەمان لەڕۆژهەڵاتی کوردستان دەردەبڕین.
نەمری بۆ شەهیدانی کورد وکوردستان
بژی کورد ، بژی کوردستان
فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانیەکان
سوید
2011-09-17

پرسەنامە

بەڕیز سەرۆکی هەرێمی کوردستان
بەڕێزان بنەماڵەی سەرکردەی نەمر مستەفا بارزانی

لە ڕیگای ڕاگەیەندراوی مەکتەبی سیاسی پارتی دێموکراتی کوردستان ئاگادار بووینەوە کە بەداخێکی گرانەوە ڕێکەوتی 2011-07-27 حمایڵ خان هاوسەری سەرکردەی مەزنی گەلەکەمان مستەفا بارزانی و دایکی بەڕێز سەرۆکی هەرێمی کوردستان ڕێزدار مەسعود بارزانی کۆچی دوایی کردوە. لە هیچ کەس شاراوە نییە کە ئەو دایکە خۆشەویستە و شێرە ژنە بوێرە بەدرێژایی تەمەنی پڕ لە خەباتی خۆی دەگەڵ ئێش و ئازاری نەتەوەکەی ژیاوە و بەشداری هەموو تاڵی و سوێرەکانی ڕۆژانی سەختی خەباتی شاخ و پێشمەرگایەتی و یاری وەفاداری بارزانی نەمر بوە.
بەم بۆنەوە فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانیەکان لە ناخی دڵەوە پرسەو سەرەخۆشی خۆی پێشکەش بە ئێوەی بەڕێز و هەموو ئەویندارانی بارزانی نەمر دەکا. هیوادارین جێگای بەهەشتی بەرین بێ.

فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانیەکان ــ سوید
2011-07-27

پەیامی فیدراسیۆن بە بۆنەی ساڵوەگەڕی رۆژی شەهید بوونی دوکتور قاسملوو

بەڕێزان ئەندامانی ڕێبەرایەتی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران
ڕێزداران ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران
بەڕێزان نوێنەرانی حیزب و ڕێکخراوەکان
بەشدارانی هێژا

فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە 22هەمین ساڵوەگەڕی شەهید بوونی دوکتور قاسملووی نەمردا لە بەرانبەر روحی پاکی ئەو گەورە پیاوەدا سەری ڕیز و نەوازش دادەنوێنێ.

دوکتور قاسملوو سیاسەتمەدارێکی زانا، روناکبیر و ڕێبەرێکی تێکۆشەر بوو. هەر بۆیەش دوژمن لەناو بردنی وی کردبوە ئامانجی خۆی. دوکتور قاسملوو بە دەستی تروریستانی ڕیژیمی ئێران و نێودەوڵەتی شەهید کرا. بە شەهید بوونی دوکتور قاسملوو گەلی کورد بە گشتی و کوردی ڕۆژهەلات بەتایبەتی سیاسەتمەدارێکی مەزن و ڕیبەرێکی گەورەی لەدەست دا.

ئەمرۆ دەبینین ئاوات و ئامانجەکانی دوکتور قاسملوو لە باشووری ولات وەدی هاتوە و ئەو بەشەی ولاتەکەمان بۆتە خاوەن پارڵمان و حکومەتی خۆی. ئێمە لەسەر ئەو باوەڕەین کە ڕۆژهەلاتیش بۆ گەیشتن بەو ئاواتە زۆری نەماوە. لە جیهانی ئەمڕۆدا هیچ هێزێک ناتوانێ پێش بە شنەبای ئازادی بگرێ. ستەمکاری و شەهید کردنی ڕیبەران و لەسێدارە دانی لاوانی کورد و کۆنەپەرستی بۆ هاتاهەتایە بەردەوام نابێ. گەلانی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست بۆ وێنە لە سوریە و میسر و ئۆردۆن، گیانبەختانە دەرژێنە شەقامەکان. بەواتایەکی دیکە چیدی ملکەچی دیکتاتۆرەکان نابن. هەر ئەو ڕەوتە درەنگ یان زوو ئێرانیش دەگرێتەوە. درەنگ و زوویی ئەوەش >>>

بەستراوەتەوە بە یەک دەنگی و یەک هەڵوێستی کورد و ڕێکخراوەکانی کوردستانی.

ئێمە وەک فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە وڵاتی سوید لە پێناو یەکێتی و دەستەبەر کردنی ئازادی بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان پشتیوانیتان لێ دەکەین.

ئێمە هەردەم بەڕێزەوە یادی شەهید قاسملوو دەکەین.

شەهیدان نامرن
بژی کورد و کوردستان
سەرۆکی فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە سوید
شەرمین بۆئەرسلان
2011-07-16

ڕاگەیەندراوی هاوبەش

منداڵەکان داهاتوی ئێمەن، بەلام ناهێڵن وەک کورد بمێننەوە

لەو سەردەمەدا کە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە بوارێکی مەزن و هەستیاردا تێپەر دەبێ و نەخشەی سیاسی ئەو هەرێمە بە بوارێکی نوێدا دادەڕێژرێتەوە، نەتەوەی کورد جیا لەو بەشەی کە لە باکوری کوردستاندا دەژین لە هەموو مافەکانی نەتەوەیی و دێمۆکراتی و کولتووری خۆی بێبەشە. ئەوە کارەساتێکی گەورەیە و شەرمەزارییەکە کە دەگەڵ دنیای شارستانییەت ئەم سەردەمە ناگونجێ. وەک هەموو نەتەوەیەک کوردیش ئەو مافە نەتەوایەتییەی هەیە کە بۆخۆی چارەنووسی خۆی دیاری بکا و لەسەر ئەرزی وڵاتی خۆی بە زمان و بە گوێرەی کولتوری خۆی منداڵەکانی پەروەردە بکا. هیچ وڵاتێک و هیچ ڕێکخستن و هیچ کەسێک بۆی نییە کە ئەو مافە بنەڕەتی و ڕەوایە لە کورد زەوت بکا.

هەروەک لای هەمووومان ئاشکرایە کە نەتەوەی کورد لە باکوری وڵاتی خۆی لە مافی پەروەردە بە زمانی زگماکی خۆی بێ بەشە. ماوەیەکی زۆر دوور و درێژە کە زمانی کوردی بە گوێرەی یاسای تورکیە قەدەغە کرابوو و کوردەکان سەبارەت بەو کارە گەلێک ئێش و ئازاریان چێشتووە. بۆ لاپەڕەی 9

پاشماوەی کۆنفرانسی کوردستان

دەبێ ببێتە زمانی فەرمی خوێندن.
لەو شوێنانە کە زۆرینەی دانیشتوانی کومەڵگایەکە کوردن، دەبێ لە قوتابخانە و زانکۆ و ئیدارەکان و مێدیاکاندا زمانی کوردی زمانی یەکەم بێ.
کورد دەبێ لە هەرێمی خۆیدا خاوەن دەسەڵات بێ.
لە شوێنەکانی دیکەدا زمانی کوردی لە پەنای زمانەکانی دیکەدا حیسابی لەسەر بکرێ و بۆ زاراوەکانی دیکەی کوردی ئەو پرینسیپە ڕەچاو بکرێ.
هەروەها ئەو پرینسیپە بۆ هەموو ئەو زمانانەی کە لە تورکییە قسەی پێدەکرێ بەڕێوە بچێ.

پێویستە داواکار بن لەسەر ناوی کورد و کوردستان پارت و ڕێکخستنەکان دابمەزرێندرێن.

پێویستە هەموو ئەو شارۆمەند و خەڵکانەی لە بەندیخانەکاندا بەند کراون ئازاد بکرێن.

یارمەتی ئابووری پێویست بۆ بازێڕ و گوندەکانی کوردنشین تەرخان بکرێ و چوار چێوەیەکی باش و گونجاو دیاری بکرێ و کارگە و شوێنی پیشەسازی دابین بکرێ. ئیمکاناتی خوێندن بۆ منداڵ و گەنجەکان زیدەتر بکرێ.

ئەو گوندانەی سووتێندراون یان وێران کراون دەبێ ئاوەدان بکرێنەوە و خانوو بۆ خەڵکی ئەو گوندانە دروست بکرێتەوە و پارێزگاریان لێ بکرێ. کوردە کۆچبەرەکان مافی ئەوەیان پێ بدرێ بگەڕێنەوە سەر زێد و گوندەکانی خۆیان.

ناوی گوند و بازێرەکان دەبێ وەک پێشوو کوردی بن. پەڕتوکی وانەکانی قوتابخانەکان کە لەسەر بناخەی حاشا کردن لە بوونی کورد نوسراون دەبێ گۆڕانکارییان بەسەردابێ.

ئەو کەسانەی کە نایانهەوێ بچن بۆ سەربازی نابێ زۆریان لێ بکرێ.
لەو شوێنانەی کە کورد زۆرینەیە، دەبێ >>>>

بەڕێوە بردنی هەرێم بەدەست کوردەوە بێ.
ئێمە حەز دەکەین لە پێناو بەرژەوەندی نەتەوەکەمان کورد یەکگرتوو بێ و لە درێژخایەندا چارەنووسی خۆی بە ڕێگای ڕاپرسیدا دیاری بکا.

ڕەوشی کورد لە ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوای وڵاتەکەمان ڕەوشێکی دژوارە. ڕاوودونان و ئەشکەنجە و لەسێدارە دان ڕۆژانە بەردەوامە. ئێمە دەمانهەوێ بۆ چارەسەر کردنی پرسی کورد لەو بەشانەی وڵاتەکەماندا تواناکانمان وەگەڕ بخەین.

هەرێمی باشوری کوردستان هیوا و هۆمێدی گەورەی ئێمەیە و پێویستە هەموو کوردێک بۆ پاراستن و بەرەوپێش بردنی کوردستانی ئازاد خۆی بە بەرپرسیار بزانێ. ئێمە هەموومان ئەو هەرێمە بە ماڵی خۆمان و سەرچاوی گوڕ و تینی خۆمانی دەزانی.

بەبێ چارەسەری پرسی کورد لە هەموو پارچەکانی کوردستان ناتوانین بڵێین پرسی کورد بە یەکجاری چارەسەر کراوە.

زۆرسوپاس
شەرمین بۆزئەرسلان سەرۆکی فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە سوید.

پاشماوەی سەروتار

لە هەموو دڵسۆزان و ئەویندارانی سەربەستی و ئازادی نەتەوەکەمان دەکەین کە بەتوندی و چاوێکی کراوەتر سەیری دوارۆژی کوردستان بکەن و پێش بەو دەستانە بگرن کە بێ پسانەوە خەریکی تێگدانی ئاسایشی کوردستانن و دەیانهەوێ دیمەنی مرۆڤ دۆستانە و مێژووی پڕ لە سەروەری کورد خەوشەدار بکەن

کوردستان دەبێ وەک ڕابردو بەدایم مەکۆی ئازادی و پێکەوە ژیانی ئاشتیخوازانە بێ و ڕەمزی سەرکەوتنی خەباتەکەشمان هەر لەوەدایە.

پاشماوەی سەروتار

گوندەکانی سەرسنووری هەرێمی کوردستانیان تۆپ باران و بۆردمان کرد. نەک تەنیا هەر ئەوە بەڵکو دەسەڵاتدارانی حکومەتی ناوەندیش بە پێشێل کردنی هەموو ڕێککەوتن و پەیمان نامەکان و تەنانەت یاسای بنەڕەتیش ئەوەندەی بۆیان کراوە کۆسپیان خستۆتە سەر ڕێگای گەشە کردن و پێشکەوتنی هەرێمی کوردستان و تا ئێستاش بەشێکی زۆر لە مادەکانی یاسای بنەڕەتی جێبەجێ نەکراوە.

سەرەڕای هەموو ئەو کەند و کۆسپانە ئیرادەی نەتەوەکەمان بەسەر هەموو ئەو پیلانانەدا زاڵ بووە. ڕەوتی سیاسی و ئابووری بە ڕادەیەک بەرەو پێش دەچێ کە نەتەنیا هەر لە ئاستی ناوچەیی، بەڵکو لە ئاستی ناونەتەوەییشدا سرنجی هەموو وڵاتانی بۆ لای خۆی ڕاکێشاوە.

جیا لە هەمووی ئەوانە کە باس کرا هەرێمی کوردستان دەگەڵ ئەوەی کە کۆمەڵگایەکی فرەنەتەوەییە بۆتە مەکۆی ئازادی و دێمۆکراسی و پێکەوە ژیانێ ئاشتیخوازانەی هەموو کەمە ئایینی و نەتەوەییەکان. هەر ئەوەش بۆتە هۆی ئەوە کە نەیارانی کورد و دەسەڵاتدارانی داگیرکەری کوردستان بۆ شێواندنی ئەو کۆمەڵگایە شەو و ڕۆژ خەریکی پیلان گێڕان بن.

یەکێک لەوە پیلانە پرمەترسی و سامناکانە ڕووداوەکانی دەوەری زاخۆ بوو کە هێندێ کەس بە کەڵکی خراپ وەرگرتن لە هەستی ئایینی کۆمەڵێک لە خەڵکی ئەو دەوەرە ڕۆژی 2-12-2011 دستیان کرد بە سوتاندنی سوێنە گەشتوگوزارییەکان و لە بەرانبەر ئەوەش دا کۆمەڵێک خەڵکی دیکە بۆ تۆڵە ئەستاندنەوەی ئەو کارە و بێخەبەر لەوە کە دەستی ناحەزانی کوردستان لە پشت ئەو کێشەیە، دەستیان کرد بە سوتاندنی بنکە و بارەگاکانی کۆمەڵێک لە حیزبەکان.

ئەو کارە نەتەنیا دەگەڵ هیچ دیاردەیەکی شارستانییەت و پێشکەوتنجوازی یەک ناگرێتەوە. دژی ئامانج و ستراتێژی بەرزی نەتەوەکەمانە و دەستکەوتەکانی خەباتی بێوچانی نەتەوەکشمان دەخاتە مەترسیەوە.

ئێمە وەک فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە کاتێکدا ئەو شێوە توندوتیژیانە بە توندی مەحکوم دەکەین، لە هامان کاتیشدا داوا بۆ لاپەڕەی 3

وتاری سەرۆکی فیدراسیۆن لە کۆنفرانسی کوردستان لە دیاربەکر

بەشدارانی هێژا!

بە ناوی خۆم و بە ناوی فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییەکان لە وڵاتی سوید سڵاوی گرمی خۆم و سەرجەم ئەندامانی فیدراسیۆن پێشکەش بە ئێوەی بەڕێز دەکەم. بە باوەڕی ئێمە پێک هێنانی کۆنفرانسی چارەسەری پرسی کورد هەنگاوێکە بەرەو سەرکەوتن.

هەواڵانی بەڕێز

زۆر گرینگە کە پرسی کورد بە ئارامی، بە ئازادی و بەربڵاوی باسی لەسەر بکرێ. پێویستە خەڵک بۆ کۆمەڵگایەکی فرە زمانی، فرە کولتوری و فرە نەتەوەیی پەروەردە و ئامادە بکرێ. حکومەت دەبێ دەگەڵ کورد بکەوێتە وتوویژ و دیالۆگ.

پێویستە دیاردەی چەک کۆتایی پێبهێندرێ، هێرشی چەکداری و زەبر و زەنگ نەمێنێ. هێز و تاقمە تایبەتی و نهێنییەکان واتە هێزەکانی پارێزەری گوندەکان هەڵوەشێنەوە و هیچ مەرجێک بۆ شەر دانەندرێ. ئەو تاوانبارانەی کە بە هەزاران کوردی سویلیان بێ سەروشوین کردوە سەزا بدرێن. ئەو کەسانەی کە کەسوکاریان بەدەستی هێزەکانی دەوڵەت کوژراون زەرەر و زیانەکانیان قەرەبوو بکرێتەوە.

حکومەتی تورکیە دەبێ سەبارەت بە 89 ساڵ هەوڵی تواندنەوە و حاشا کردن لە بوونی کورد و قەدەغە کردنی زمانی کوردی داوای لێبووردن بکا .

لە یاسای بنەڕەتی دا پێویستە گۆڕانکارێکی بنەڕەتی بکرێ و ئەو ڕاستییە کە ئەو کۆمەڵگایە کۆمەڵگایەکی فرەنەتەوەیی و فرە کولتووری و فرە زمانییە، تێیدا بگونجێ.

لەو یاسا بنەڕەتییە نوێیەدا ناسنامەی کورد دەبێ بگونجێ و هەموو ماف و ئازادییەکانی کورد بە فەرمی بناسرێ و زمانی کوردی بۆ لاپەڕەی 3

سەروتار

کورد و ئاوڕدانەوەیەک لە ڕووداوەکانی ساڵی 2011

ڕووداوەکانی ساڵێ 2011ی زایینی بە گشتی لە ئاستی نێونەتەوەیی و مێژووی نەتەوەی کورد دا جێگای تایبەت بەخۆیان هەیە و شک لەوەشدا نییە هەروەک چۆن هەلومەرجی ئێستای نەتەوەکەمان بەرهەمی ڕووداوەکانی ڕابردوون، ئاکامی ئەو ڕووداوانەی ئێستاش کارتێکەری خۆیان لەسەر چارەنووسی نەوەکانی داهاتوومان دەبێ و بەرپرسایەتییەکەشی ڕاستەوخۆ دەکەوێتە سەرشانی هەموومان.

بەچاوخشاندنێکی سەرەکی بەسەر ڕەوتی ڕووداوەکاندا دەبینین کە لە ماوەی ئەم ساڵەدا لە چەندین وڵاتی جۆراجۆر کۆمەڵانی خەڵکی وەزاڵە هاتوو لە دەستی دیکتاتۆرەکان ڕژانە سەر شەقامەکان و کۆتاییان بە تەمەنی دیکتاتۆرەکانی وڵاتی خۆیان هێنا و لە پێناو ئازادی و دێمۆکراسیدا بە سەدان و بگرە هەزاران ڕۆڵەی تێکۆشەر و ئازادیخواز گیانی خۆیان فیدای ڕزگاری و بەختەوەری خەڵکی وڵاتەکەی خۆیان کرد.

ئەگەرچی ئاکام و دەستکەوتەکانی ئەو ڕاپەڕینانە لە سەردەمی بەجیهانی بووندا کارتێکەری خۆیان لەسەر ڕەوتی سیاسی و کۆمەڵایەتی کوردستانیشدا دەبێ، بەڵام ئەگەر بە وردی بچینە ناو باسی هۆکار و ئاکامەکانی ئەو ڕاپەڕینانە، لە لایەک کات و ساتێکی زۆر هەڵدەگرێ و لە وتارێکی ڕۆژنامەوانیدا ناگونجێ و لە لایەکی دیکەشەوە لە مەبەستی سەرەکی وتارەکە دوور دەکەوینەوە. هەر بۆیە ئەو باسە دەهێڵینەوە بۆ خەڵکی ئەو وڵاتانە و دچینە سەر باسی ئەو هەلومەرجەی کە بۆ کوردستان هاتۆتە پێشێ.

لای هیچ کەس شاراوە نییە کە نەتەوەی کورد وەک یەکێک لە کۆنترین نەتەوەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە درێژایی مێژوو بۆ وەدەست هێنانی مافە ڕەواکانی خۆی خەباتی کردوە و لەو خەباتەشدا قوربانێکی زۆری پێشکەش بە بارەگای ئازادی سەربەستی خۆی کردوە. لەو بوارەدا دەتوانین ڕاشکاوانە بڵێین کە هیچ نەتەوەیەک بەقەد کورد لەو ڕێبازەدا قوربانی نەداوە. >>>>

ئەگەر بە لاپەڕەکانی مێژووی خوێناوی نەتەوەکەماندا بچینەوە، دەبینین کە هەر لە سەردەمی دەسەڵاتی سەفەوییەکانەوە بگرە تا دەگاتە سەردەمی عوسمانییەکان و پاشانیش ساڵانی دوای شەڕی یەکەمی جیهانی و تەنانەت لە کۆتاییەکانی سەدەی بیستەمیش کەم دەسەڵاتداری داگیرکەری کوردستان دێنە بەرچاو کە بەشێوەیەک کوردی قەڵاچۆ نەکردبێ و بۆ تواندنەوەی پیلانی دانەڕشتبێ.

کام هەست و بیری مرۆڤایەتی دەتوانێ کارەساتی هەڵەبجە ئەویش لە کۆتاییەکانی سەدەی بیستەمدا و بە بەرچاوی کۆمەڵگای نێونەتەوەییەوە لە بیر بەرێتەوە.

کارەساتی ئەنفال و بێسەروشوێن کردنی دەیان هەزار کورد و کاول کردنی هەزاران گوندی باشووری کوردستان وەک پەڵەیەکی ڕەش بۆ هەتاهەتایە بە ناوچاوانی ڕێژیمی بەعسەوە دەمێنێتەوە.

کارەساتی کۆمەڵکوژی خەڵکی بێ دەرەتانی دێرسیم لە نێوان ساڵەکانی 1937 ـ 1938 وەک یەکێک لە لاپەڕەکانی ڕەشی مێژووی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی لە بیر و مێشکی هەموو مرۆڤ دۆستەکاندا دەمێنێتەوە.

ئەگەر بە وردی لە دیرۆکی ئەو بەسەرهاتە تاڵانە بکۆڵینەوە بەڕوونی بۆمان دەردەکەوێ کە بەشیکی بەرچاو لە هۆکاری سەرکەوتنی پیلانەکانی داگیرکەرانی کوردستان نەبوونی یەکڕیزی و هاودەنگی ناو ماڵی کورد بووە. زۆر جاریش ئەو دیاردە تاڵە دووپات بۆتەوەو پەندی لێ وەرنەگیراوە.

بەو حاڵەش هەرچۆنێک بێ لە ئاکامی ئەو خەباتە خوێناویانەدا دوای ڕووخانی دەسەڵاتی ڕەشی بەعس، کورد لە باشووری کوردستان بە بەشێکی زۆر کەم لە داخوازە ڕەواکانی خۆی گەیشت و بە هەڵبژاردنێکی دێمۆکراتی پارڵمان و حکومەتی هەرێمی کوردستانی دامەزراند.

بە ئاوڕدانەوەیەک بەسەر ڕەوتی بڕێوەبردنی ئەو حکومەتە ساوایەدا، بۆمان دەردەکەوێ کە ئەو دەسەڵاتە دەگەڵ ئەوەی کوردستانێکی خاپوور کراوی لە دەسەڵاتی بەعسەوە بۆی بەمیرات بەجێ مابۆو، داگیرکەرانی کوردستانیش لە هەموو لایەکەوە بۆ لەنێوبردنی کەوتنە پیلان داڕشتن و تەنانەت بە بیانووی جۆراجۆر بە دەیان جار

بۆ لاپەڕەی 2